ନୁନୀ

ଲେଖକ୍
ଶ୍ରୀ ହେମଚନ୍ଦ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
ଗର୍ଭଣା- ୭୬୮୦୩୩
ଜି.ବରଗଡ଼

+

ପ୍ରକାଶକ୍ -
ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବତା
ପୂର୍ବତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବିଧାୟକ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

+

ପହେଲା ଛାପା - ୧୯୯୭
ଦୁହୁଁଣି ଛାପା - ୨୦୦୪

+

ଡି.ଟି.ପି ଓ ଛାପା -
ଆକୃତି, ସୋହେଲା
ଫୋନ୍-୨୨୦୬୫୮

+

ମଲାଟ୍ ଫଟୁ କାଟିଛନ୍ -
ଗୌର ଚରଣ ପ୍ରଧାନ
ଆକୃତି, ସୋହେଲା

NUNI

By -
Hema Chandra Acharya
Garbhana-768033
Dist Bargarh

+

Publisher -
Prakash Chandra Debta
Ex-Minister & M L A
Govt of Orissa

+

First Edition -1997
Second Edition 2004

+

D T P & Printing
Akruti Sohela
Ph 22)658

+

Cover Design -
Goura Ch Pradhan
Akruti Sohela

© ସୋହେଲା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ, ସୋହେଲା

ବହି ଛପା ବିଷୟେ ଥିଁ ପଦେ...

ସମଲପୁରୀ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର୍ ଜନେ ବ :ଜସ୍ ସାଧକ୍ ଭାବେଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହେମଚନ୍ଦ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବନେ ଆଦର୍ ଲାଭ୍ କରିଛନ୍ । ଟାଁକର୍ ବହିହାଁ ବହି ବାହାରି ସାରିଛେ । ସାଧାରଣ୍ ମୁନୁଷ୍, ଗାଁର୍ ଜୀବନ୍, ଗାଁ ଲୁକ୍‌କର୍ ଭିନ୍ ଭିନ୍ ସମସ୍ୟା ଆରୁ ସମାଧାନ୍ ବିଷୟ ଥିଁ "ନୂନା" କାବ୍ୟ ନ କହିଛନ୍ । ବହିଟା ସୁନ୍ଦର୍ ହେଇଛେ । ମତେ ବହିଟା ଛାପ୍‌ବାର୍ ଲାଗି ସୁଯୋଗ୍ ଦେଇଛନି- ଭାଷା ମା'ର୍ ସେବା ଲାଗି କିଛିଟା ଯୋଗ୍‌ଦାନ୍ କରି ପାରିଥିବାର୍ ଲାଗି ଆନନ୍ଦ୍ ଲାଗୁଛେ ।

"ନୂନା" କାବ୍ୟେ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଗ୍ରହଣ କର୍‌ବାର୍ ଦିନୁ ବହି ଆକାରେଁ ଭଜିଆ ଦେଖ୍‌ବାର୍ ତକ୍ ଆଦରଣୀୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଟେକ୍‌ଚାନ୍ଦ ରୂପାନ ପଛେଁ ପଛେଁ ଲାଗିଛନ୍ - ତାହାକୁଁ ସାଧୁବାଦ୍ ।

ଆମର୍ ପାଖର୍ ପରମ୍ପରା, ସଂସ୍କୃତି, ଇତିହାସ୍ ସବୁକେ ଜାନ୍‌ବାର୍ ଲାଗି ଇ ବହି ସାହେଯ୍ କରବା ବଲି ଆଶା କରୁଛେଁ ।

ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବତା

ମହାଷ୍ଟମୀ
ତା.୨୧.୧୦.୦୪
ସୋହେଲା

ପଦେ ନାଇଁ କହେଲେଁ ନାଇଁ ଚଲେ..

‘ନୁନା’ କାଏବ୍‌ଟା ‘ସତର୍ ସତୀ ବୃନ୍ଦାବତୀ’ କାଏବ୍ ପରେଁ ଜନମ୍ ନେଲା । ଇ ଭାଷାକେ ଭଲ୍ ପାଉଥିବାର୍ କେତେ ଜନ୍ ସାଂଗ୍ ସର୍‌ସିଆ କହେଲେ ସମାଜିକ୍ କାଏବର୍ ଅଭାବ୍ ଅଛେ । ଅମର୍ ଇ ଅଞ୍ଚଲର୍ ଥିତି, ରୀତି, ନୀତିକେ ନେଇ ଗୁଟେ କାଏବ୍ ଲେଖି ଆମର୍ ସମାଜ୍ କେ ନୁକୋ ବାଟ୍ ଦେଖେଇ ପାର୍‌ଲେଁ ‘ସାହିତ୍ୟ’ ର୍ ନାଁ ସାଫୁଲ୍ ହେତା ।

ହେତା ଚେରେଷ୍ଟାଟେ କରିଛେଁ, ସାଫୁଲ୍ ହଇଛେ କି ନି ପଢ୍‌ଲା ଲୁକେ କହେବେ ।

ବନ୍‌ଏ ଦିନାଦୁ ପଡ଼ି ରହେଲା ‘ନୁନା’, ଛାପାଖାନା ଦେଖି ନାଇଁ ପାର୍‌ଲା । ଶ୍ରୀମାନ୍ ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବତା, ମତ୍ସ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ୍ ଆର୍ ପଶୁ ପାଲନ୍ ବିଭାଗର୍ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରାକର୍ କାନ୍ କେ ଗଲା ଇ କଥା କି ସେ ବାବୁ ନିଜର୍ ଆଦୁଁ ଆଗ୍ରହ ଦେଖେଇ ନୁନାକେ ଛାପାଖାନା ଦେଖାଲେ । ନୁନୀର୍ ପାଲକ୍ ପିତା ସେ ଆ’ନ୍ କହେଲେଁ ଆଦୁଁ ଅନ୍ନିୟେ ନାଇଁ ହଏ ।

ତାକର୍ ଭାଷା ମାଁ କେ ଯେନ୍ ଶର୍‌ଧା ଭକ୍ତି ଇଥିଁ ସେ ଦେଖାଲେ ଯଦର୍‌ପି କେଭେଁ ଇ ଭାଷାର୍ ଇତିହାସ୍ ଲିଖା ହଏ ତାକର୍ ନାଅଁ ଅମେଟା ଅଖର୍ ଥିଁ ରହେବା ଇଥିଁ ସଁଶ୍‌ଏ ନାଇଁନ ।

ମାତ୍‌ଭୂମି ଆର୍ ମାତୃଭାଷାର୍ ଲାଗି ତାକର୍ ସେନ୍‌ହୋ ଶର୍‌ଧା ବହୁ, ଇଁର୍ ଲାଗି ମହାପ୍ରଭୁକର୍ ନ ବିନ୍‌ତି କରୁଛେଁ ।

ହେମଚନ୍ଦ୍ର

ସମଲପୁର୍
ତା.୨୪.୨ ୯୭

ମୁଖବଂଧ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହେମଚନ୍ଦ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍କେ ସମ୍ବଲପୁରୀ ଭାଷାର୍ ଏକ୍ଲେନ୍‌କାର୍ ମୁର୍ଦ୍ଧନା କବି । ସମଲ୍‌ପୁରୀ କବିତା ଲେଖା ଥିଁ କେତେ ଜାଗା ନେ ବଡ୍ ବଡ୍ ସାହିତ୍ୟ ସଭା ମାନ୍‌ର୍କେ ସମ୍ମାନୀତ୍ ହଇକରି ଆମର୍ ସମଲ୍‌ପୁରୀଆକର୍ ଗର୍ବ ବଢେଇ ଦେଇଛନ୍ । ଏଟା ଜନ୍‌ଏ କବିର୍ 'ନୁନୀ' ଭଲିଆ ଗଟା ଦର୍‌କାର୍ କାବ୍ୟର୍ ମୁଖବଂଧ ଲେଖବାର୍ ଦାୟିତ୍ୱ ସେ ମତେ କେତା ଦେଲେ ଆର୍ ମୁଇଁ ବି ମଲ୍‌ମଲିଆ ଲେଖେଁ ହିଁ ବଂଏଲିଁ ଇହାଦେ ସେ କଥାଟା ଭାବିକରି ମତେ ସଂକୋଚ ଲାଗୁଛେ । କେତା ବଂଏର୍କେ ଯେନ୍ ମହାତ୍ମା ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର୍ ସେବାଥିଁ ନିଜ୍‌କେ ପୂରାପୂରି ସଁପି ନେଇଛନ୍ , ତାକର୍ ଲିଖା କାବ୍ୟର୍ ମୁଖବଂଧ ଲେଖ୍‌ବାର୍ ତାକତ୍ ମୋର୍ ନାଇଁନ । ତଥାବି କାମ୍ ଟା ଯେତେବେର୍କେ ମୁକେଇଛେଁ ତାକର୍ ଆଶୀର୍ବାଦ୍‌କେ ଆଶ୍ରା କରି 'ନୁନୀ' କାବ୍ୟକେ ମୁଇଁ ଥର୍ ପାଁଚେ ସାତେ ପଢଲା ପତାଲୁଁ ଯାହା ବୁଝିଛେଁ, ସେଟାକେ ଇନ ଉପସ୍ଥାପନ୍ କରବାର୍ ଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରିଛେଁ । ଇଟା ଚାଁଟି ହଇ ହାଥୀର୍ ବପୁ କସ୍‌ବାର୍ କଥା । ଇଟା ମୋର୍ ଲାଗି ଗୁଟେ ବଡ୍ ପରୀକ୍ଷା ଆଏ ।

ଇହାଦେ କାବ୍ୟ କବିତା, କଥାନି, ପ୍ରବନ୍ଧ, ନାଟକ ମାଧମ୍ ଥିଁ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଭାଷା-ସାହିତ୍ୟ ଉପ୍‌ରେଁ ଜୋର୍‌ଦାର ଆନ୍ଦୋଳନ୍ ଚାଲିଛେ,ଯେନ୍ ଟା ସମଲ୍‌ପୁରୀଆକର୍ ଲାଗି ଗର୍ବ ଆର୍ ଗୌରବର୍ କଥା । ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଗୀତ୍, ନାଚ୍, ବଜା ଆର୍ ନାଟକ୍ ଉ ଓଡ଼ିଶା ତ ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର୍ ସୀମା ଡେଗିକରି ବିଦେଶ୍ ମାନ୍‌ର୍କେ ସମ୍ମାନିତ୍ ହଇକରି ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇସାର୍‌ଲାନ । ଇଟା କମ୍ କଥା ନୁହେ । ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଭାଷାଥିଁ କହ ନାଇଁହେଲେଁ ଭି ଯେନ୍ କେତେଟା କାବ୍ୟ ଲିଖାହେଲା ନ ସେ ଭିତ୍ରୁ 'ନୁନୀ' କାବ୍ୟଟା ଗୁଟେ ଭିନେ ଦର୍‌କାର୍ କାବ୍ୟ ଆଏ । କବି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ପହେଲା ଶିକ୍ଷକ, ତେହେଲୁଁ ସମାଜ୍ ସଂସ୍କାରକ୍ ଆର୍ ଶେଷେଁ କବି । ତାକର୍ କବିତ୍ୱ ତାହାର୍କୁ ଅମର୍ କରି ରଖ୍‌ବା ।

କାବ୍ୟର୍ ନାୟିକା 'ନୁନୀ' ଗାଁଥାର୍ ଗଉଁଟିଆର୍ ଝି, ଆର୍ ନାୟକ 'ଶଶି' ହଉଛେ ଝାଁକରର୍ ପୁଓ । ମାଷ୍ଟରର୍ ପୁଓ କଲେଜ ପଢା ପିଲା ରବିର୍ କଥାକେ ବନ୍‌ଏ କରି ବୁଝି ସମ୍‌ଝି 'ଶଶି' ଗାଁକେ ଏକ୍‌ଦମ୍ ସୁଧରେଇ କରି ଆର୍ ନିଦାନ୍ ବେଲ୍‌କେ ଗାଁର୍ ଲାଗି ତାର୍ ଜୀବନ୍ କେ ଭି ପାଏନ୍ ଛଡେଇ ନେଇଛେ । ଶଶିକେ ହେତୁ କରବାର୍ ଲାଗି ସେ ଗାଁର୍ ନା ହେଇଛେ ଶଶିକୃଷ୍ଣପୁର୍ ।

ନୁନୀ ହଉଛେ ଗୁଟେ କାଳ୍‌ପନିକ ସଂସ୍କାରଧର୍ମୀ କାବ୍ୟ । କାବ୍ୟ ମାତର୍‌ର୍କେ ନାୟକ-ନାୟିକାର୍ ଭାବ୍ ପୀରତିକେ ମୂଳ୍ କରିଁ ଅନେକ କିସ୍‌ମର୍ କଥା ଫୁଲ୍ ଗୁଁଥିଲା ଲେଖେଁ ଯୁରି ଯୁରି ଲେଖା ଯାଇଥିସି । 'ନୁନୀ' କାବ୍ୟଥିଁ ନାୟକ ଅଛେ ନାୟିକା ଭି ଅଛେ, ଦୁହିଁକର୍ ମନ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ନ ବାନ୍ଧି କରି ରଖି ଦେଇଛନ୍, ବଂଏର୍କେ କବିକର୍ ମତଲବ୍ ଅଲଗା ଆଏ । ଗାଁର୍ ଲୁକ୍‌କର୍ ମୁହୁଁ

ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଆର୍ କୁସଂସ୍କାର୍ କେ ହଟେଇ କରିଁ ଗାଁ ଟେ ସୁଧ୍‌ରାବାର୍ ଟା ହଉଛେ କବିଙ୍କର୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଖାଲି ଏତ୍‌କି ନୁହେ, ସମଲ୍‌ପୁର୍ ଇଲାକାର୍ ପୁର୍‌ଖାପାତିର ଇତିହାସ୍, ନଏଦ୍‌ନଲିଆ ଝାର୍ ଜଙ୍ଗଲ୍, ଦେଦେବ୍‌ତା, ଦଉଲ୍ ମହଲ୍, ଦେବତା ବାଗିର୍ ବଇଦ, ଗୁରୁ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର୍ ବିଖ୍ୟାତ୍ ଗ୍ରନ୍ଥର୍ କବି, କଲାକାର୍, ଇ ମାଟିର୍ ବଡତି - ଇ ସବୁ କଥା 'ନୁନୀ' କାବ୍ୟଥିଁ କବି ଗୁଟ୍ ଗୁଟ୍ କରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ । ଇ କାବ୍ୟଟା କନ୍‌ଏ ମନ୍ ତନ୍ ଦେଇକରି ପଢଲେଁ, ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ସଂସ୍କୃତି, ଇତିହାସ୍, ପରଂପରା କା'ଣା ଆଏ ଯେ ଜାନି ପାର୍‌ବା ।

ନରସିଂହନାଥ୍, ଅଷ୍ଟଶମ୍ଭୁ, ମା ସମ୍‌ଲେଶରୀ, ଇମାନେ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ମାନ ବଢାବାର୍ ଲାଗିଁ କେନ୍ତା ସରଗ୍‌ପୁରୁଁ ସାଙ୍ଗେଁ ଦେବ୍‌ତା ମାନ୍‌କର୍ ଗୁରୁ, ବଇଦ, କବି ମାନଙ୍କୁଁ ଧରିକରି ସମଲ୍‌ପୁର୍ କେ ଆଏଲେ ବଲିଁ କବି କେଡେ ସୁନ୍ଦର୍ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍.....

ଏନ୍ତା ଭି ତ ଆସି ଗଲେନ କେତେ ଦିନୁଁ ନିକେଁ ହରି
ମୂଷା-ଅସୁର୍ ମାର୍‌ବାର୍‌କେ ବିଲେଇ-ସିଂହର୍ ବେଶ୍ ଧରି ।୧୯।

— — — —

ତାକର୍ ଦେଖା ଶିଖା ଆଏଲେ ମହାଦେବ୍ ବି ମହାନ୍ ବତ୍‌ରେଁ
ଆଠି ଶମ୍ଭୁର୍ ରୂପ୍ ଧରି ଉଭା ହେଲେ କେନ ସୁତ୍‌ରେଁ ।୨୧।
ସବୁ ଦେବତା ତତାପନା ଆଏବାର୍‌କେ ଇ ଠାନ୍‌କେ
ସରବ ମାଏନ୍‌ତା ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ବଢାବେ ବଲିଁ ମାନ୍‌କେ ।୨୨।
ବିଚାର୍ କଲେଁ ସବୁ ଦେବ୍‌ତାର୍ ଶକ୍‌ତି ଆର୍ ସବୁ ଶିରୀ
ଧରି ଆସନ ସେ ଧର୍‌ତୀ କେ ମାଁ ଦୁର୍ଗା ସମ୍ଲେଇଶିରୀ ।୨୩।
ଏକଲା ସେ ଗଲେଁ ଆମେ ସଭେ ଗଲା ବାଗିର୍ ଆଏ
ଆର କାହାକେ ନୁରା ନାଇଁ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ଲାଗିଁ ଘାଏ ।୨୪।
ପାଶେଁ ଥିଲେ ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ଦେବତା ମାନକର୍ ମାଏନ୍‌ତା ବଏଦ
ବଏଲେ ମୁଇଁ ଯାଇଁ ହେମି ଗୋପୀନାଥ ଷଡଙ୍ଗୀ ସଏଦ୍ ।୨୫।
ବୃହସ୍‌ପତି ଦେବତା ଗୁରୁ କହେଲେ ସେ ନ ହସିକରି
"ପାଠ ପଢାମି ବାଟ ଦେଖୁଛେ ପରେ ପରିମଲ୍ ଗିରି ।୨୬।
'ନାଗାର୍ଜୁନ' ହେବା ନାଁ ମୋର୍ ଯେ'ନ ସାରା ବିଶ୍ୱର୍ ପାଠ
ପଢେଇ ନରକେ ସିଂହ୍ ବନାମି ସେଠାନ୍ ହେବା ନରସିଂହନାଥ୍ ।୨୭।
ରଘୁରସିଆ ରାମେଣ୍ ଲେଖିମି ପୀତ୍ ବାସିଆ ନାଁ ଧରି
କପିଲ ମହାପାତ୍ର ହଇଁ ଲେଖିମି ଅବଲ୍ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ।୨୮।
ପଛେଁ କେତେ କାଏବ କବିତାର୍ ଧାର୍ ଝର୍‌ବା କଲମୁ ମୋର୍
ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ନାଁ ହେବା ଯୁଗ ଯୁଗ୍ ଲୋକ୍ କର୍‌ବେ ସୋର୍"।୨୯
ଦେବତା-ରଜା ଇନ୍ଦର୍ ବଏଲେ ମୁଇଁ କାଏଁ ନେଁ ଯିମି ଘାଏ ?
ଅସୁର ଉପରେଁ ଦେବତା ବଲ୍ ଦେଖାମି ହଇ ସୁନ୍ଦର୍ ସାଏ ।୩୦।

ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁନ୍ କରୁନ୍ କବି ହରେକ୍ କିସମର୍ ଗଛ୍ ପତର୍, ପଶୁ ପକ୍ଷୀର୍ ଯେନ୍ ତାଲିକା ଦଉଛନ୍ ସେ'ଟା ଭାଷା, ପରିବେଶ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ବିଦ୍ୱାନ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ଯେତ୍‌କି ଫାଏଦା ହେବା, ବନୌଷଧି ଅଭିଧାନ୍ କେ ଭି ସେନ୍ତା ଆଞ୍ଚଳିକ୍ ଶବ୍ଦ ଯୁଗେଇ ଦେବା । କାବ୍ୟର (୧ମ ସର୍ଗ) ୩୯ ପଦ୍‌ନୁ ୫୦ ପଦ୍ ତକ୍ ଇଥିର ବର୍ଣ୍ଣନା ହଉଛେ । ଅନୁମାନ୍ କରି ହଉଛେ ଶଶି, ରବି, ମାଷ୍ଟର୍, ଝାଁକର୍ ବୁଢା ଆର୍ ହେନ୍ତା କେତେ ଗାଁ ବାସୀକୁଁ, ଶଶି ରବିର୍ ଜରିଆନେ ଏକ୍‌ଜୁଟ କରି ଗାଁ ର ଉନ୍ନତି ଆଡ୍‌କେ କବି ନିଘା ରଖିଛନ୍ । ମାତର୍‌ଇ କାବ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ୍ ଥିଁ ସମଲପୁରର୍ ଗୌରବ୍ ଇତିହାସ୍ କେ ଲୋକ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ଜନେଇ ଦେବାର୍ ଟା ହଉଛେ କବିକର୍ ଅସଲ୍ ଉଦେଶ୍ । ବର୍ଣ୍ଣନା ଭିତରେ କବି ଏନ୍ତା ରକମର୍ ତୁଲନା ମାନେ କରିଛନ୍ ଯାହାକି ବିଦଗ୍ଧ ସାହିତ୍ୟର୍ ଚିତ୍ରକଳ୍ପ (Image) ଅଳଙ୍କାର୍ ଥିଁ କେନ୍‌ସି ରକମେ କମ୍ ନୁହେ । ମଉକା ଦେଖି କରି ଯେନ୍ ଇ ରକମର୍ ପ୍ରୟୋଗ୍ ମାନେ କରିଛନ୍, ସେଟାହିଁ ତାକର୍ ବାହାଦୁରୀ, କବିତ୍ୱର ପ୍ରମାଣ । ଉଦାହରଣ୍ ହିସାବେଁ ହେନ୍ତା ପଦେ ଦୁଇ ପଦ୍ ତଲେଁ ଉତ୍‌ରା ଯାଉଛେ; -

ଠିଆଫୁଲି ଜନକ୍ ରାଏତ୍ ମଟା ଖୁଲିଁ ପଡିଛେ
ଧୋବ ଫରଫର୍ ଦରି ଝିଁଡେ଼ ସମ୍ କରି କେ ପାରିଛେ ।୨୩।(୨ ସର୍ଗ)

— — — — — — —

ତାକର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଭିଲ୍ ଟା ଯାକ ଚାଲନ୍ ଅଯୋବାକୋ
କେ ଆଖିର୍ ଉ ଛିନା ବାଟେକ ପିନ୍ଧାଲା ଏତେ ସାକୋ ।୬୧।(୨ ସର୍ଗ)

— — — — — — —

ରବି ଯେତେ ବେଲେଁ ସମଲପୁରୁଁ ଫିର୍ ଲା କି ରବି ଆର୍ ନୁନୀର୍ ଉସତ ଦେଖେ କିଏ ? ନୁନୀର ଚେହେରା, ଚାଲିଚଲନ୍ ଦେଖିକରି ପଢା ପିଲା ରବିର୍ ମନ୍-ଦରପେଁ ନୁନୀ ଲେଖେଁ ଦେବୀ ପୁତ୍‌ଲାଟେ ଖାଲି ଝଟ୍‌କୁଛେ । ରବିର୍ ମନର ଭାବନା କେ କବି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଅଳଙ୍କାର୍ ଦେଇକରିଁ ଫୁଟେଇଛନ୍ ।

ସୁନା ଆନି ଚିକଲି ସାଙ୍ଗେଁ ପାନି ପାନି କେ ଘାରିଛେ
ରୁଦ୍ଧିର୍ କାରା ଛାଡ଼ି ପାରା ଶରୀର୍ ସର୍ଜେଇ ସାରିଛେ ।୧୨।(୩ ସର୍ଗ)

— — — — — — —

ଟେ'ନୁ ପାଏଲ: ଏଡ଼୍‌କି ଜଲାରଙ୍ଗ୍ ଆନିଛେ ନୁରି
କୁନ୍ତଳ ନେଇଛେ ମୁଦ୍ରକ୍ ବାଲ୍ କେ ମେଘ୍ ଯାଉଛେ ଡ଼ରି ।୩।(୪ ସର୍ଗ)

— — — — — — —

ଉଜଳ ଚଖର୍ ଦୃତାୟା ଦିନର୍ ଜନ୍ ମେତାଲ୍ ଦିଶ୍‌ସି ।୩୫। (୭ ସର୍ଗ)

ଇ ହିସାବେଁ ନୁନୀ କାବ୍ୟଟା ପଢିକରି ନିରପେକ୍ଷ ଭାବେଁ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ବିଦଗ୍ଧ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର୍ କେନ୍‌ସି ଭି କାବ୍ୟନୁ ଇଟା କେନ୍‌ସି ଗୁନେ କମ୍ ନୁହେ ।

ହଁ, ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଗୀତ୍‌, କବିତାନେ ଛନ୍ଦ୍‌, ଯତିପାତ୍‌ ଆଦି ଅଖର୍‌ ଉପ୍‌ରେଁ ନିର୍ଭର୍‌ ନାଇଁ କରିଁ ଧ୍ୱନୀ, ଉଚାରନ୍‌ ଉପ୍‌ରେଁ ଜହ ନିର୍ଭର୍‌ କର୍‌ସି । ପଢ୍‌ବାର୍‌ ଲୋକର୍‌ ପଢ୍‌ବାର୍‌ ଢଙ୍ଗ୍‌ ଉପ୍‌ରେଁ କେନ୍‌ ପଦ୍‌ ବଢ଼୍‌ସି ତ କେନ୍‌ଟା ଛିଡ଼୍‌ସି । ସେଥିର୍‌ ଲାଗି କେନ୍‌ କେନ୍‌ ଠାନେ ପଦ୍‌ ବଢ଼ି ଯାଇଥିବାର୍‌ କି କମି ଯାଇଥିବାର୍‌ ଜନା ପର୍‌ସି । ସେ ସବୁ ସୁଧ୍‌ରେଇ କରି ପଢ଼ି ବି ହେବା ।

ସମଲ୍‌ପୁରୀ କାବ୍ୟନେ ସବୁ ଶବ୍ଦ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ହେବାର୍‌ କଥା ବଲି କେତେ କହେବେ, ହେନ୍ତା ତ ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ହଇଛେ ବି, ଯେନ୍‌ ଠାନ୍‌ଏ ଅଧେ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ରଖାଯାଇଛେ, ସେ'ଟା ପଢ୍‌ଲେଁ ସୁନ୍ଦର୍‌ ଲାଗ୍‌ବା ବଲିଁ ଯତିପାତ୍‌ ଆଦିର୍‌ ଲାଗିଁ କି ଶବ୍ଦାଲଙ୍କାର୍‌ ଦୃଷ୍ଟି ନୁ ରଖାହଇଛେ ଲେଖେଁ ଜନା ପର୍‌ସି । ମାତର୍‌କ ସମଲ୍‌ପୁର୍‌ ଅଂଚଲର୍‌ ଲୋକ୍‌ ବୁଝି ନାଇଁ ପାର୍‌ଲା ମେତାଲ୍‌ ଶବ୍ଦ ନାଏଁନ । ସ୍ବୁଟେ ଦୃଷ୍ଟି ନୁ ତ ଇଂରାଜୀ ଭାଷା ଦୁସ୍‌ରା ଭାଷା ମାନ୍‌କର୍‌ ଶବ୍ଦ ମାନ୍‌କୁଁ ନିଜର୍‌ ନାଇଁ କରି ଥିଲେଁ ଭାଷା ଟା ଗରିବ୍‌ ହଇଁ ଯାଇଥିତା । ତ' ଆମେ ଆମର୍‌ ଭାଷାକେ ହେତେଟେ ସାଁକୁର୍‌ମନିଆଁ କାଁ କରି କରମା ।

ଇ ରକ୍‌ମେ ଆଲୋଚନା କର୍‌ତେଲ୍‌ ଗଲେଁ ସମୀକ୍ଷାନୁ ଜହ ହଇଁଯିବା ମୁଖବନ୍ଧ । ସେ ଯାହାହଉ ଇ କାମ୍‌ଟା ମତେ ଦେଇକରି କବି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଆଜ୍ଞା ମତେ ଯେନ୍‌ ଗୌରବ୍‌ ଟା ଦେଇଛନ୍‌ ହେଥିର୍‌ ଲାଗି ମୁଇଁ ତାକର୍‌ ଠାନେ କୃତଜ୍ଞ । ଶେଷ୍‌ କେ ପଦେ ଅସଲ୍‌ କଥା କହୁଛେଁ କାବ୍ୟଟା ଲୋକ୍‌କର୍‌ ପାଣ୍‌କେ ପହୁଁଚିଲେଁ ଯାଇ କବିର୍‌ ପରିଶ୍ରମ୍‌ ସାର୍ଥକ୍‌ ହେବା । ପାଠକ୍‌ ମାନେ କବ୍ୟର୍‌ ମଜା ପାଏବେ ଇଥିଁ ଅବିଶ୍ୱାସ୍‌ କର୍‌ବାର୍‌ କଥା ନାଇଁନ ।

କବି ଅଚିନ୍ତା ନୀରୋଗ୍‌ ରହିଁ ବହୁତ୍‌ ଜୀଇଁନ୍‌ ଆର୍‌ ଏନ୍ତା କାବ୍ୟ କବିତା ଲେଖିଁ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଭାଷାର୍‌ ସେବା କରୁଥାଉନ୍‌ ବଲିଁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁଁ ଗୁଟି ଗୁଟି ଯୁହାର୍‌ କରି ଅହୁଛେଁ ।

ସ୍ୱା - ନିମାଇଁ ଚରଣ ପଣ୍ଡା
ତା.୫.୧୦.୯୬

ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷର ବିଭାଗ
ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

୧

କେନ୍ତା ଅଛେ ସରଗ୍ ରାଏଜ୍ ନୁହେ ଦେଖେଁ ତାଏଲ୍
ପର୍‌ତେ ନାଇଁ ମୋର୍ ଭାରତ୍ ଭୂଇଁକେ କିଚିଯିବା ଭାଏଲ୍ ।୦୧।
ଯୁହାର୍ ତାହାକେ ବାହାର୍ କର୍‌ସି ପାଏନ୍ ପଥର୍ ଫାରି
ତାର୍ ଟୁଆକୁଁ ସୁରସ୍ ମେତାଲ୍ ପିଆସି ସଁଶେ କରି ।୦୨।
ଜନ୍ ଉଦ୍‌ସି ବେଲ୍ ବୁଡ଼୍‌ସି କେଢ଼େ ଓଁଟେ ନାପେଁ
ଖରା ବରଷା ଶୀତ୍ ଆସି ହାଜର୍ ହେସନ୍ ଆପେଁ ।୦୩।
ତାର୍ ଇଲାକା ଢେହେଁକେ ନାଇଁ ଦରିଆ ଥାଉ କେତେ ଦିନୁ
ଲହଡ଼ା-ହାତେଁ ଧୁଉଥିସି ମାଆଁର୍ ପାହା ଅନୁଖନୁ ।୦୪।
ପଥର୍ ମାନେ ଗଦା ଗଦା ମୁକୁଟ୍ ମେତାଲ୍ ହେଲେ ଖଞ୍ଜି
କେନ୍ ଶକ୍‌ତି ଅମ୍‌ରତ୍ ଆନି ବରଫ୍ ବାଟେଁ ଦେସି ରଞ୍ଜି ।୦୫।
ମୋର୍ ମା'କେ ଗାଧିବା ବର୍ଷି ନିଜର୍‌ଠାନେ ହସିଖୁସି
ଦରିଆ-ଦାସୀ ମେଘ୍-ମଠିଆ ଭରି ପାଏନ୍ ପଠେଇ ନେସି ।୦୬।
ଅଗମ୍ ମୋର୍ ମାଆର୍ ସୁନ୍‌କେ ଗମି ଦେଖୁଛେ ଗାଇ ଗାଇ
ଅଗନା ଦିନୁ ଗଙ୍ଗା ନଏଦ୍ ଯେ ଏତ୍‌କି ଦିନ୍‌ତକ୍ ସାରେ ନାଇଁ ।୦୭।
ଇତାର୍ ଅଙ୍ଗେଁ ଇଲାକାଟେ ତାହାକେ କହସନ୍ ସମଲ୍‌ପୁର୍
ରାମ୍ ସାଗ୍‌ରେଁ ବର୍‌ବଗାନୁ ଫୁଟ୍‌ଲା ଲେଖେଁ ପଦମ୍ ଫୁଲ୍ ।୦୮।
ଅକଥନ୍ ଆଏ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ସୁନ୍ଦର୍‌ପନ୍ ତ ଏର୍କେଁ
ଯେ କହେବା କାହିଁ ଅଛେ ଇଲାକା ତାହାର୍ ଲେଖେଁ । ।୦୯।
ମହାନଏଦ୍ ଯାହାର୍ ପାହା ତଲ୍‌କେ ହଦ୍‌ରେ ନାଇଁ ଧୁଇବାର୍‌କେ
ହୀରା ସୁନା ଯାହାକେ ଯେତେ ବେଲ୍ ନାଇଁ ଲାଗେ ପାଏବାର୍‌କେ ।୧୦।
"ଇ ବୁଆ ! କେତେ ସୁନା ହୀରା" ବଲି ଇବ୍ ଆଏଲା ଧାଇଁ
ଢେଗି ଢେଗି କେତେ ଡ଼ଙ୍ଗର୍ ଖାଲ୍ ଡିପ୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଭୂଇଁ ।୧୧।
ଘିଡ଼୍‌ଘିଡ଼ାନୁ ଦଉଡ଼ି ଆଏଲେ 'ଭେଡ଼େନ୍' ଆର୍ 'ମାଲ୍‌ତୀ' ଯୋର୍
ପାନିର୍ ଦିନେ ଜାନି ହେସି ତାକର୍ ଦିହେଁ କେତେ ଜୋର୍ ।୧୨।

ଇବ - ମହାନଏଦର ଉପ୍‌ନଏଦ
ଭେଡେନ୍, ମାଲ୍‌ତି-ବର୍ଷା ଦିନେ ଦୁ ଟା ଉହୁଲେଇ ଆନ୍‌ଧା ମେତାଲ୍ ଧାର୍ ।

ଅଙ୍ ଆଏଲା ଅଙ୍ଗା କରି ଆବ୍‌ରମି ବର୍ଲି ପାହାକେ
ପେସ୍‌ରେଇ କରି ଶୁର୍‌ଙ୍ଗୀ ଆର୍ ଜୋଁକ୍ ବାଗିର୍ ବାହାକେ ।୧୩।
ଘେଁସ୍‌ରି ଘେଁସ୍‌ରି ଘେଁସାଲି ବୁଦ୍‌ରି ଶିଶୁପାଲ୍ କେ ଛାଡ଼ି
ଉତାଲି ସାଙ୍ଗେଁ ଉତ୍‌ରି ଆଏଲେ କେତେ ଗାଁ ଭୂଇଁ ମାଡ଼ି ।୧୪।
ଜୀରା ଆଏଲା ଧୀରା ଧାରେଁ ଚୂରାକୁଟା ଗାଆଁନୁ
କହି ହଉଥିଲା ରହିହେବା କାଏଁ ଏତେ ଦୂରିଆ ମାଁର୍ ନୁ ।୧୫।
ଦଁତା ଗିରଶୁଲ୍ କହେଲେ ନାନୀ ! ରହ ଏକା ସାରି ଯିମା
ରାଁଜ୍ ଝାଓଁ ବି ଟାକିଛନ୍ ତ ତାହାକୁଁ ଭିଲ୍ ସାଙ୍ଗେଁ ନେମା ।୧୬।
ମହାନଏଦ୍ ବଲେ ଯିବ ବଏଲେଁ ଆସ ନ ଲୋ ସଲୋ ସଲୋ
ଯେନ୍ତା ଆଏଲେ କୁଇଲିଘୁଘର୍ କେଁକ୍‌ରାଡ଼ି ଆର୍ ଦୁହି କେଲୋ ।୧୭।
ବାହାରି ଆସି କାହାରିର୍ ବି ନେଁ ରହେଲା ଟିକେ ସୋର୍,
ମାଁର୍ ରୂପେଁ ମଜି ଯାଇଁ ପର୍ଛାହଇଗଲେ ଭୋଲ୍ ।୧୮।
ଏନ୍ତା ଭି ତ ଆସିଗଲେନ କେତେ ଦିନୁ ନିଜେଁ ହରି
୧-ମୂଷା ଅସୁର୍ କେ ମାର୍‌ବାର୍ କେ ୨-ବିଲେଇ ସିଂହର୍ ବେଶ୍ ଧରି ।୧୯।

ଅଙ୍ - ମହାନଏଦର୍ ଉପ୍‌ନଏଦ୍
ଶୁର୍‌ଙ୍ଗୀ - ଅଙ୍ଗର୍ ଉପ୍‌ନଏଦ୍
ଜୋଁକ୍ - ଖଡ଼ିଆଲ୍ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ମଝି ଅଙ୍ ପାଶେ ବୁହୁଛେ ।
ଶିଶୁପାଲ୍ ପର୍ବତ୍ - ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ-ଓଡ଼ିଶାର୍ ସୀମାନେ ଅଛେ ।
ଘେଁସାଲି, ଉତାଲି - ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ-ଓଡ଼ିଶାର୍ ସୀମାନ୍ତ ପର୍ବତୁଁ ବାହାରିଛନ୍ ।
ଜୀରା - ମହାନଏଦର୍ ଉପ୍‌ନଏଦ୍ । ଉସାର୍ ଶଯ୍ୟା ତ ଧାର୍ ଧୀରେ ଯାଏସି
ଚୂରାକୁଟା - ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆର୍ ଓଡ଼୍‌ଶାର୍ ମଝିଁ ସମଲ୍‌ପୁରୀ କହୁଥିବା ଲୋକ୍ ବସ୍‌ତି ଗାଁ ଟେ ।
ଦଁତା, ଗିରଶୁଲ୍, ରାଁଜ୍, ଝାଓଁ - ଜୀରାର୍ ଉପ୍‌ନଏଦ୍ ।
କେଁକ୍‌ରାଡ଼ି, କୁଇଲିଘୁଘର୍, ସାନ୍‌କେଲୋ, ବଡ଼୍‌କେଲୋ- ମହାନଏଦର୍ ଖରସ୍ରୋତା ଉପନଏଦ୍ ମାନେ ।
ମୂଷା ଅସୁର୍ କେ ମାର୍‌ବାକେ ବିଲେଇ ସିଂହର୍ ବେଶ୍ ଧର୍‌ବାର୍‌ଟା ନୃସିଂହ ମନ୍ଦିରର୍ ପୁରାଣିକ୍ କଥା ।

କହୁଛନ୍ କାଏଁ ଦୁଏଲ୍ ବିନୁଆଁ ଯେତେ ହଉଥିଲେ ପାପ୍
ନାଇଁ ବଅଁଚେ ଯାହିଁ ଲୁକ୍‌ଲେଁ ପର୍ଚ୍ଛା କରିନେମି ସାଫ୍ ।୨୦।
ତାକର୍ ଦେଖାଶିଖା ଆଏଲେ ମହାଦେବ୍ ବି ମହାନ୍ ବତ୍‌ରେଁ
୩-ଆଠି ଶମ୍ଭୂର୍ ରୂପ୍ ଧରି ଉଭା ହେଲେ କେନ୍ ସୂତ୍‌ରେଁ ।୨୧।
ସବୁ ଦେବ୍‌ତା ତତାପନା ଆଏବାକେ ଇ ଠାନ୍‌କେ
ସରବ୍ ମାଏନ୍‌ତା ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ବଢାବେ ବର୍ଲି ମାନ୍‌କେ ।୨୨।
ବିଚାର୍ କଲେଁ ସବୁ ଦେବ୍‌ତାର୍ ଶକ୍ତି ଆର୍ ସବୁ ଶିରୀ
ଧରି ଯାଉନ୍ ସେ ଧର୍‌ତୀକେ ମା ଦୁର୍ଗା ସମ୍ଲେଶିରୀ ।୨୩।
ଏକ୍‌ଲା ସେ ଗଲେଁ ଆମେ ସଭେ ଗଲା ବାଗିର ଆଏ
ଆର୍ କାହାକେ ନୁରା ନାଇଁ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ଲାଗି ଘାଏ ।୨୪।
ପାଶେଁ ଥିଲେଁ ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ଦେବ୍‌ତା ମାନ୍‌କର୍ ମାଏନ୍‌ତା ବଏଦ୍
ବଏଲେ ମୁଇଁ ଯାଇଁ ହେମି ଗୋପୀନାଥ୍ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ସଏଦ୍ ।୨୫।
ବୃହସ୍ପତି ଦେବ୍‌ତାଗୁରୁ କହେଲେ ସେନ୍ ହସି କରି
ପାଠ୍ ପଢାମି ବାଟ୍ ଦେଖୁଛେ ପରେ ପରିମଲ୍ ଗିରି ।୨୬।
ନାଗାର୍ଜୁନ୍ ହେବା ନାଆଁ ଯେ'ନ୍‌ନ ସାରା ବିଶ୍ୱର୍ ପାଠ୍
ପଢାଇ ନର୍‌କେ ସିଂହ୍ ବନାମି ସେଠାନ୍ ହେବା ନର୍‌ସିଂହନାଥ୍ ।୨୭।
ରସ୍‌ରସିଆ ରାମେଣ୍ ଲେଖ୍‌ମି ୧-ପୀତ୍‌ବାସୀଆ ନାଁ ଧରି
୨-କପିଲ୍ ମହାପାତର୍ ହଇଁ ଲେଖ୍‌ମି ଅବଲ୍ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ।୨୮।
ପଛେଁ କେତେ କାଏବ୍ କବିତାର୍ ଧାର୍ ଝର୍‌ବା କଲମ୍ ମୋର୍
ଗଙ୍ଗାଧର୍ ମେହେର୍ ନାଁ ହେବା ଯୁଗ୍ ଯୁଗ୍ ଲୋକ୍ କର୍‌ବେ ସୋର୍ ।୨୯।

ଅଷ୍ଟଶମ୍ଭୂ - ହୁମା, ମାନେଶ୍ୱର, ସୁର୍ଣ୍ଣା, ଗାଇସୀମା, ଦେଗାଁ, ନୀଲ୍‌ଜି, ଅମାଭୋନା, ଚର୍ଦ୍ଦା (ବଲାଙ୍ଗିର୍ ଜିଲ୍ଲା)
ଗୋପୀନାଥ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ - ରାଜବୈଦ୍ୟ ଆର୍ କବି ।
ପରିମଲ ଗିରି - ନର୍ସିଂନାଥ୍; ଇନ ନାଗାର୍ଜୁନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୁଲି ପାଠ୍ ପଢଉଥିଲେ ।
୧. ପୀତ୍ ବାସିଆ ସାହୁ ୭ କାଣ୍ ରାମେଣ୍ ଲେଖିଥିଲେ ।
ଜନ୍ମସ୍ଥାନ-ଗ୍ରାମ-ଗର୍ଭଣା, ଥା. ସୋହେଲା ଜି.ସମଲ୍‌ପୁର୍
୨. କପିଲ୍ ମହାପାତର୍ ଙ୍କ୍ ରାମେଣ୍ ଲେଖିଥିଲେ ।
ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଭାଷାର୍ ପହେଲା ସାହିତ୍ୟ ।

ଦେବ୍‌ତା ରଜା ଇନ୍ଦର୍ ବଏଲେ ମୁଇଁ କାଏଁ ନୈଯିମି ଘାଏ
ଅସୁର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଦେବତା ବଲ୍ ଦେଖାମି ହଇ ସୁନ୍ଦର୍ ସାଏ ।୩୦।
ସେ ଧରତୀ ସମଲ୍‌ପୁରେଁ କେତେ ପର୍ବତ୍ ପାହାଡ୍ ଡଙ୍ଗର୍
କେତେ ସୁନ୍ଦର୍ କେତେ ଆକାର୍ ଆର୍ କେତେ କେତେ ଢଙ୍ଗର୍ ।୩୧।
ସେ ଭିତ୍‌ରେଁ ଲମି ଯାଇଛେ ପର୍ବତ୍ ନାଁ ବାରପାହାଡ୍
ସଭେ ବଲ୍‌ବେ ତାହାକେ ଦେଖ୍‌ଲେଁ ସମଲ୍‌ପୁରର୍ ମେରୁହାଡ୍ ।୩୨।
ସେ ପର୍ବତ୍ ପାଖେଁ ଅଛେ ଅଏନ୍ ସୁନ୍ଦର୍ ଡଙ୍ଗର୍‌ଟେ
ବଡ ନୁହେ କି ଡେଙ୍ଗ୍ ନୁହେ ସୁରୁ ହଇକରି ବାଙ୍ଗର୍‌ଟେ ।୩୩।
ଯେଥିର୍ ତଲେଁ ଢ଼ଲ୍‌କେନ୍ ଦେଖି ଲଟା ସର୍‌ସର୍ ଦୁହୁଲା
କେ କହେବା କେତେ ଦିନୁ ଝର୍‌ଟେ ସେନୁ ବୁହିଲା ।୩୪।
ସେ ଝର୍‌ଟା ଡେଗି ଡେଗି ତଲୁଁ ତଲକେ ଯାଏ ବୁହି
ସମୁଦର୍‌କେ ନର୍‌ଦିଯାଏ ପର୍ବତର୍ କେନ୍ ବାରତା ବୁହି ।୩୫।
ସରସ' ଚେହେରା ବରଷା ଦିନେ ନର୍‌ଦି ଡେଗି ଫୁଁକ୍‌ରାସି
ଘ ଠାନର୍ ଟାନ୍ ଜନାଇ ସାନ୍ ହେଲେଁ ବି ହୁଁକ୍‌ରାସି ।୩୬।
ଖରାଦିନ୍‌ଲେଁ ଦର୍‌ହାକୁଲେଁ ଥାକ୍‌ସି ଥାଇସୁତର୍
ପାଖ୍ ପାଁଜରର୍ ପ୍ରାନୀ ମାନ୍‌କର୍ ହେସି ପାଏନ୍ ଛତର୍ ।୩୭।
ଚାଁଟିଠାନୁ ହାତୀତକ୍ ଯେ ଆଏନେଁ ମନା ନାଇଁ
ସାନ ବଡର୍ ପରାଭେଦ୍ ଜନ୍‌ମୁ ତାହାକେ ଜନା ନାଇଁ ।୩୮।
କଅ, କୁମ୍ଭି, କେନ୍ଦୁ, କର୍ଲା, କୁର୍ଲୁ, କଏଥ, କେକଟ୍
କୁରେ, କୁସମ୍, ଖଏର୍, ଖଏସ୍, ଖଜୁର୍ ଥିସନ୍ ନିକଟ୍ ।୩୯।
ଗଁଭେର୍, ଘଁଟୋ, ଜାମ୍ , ଜମର୍ଡି, ଅଁଏଲା, ଅଁଛି, ଧାମନ୍
ଧଅଁରା , ପଲ୍‌ଶା , ବୁରୋ, ବରଙ୍ଗା, ବେଲ୍ , ବିଜା, ବାନ୍ଦନ୍ ।୪୦।
ଭେରୁ, ମୁଇଡ୍, ସର୍ଗି , ଶିଶୁ, ସାହାଜ୍ , ସେନ୍‌ହାଁ , ଶାଗୁନ୍
ଶାଲିଆ, ହଲନ୍ କିଏ ଏକ୍‌ଲା କିଏ ହଇ ରୁଣ୍‌ଡୁଣ୍ ।୪୧।
ଦେଖୁଥିସନ ଇ ଝର୍‌କେ କିଏ ଫୁଲେଁ କିଏ ପତ୍‌ରେଁ
କିଏ ଭାଏଲ୍ ତାର୍ ଛଏରା-ହାତେଁ ଛିଇ ନଉଥିସି ବତ୍‌ରେଁ ।୪୨।
ଉଲେଁ ଉଲେଁ ଝର୍‌ନାକୁଲେଁ ବ୍ରାହ୍ମୀ ସାଙ୍ଗେଁ ଭୃଙ୍ଗ୍‌ରାଜ୍
ଶୁନୁଥିସନ୍ ଗୀତ୍ ଗାଏଲେଁ ସାରୀ, କୁଇଲି, ଭେଙ୍ଗ୍‌ରାଜ ।୪୩।
ପାରା, ପଣ୍ଡ୍‌କା, କୁକ୍‌ରା, ରୂପ, ରାମି, ମଏନା, ଚଁଟିଆ
ଝର୍ ଛାଡି ନାଇଁ ଯାଆନ୍ ଗୁଲିହା, କୁମାଟି ଟିହା ।୪୪।

ଘୁଁର୍ଲୁ, ତିତେର୍, ଚଁପାଚରେ, ପିବୁ ଆଉର୍ ଫୁଲ୍‌ଚୁହି
ବାଘ୍‌ଟେରା ସାଙ୍ଗେଁ ଧୂବେନ୍ ଉନ ହେସନ୍ ଗୀତ୍ ଗୁଆଗୁଉ ।୪୫।

ବରଷା ଦିନେ ମୟୂର୍, ଡାହୁକ,ଏଣକ୍‌ଗୁଲି, କରାଲି
ପଚ୍‌ରା ଉଚ୍‌ରା ହେସନ୍ ଢୁଁଡାକୁସ୍‌କି ଆର୍ ହଁସ୍‌ରାଲି ।୪୬।

କୁଆ,ଗିଧା, ଚିଲ୍, ରାବଣ୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଉଡି ଉଡି
ଦେଖୁଥିସନ୍ କେ କେନ୍ କାଏଁ ଅଛନ୍ ପଡି ଉଡି ।୪୭।

ନଉଲା ମୂଷା,ଶଲ୍, ସାଉ ସାଙ୍ଗେଁ କେତେ ଖରା
କିଏ ପର୍ଲି କିଏ ଉର୍ଲି ନାଇଁ ଛାଡନ୍ ଝର୍ ତରା ।୪୮।

ହେର୍ଣ୍ଡା,ସମର୍, ଧୂମା,ଚିଅଲ୍, ଗୁଡ୍ନା, ଘଏଲ୍, କୁରଭି
ମରଲୁଥିସନ୍ ତର୍କି ତର୍କି କିଏ ସିଘାଡ୍ କିଏ ମୁରଭି ।୪୯।

ବାଘ୍ ,ଭାଲୁ, ଚିତା,ହୁଁଡାର୍, ଲେଞ୍ଜ୍‌ହା,ଫେକାରି କୁଲିହା
କେନ କେନ୍ତା ହାତୀ, କେନ ଭିଲ୍ ବାର୍ଣ୍ଡି କୋକ୍ ବଲୁଆ ।୫୦।

ପାଏନ୍ ପିଉସନ୍ ତାକର୍ ଲାଗି ଠାନ୍ ଠାନ୍ ଅଛେ ଦର୍‌ହା
ପାଏନ୍ ପିଉ ଫେର୍ ଭେର୍ ପଡ୍‌ସନ୍ ବନ୍‌ପୋଢ୍ ଆର୍ ବର୍‌ହା ।୫୧।

ପଠାର୍ ଦେଖୁ ଆଯୋ ବାଯୋ ମାୟା ବଢଲ୍ ଲାଗିଛେ
ମାକର୍ ହନ୍‌ମାନ୍ ଆଏଲେଁ କୁଆ ! ତାକର୍ କପାଲ୍ ଜାଗିଛେ ।୫୨।

ଚକର୍‌କେଦାର୍ , ପାତାଲ୍‌ଗରୁଡ୍ ଗଛ୍ ଭମର୍‌ମାରୀ
ଅଛନ୍ ବଲି ସାଁପ୍ ଜାଏତ୍‌ଟା ନାଇଁଦିଶନ୍ ଭାରୀ ।୫୩।

ଇ ନଲିଆର୍ ଖଁଡି ବସେ ଚାତର୍ ଦେଖୁ ଗାଆଁଟେ
ସାନ୍ ଆଏ ଆର୍ ହେଦୁ ହେଲା ମିତାଲ୍ ନୁହେ ନାଆଁଟେ ।୫୪।

ଗାଆଁ ସେ ମୁଢ଼େଁ ମୁଢ଼େ ମିତାଲ୍ ପାଏନ୍ ଥିବାର୍ ମୁଡ଼ାଟେ
ଇ ମୁଡ୍‌ସେଁ ବଢେ ବର୍‌ଗଛ୍ ଜୁଗ୍‌ଲା ଲେଖେଁ ବୁଢାଟେ ।୫୫।

ବରତଲେଁ ଅଛେ ଚିକନ୍ ପଥର୍ ଦେବ୍‌ତା ଗରାମ୍‌ପତି
ତର୍‌ଡରାନି ବରମ୍ ଲାଲ୍ ସେନ୍ଦୁର୍ ରେତି ରେତି ।୫୬।

ଖୁଟ୍ କାଟି ଯେ ଗାଁ ବସାଲେ ତାକର୍ ପୁଓ ନାତି
ଏକ୍ ହଉ ଅଛନ୍ ନାଇଁ ହେଲେଁ ବି ଏକ୍ ଜାତି ।୫୭।

ବାଙ୍ଗର ବାଙ୍ଗର୍ ଘରମାନେ ଉସାର୍ ପିସାର୍ ଖୁଏଲ୍
ସାଫ୍ ସୁତର୍ ମନ୍ ମାନେ ନାଇଁ ହ'ନ୍ କିହେ ଗୁଏଲ ।୫୮।

ଗାଁ ମଝିଥିଁ ଚଉରା ବଖରା ବନ୍‌ଏ ମାଟିର୍ ଘର୍‌ଟେ
ପାଣରି ନାଇଁ ହେଲା ବାଗିର୍ ଦେଖୁଥିଲେଁ ବି ଥର୍‌ଟେ ।୫୯।

ମାଏଟ୍ ଗୁବର୍ ଲିପ୍‌ଲା କୋଉ୍ ତାର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଛୁଇ
ଶିରୀ ଆସି କାଏଁ ଖସରି ନାଇଁ ଦେଖ୍‌ଲା ବେଲ୍‌କେ ଛୁଇ ।୬୦।
ଈ ଘର୍ ଯାର୍, ହାତେଁ ତାକର୍ ଗାଆଁର୍ ଗଉଁତି ଥିଲା
ଗଜଗଜାଉଥିଲା, ମଝି, ନାଇଁ ଥାଇ ଛୁଆପିଲା ।୬୧।
ହାଲେଁ ସାଲେଁ ଅଏନ୍ ସୁନ୍ଦର୍ ଟୁକେଲ୍ ଗୁଟେ ଜନ୍‌ମିଛେ
ଷଠି କୁଛି ଅଁଛି ନେଇଥିଲା ଏଛ୍‌ନି ଭାଏଲ୍ ଭର୍‌ମିଛେ ।୬୨।
ଗାଁ ମାଁ ବସି ଏକ୍‌ଶିଆକେ ଭାବ୍‌ଲେ ଦେମା କାଁ ନାଁ
'ନୁନୀ' ହଉ ରୂପ୍ ଗୁଣ୍ ଗରାମ୍ ନାଇଁ ଉ'ନା ।୬୩।
ବାପ୍ ଡାକ୍‌ଲା ମାଁ ଡାକ୍‌ଲା ଗାଁ ଡାକ୍‌ଲା ନୁନୀ
ଦର୍‌କୁ ଥିବାର୍ ହୁରୁଦ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ଛୁଆ ଦେଲା ତୁନି ।୬୪।

୨

ଲୁଭ୍‌ଲୁଭାନି ଚେହେରା ନୁନୀର୍ ସମ୍‌କୁଁ ନେସି ଘିନି
ଛୁଆପୁତାନୁ ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀ ତକ୍ ହେସନ୍ 'ନୁନୀ' 'ନୁନୀ' ।୦୧।
କିଏ ନେଇକରି କୁଲେଁ ଧର୍‌ସି କେ କର୍‌ସି ପାୟି
କିଏ ଦଉଥିସି ଚୁମା କିଏ ଗାଲ୍‌କେ ଦେସି ଛିଇ ।୦୨।
କେ ଦେଲେଁ ମୁଡେଁ ତେଲ୍ ହାତେ କିଏ ମଖାସି କଜଲ୍
କିଏ କପାଲେଁ କଲାଟିକା, ନାଇଁ ପର୍‌ବା ନଜର୍ ।୦୩।
ମାଁ ହେସନ୍ ଅଥାବିଥା ଗୁରସ୍ ଟାନ୍‌ଲେଁ ଘାୟ୍
କେତେ ନୁର୍‌ବେ ଗାଁ ସାରା ଯେ କେ'ନ ଥିବା ହାୟ୍ ।୦୪।
କିଏ ନିଜର୍ କିଏ ପରର୍ ନୁନୀ ବାଆରେ ନାଇଁ
ପର୍‌ଘରେଁ ଥାଇ ଅଠିପର୍ ବି କାନ୍ଦି ବାହାରେ ନାଇଁ ।୦୫।
କଥା ପର୍‌ଲେଁ ବାପ୍ ବଲ୍‌ସନ୍ ଛୁଆଟାକ ଗାଆଁର୍ ଆୟ୍
ନାଇଁ ବଲ୍‌ବ ବାପର୍ ବଲି ନାଇଁ ବଲ୍‌ବ ମାଆଁର୍ ଘାୟ୍ ।୦୬।
ଗାଆଁର୍ ମାଆଁର୍ ହଇ ଭାଇ ! ଛୁଆଟାକ ଜୀଇଁଥାଉ
ଝି ହେଲେଁ ବି ବଅଁଶ୍ ରହେବା ସୁଖେଁ ଘର୍‌ଟେ କରି ଖାଉ ।୦୭।
ଉଜଲ୍ ପଖର୍ ଜନ୍ ମେତାଇ ନୁନୀ ଦିନୁଦିନ୍ ବଢୁଛେ
ଦିନ୍‌କ ପତ୍‌ରେ ପକେଇ କାଏଁ ମାସ୍‌କ ପଗେ ଛାଡୁଛେ ।୦୮।

କାଥିଁ କୋଡ୍ ଧରି ଠିଆ ହେଲାନ ଭଙ୍ଗା ଘେଁସ୍‌ରା ଛାଡ଼ି
କିଏ ଆଜି ଗୁଟେ ଦେଇ ଗଲାନ ଛୁଆ ଖେଲ୍‌ବାର୍ ଗାଡ଼ି ।୦୯।
ଆଁଲ୍‌ରି ଗଲାନ ଦାଁତ୍ ଗୁଟାଦୁ ଆଁ କର୍‌ଲେଁ ଦିଶୁଛେ
ହଁସ୍‌ଲେଁ ତାହିଁ ଦେଖିଲା ଲୁକର୍ ମନ୍‌ଟା ଯାଇ ଫଶୁଛେ ।୧୦।
ଲୁଚ୍ ଲୁଚ୍ ହଇ କଲା ମିସ୍ ମିସ୍ କେଢ଼େ ଅଏନ୍ ବାଲ୍
ଆଏଁଖି-ଝୁରି ଉସ୍‌କନ୍ ନାଇଁ କେ ପକେଇଛେ ଜାଲ୍ ? ।୧୧।
ଖଁଡାଧାର୍ ମେତାଲ୍ ନାକ୍ ଭଟ୍‌କି ଟିକେ ନାଇଁ
ସୁରୁ ଶାମ୍‌କୋଲ୍ ଲେଖେଁ ଆଏଁଖି ଚିପ୍‌ରା ପାଏବ କାହିଁ ? ।୧୨।
ଧାଇଁ ଧୁପି ଆଏଲା କି ଫେର୍ ଖେଲେଁ ହେଲାନ ବାଇ
ନାଇଁ ରହେବାର୍ କାଖେଁ କୁଢେଁ ନାଇଁ ହେବାର୍ ନ ପାୟି ।୧୩।
ସଙ୍ଗ୍ ସାଥୀ ଚିହ୍ନଲା ନ ତ ନେଁ ଦେଖିଲେଁ କାନ୍ଦୁଛେ
ଯେ ଆଏଲା ସେନ୍‌ହୋ-ରଶି ଥି କଷି କଷି ବାନ୍ଧୁଛେ ।୧୪।
କେ ଆନୁଛେ କାଁଚିକୁଁଢ଼ି କେ ଆନୁଛେ କୁଲେଇ
କିଏ ଭାଏଲ୍ ଦୁଲି ଫାନ୍ଦି ଦିଏ ଘାଏ ଘାଏ ଦୁଲେଇ ।୧୫।
ଚାଲି ଜାନ୍‌ଲା ଦିନୁ ଘରେଁ ଘାୟ୍ କର୍ ଘାୟ୍ ରହେ ନାଇଁ
କାହିଁ ଯାଉଛେ କାଁ କରି ଯେ କାହାକେ ବି କହେ ନାଇଁ ।୧୬।
ମାଆଁ ବୁପ୍‌ରୀ ନୁରି ନୁରି ଗାଆଁ ସାରା ଘୁରୁଛନ୍
ମାଏଝି ମାନେ ତାହାକୁଁ ଦେଖି ମାଛି ମେତାଲ୍ ବୁରୁଛନ୍ ।୧୭।
"ନୁନୀର୍ ମାଁ ଗୋ ! ନୁନୀର୍ କଥା କହେଲେଁ ସରେ ନାଇଁ
ଛୁଆଟେ ବଲି କେ କହେବା ସିଆନ୍ ପାର୍‌ବା କାହିଁ ।୧୮।
କେଢେ ସୁନ୍ଦର୍ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚଲନ୍ କେଢେ ଅଏନ୍
ଉପ୍‌ଢେଗ୍ରିର୍ ନାଆଁ ନାଇଁ ବଡ଼୍‌କୁଁ କେତେ ମାଏନ୍ " ।୧୯।
ଚାଏର୍ ଢେଗି ନୁନୀର୍ ବଏସ୍ ପାଁଚ୍‌କେ ଆସି ଛିଇଲା ନ
ଦୁ' ପିଆ ଛାଡ଼ି ଆଗର୍ ଆଗର୍ ଦାଁତ୍ ଗୁଟାଦୁଏ କୁହିଲାନ ।୨୦।
ସଉକ୍ କରି ଦିହେଁ ମୁଢେଁ ଗୁରେଇ ହଉଛେ କପ୍‌ଟି
'ଛି'ଲୋ ଲାଇ' 'ଲୁକ୍‌ଲୁକାନି ' ଖେଲ୍‌କେ ଯାଉଛେ ଲପ୍‌ଟି ।୨୧।
ବାପ୍ ବଏଲେ "ନୁନୀର୍ ମା ! ଏତ୍‌କେଁ ପଠ ଇସ୍କୁଲ୍"
ମାଁ ବଲ୍‌ସନ୍ "ଏଲୁଁ କାଏଁ ପାଠ୍ ? କଥା କହେସ ମସ୍କୁଲ୍" ।୨୨।
ଠିଆଫୁଲି ଜନକ୍ ରାଏତ୍ ମଝା ଖୁର୍ନି ପରିଛେ
ଧୋବ୍ ଫର୍‌ଫର୍ ଦରି ଖଁଢେ ସମ୍ କରି କେ ପାରିଛେ ।୨୩।

ଉଛନା ମାନ୍‌କର୍ ଛଏରା ନେଇ କୁମ୍ ପକେଇଛେ ଧଡି ନ
ପିର୍ଡ଼ା-ଦିହେଁ ବାପ୍ପା ଶାଢ଼ୀ ଗାଁ ପିନ୍ଧେ ଇ ଘଡି ନ ।୨୪।
ଜନଜ୍ ରାତି ଦକ୍ କରୁଛେ ମୁନ୍‌ଗା ଗଛର୍ ଫୁଲ୍
ତରା ଦେଖି ନିଲଜ୍ ହଁସି ହସନ୍ ମୁଲ୍ ମୁଲ୍ ।୨୫।
ସବୁଠାନୁ ବନ୍‌ଏ ଆଶ୍ରିଜ୍ ଜନ୍ ହଉଛେ ଲାଜେଁ
ନୁନୀର୍ ମୁହଁକେ ଦେଖିକରି କି ନିଜେଁ ନିଜର୍ ତେଜେଁ ? ।୨୬।
ପାଗ, ଭାଗ,ଜମଓ,ଜାଇ,ବିନ୍‌ଓ ଆଉର୍ କୁମ୍‌ଓ
ଏାଙ୍ଗ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ନେଇ ନୁନୀ ଖେଲେ ଖୁର୍ଲି ହୁମ୍‌ଓ ।୨୭।
ତାକର୍ ତାକର୍ କଥା ବାର୍ତ୍ତା "କାଲ୍‌ହୁଁ ଯିମା ପଢ଼ି
ମୁରୁଖ୍ ହେମା କାଏଁଲୋ ? ହେଲେ ଯେନ୍ତା କାକୀ ବଡ଼ି " ।୨୮।
ଘର୍‌କେ ଆସି ପଢ଼୍‌ବାର୍ କଥା କହୁନ୍ ସାଏର୍ ନୁନୀ
ବାପା ଆନ୍‌ଲେ ସେ ଘଡି ଖଡି ସିଲଟ୍ ଘିନି ।୨୯।
ପଢିଗଲା ନୁନୀ ହାତେଁ ଖଡ଼ି ସିଲଟ୍ ଧରି
ବଟାଲା ବାଟେଁ ବାଟ୍‌ମୁହୁଁ ମା ନାଇଁ ପାରନ୍ ଫିରି ।୩୦।
ନୁନୀ ଦିଶୁଥିବା ଯାଏ ଗଲା ବାଟ୍‌କେ ଦେଖୁଛନ୍
ଛଏରା ନାପି ଆଏବାର୍ ବେଲା ମନେ ମନେ ଯୁଝୁଛନ୍ ।୩୧।
ଖେଦି ଆନୁଛେ ଛିନା ଘର୍ ମନ୍ ନାଇଁ ରହେ ଘରେଁ
ବିତ୍‌ବିତା ଲାଗେ ନୁନୀର୍ ଲାଗି ଲାଗ୍‌ସି ଅଛନ୍ ଝାରେଁ ।୩୨।
ନୁଆ ଗାଆଁର୍ ନୂଆଁ ଇସ୍କୁଲ୍ ନୂଆଁ ଆଇଛନ୍ ମାଷ୍ଟର୍
ସଭେ କହୁଛନ ଭଲ୍ ଲୋକ୍‌ଟେ ଜାନିଛନ୍ ପାଠ୍ ଶାସ୍ତର୍ ।୩୩।
ଉଷୋ କଷା ଫୁକା ଝରା ସବୁକଥା ଫେର୍ ଜାନିଛନ୍
ଗୁରୁ ବଲି ଗାଆଁ ସାରା ମାହାପୁରୁ ମେତାଲ୍ ମାନିଛନ୍ ।୩୪।
ଗଜା ବଏସ୍‌କେ ରଜା ମେତାଲ୍ ଚେହେରା ଆସି ଜୁଟିଛେ
ଦେଖିଲା ଲୁକ୍‌କର୍ ମନ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ମାଏନ୍ ମନ୍‌ସା ଲୁଟିଛେ ।୩୫।
କହେଲେଁ କଥା ଝର୍‌ସି ମହୁ ହଁସଲେଁ ଝରେ ମୋତି
ସଭେ କହୁଛନ ବନ୍‌ଏ ଲୋକ ଆନ୍ ବନ୍‌ଏ ଗତି ମତି ।୩୬।
ଇସ୍କୁଲ୍ ଭିତରେଁ ଘର୍ ବଖ୍‌ରେ ସେଟା ଗୁରୁକର୍ ଡେରା
ଖପର୍ ଘର୍‌ଟେ ପର୍‌ଛିଟିକ ବାଉଁଶ୍ ଟାଏଟ୍ ଘେରା ।୩୭।
ଗୁରୁମା'ତ ଆହୁରି ଅଏନ୍ ଗୁରୁକର୍ ନୁ କିଡି
ବିଚାର ଆଚାର୍ ସବୁ ସୁନ୍ଦର୍, ସୁନ୍ଦର୍ ଗତି ରୀତି ।୩୮।

ପଢ଼ା ଝୁଆଙ୍କୁଁ ବଡା ଆଦର୍ ସେନ୍‌ହୋ ଦେସନ୍ ଝୁର୍‌ହେଇ
ଝୁଆମାନେ ବି ମାଆଁ ମେତାଲ୍ ହଉଥିସନ୍ ଘୁର୍‌ହେଇ ।୩୯।
ଲୁଖ୍‌ରା ଶୁଖ୍‌ଲା ଦେଖ୍‌ଲେଁ ତାହାକେ ଦେସନ୍ ରାପିଁ ଝୁରି
ମୁଡେଇ କରି କେ ମୁଡ୍ ଖୁଜାଲେଁ ଉକେନ୍ ଦେସନ୍ ନୁରି ।୪୦।
ନଖ୍ ବଢିଥିଲେଁ ଝଟ୍ କାଟ୍‌ସନ୍ ଛୁର୍‌ତା ଛୁର୍‌ତି କରି
ନାକ୍ ବୁହୁଥିଲେଁ ସାଫ୍ କର୍‌ସନ୍ ଘେଲେଁ ଲାଢ଼େଁ ଧରି ।୪୧।
ନୁନୀକେ ଦେଖି ଦୁନି ହେଲାନ ଆଦର୍ ସରାଗ୍ ତାକର୍
ସେନ୍‌ହୋର୍ ସୁଘୁ ବୁଆଁଟା ନେଲା ଆକାର୍ ସାଗର୍ ଟାକର୍ ।୪୨।
କେନ୍ ସର୍ଗୁଁ ଖସ୍‌ରି ଆସିଛେ ଅପ୍‌ସରୀଟେ କାଏଁ
ରଙ୍ଗି ସର୍‌ଲି ସୁନ୍ଦର୍‌ପନ୍‌ଟା ଦିହୁଁ କରୁଛେ ଝାଏଁ ।୪୩।
ତର୍‌ଲିଲା ମେତାଲ୍ ତରା ଦୁଇଟା ଆଏଁଖ୍ ଦୁହିଥି ବସିଛନ
ନୁନୀର୍ ମୁହଁକେ କନ୍ ବଲି କାଏଁ ଅକାନ୍‌ତକେଁ ନସିଛନ୍ ।୪୪।
ନୁନୀ ଠାନେ ଘିନି ହେଲେନ ଦୁହି ପରାନୀ ସୋକ୍
ରହି ନି ପାରନ୍ ସହି ନି ପାରନ୍ ନି ଦେଖ୍‌ଲେଁ ରୋକ୍ ।୪୫।
ଗୁଟେ ବଲି ପୁଓ ଯେ ସେ ଯାଇ ସମଲ୍‌ପୁରେଁ
ପାଠର୍ ପେଟର୍ ଘିଚାଟନାଥିଁ ମା'ର୍ ନୁ ଝୁଆ ଦୁରେଁ ।୪୬।
ପିଲାର୍ ଲାଗି ଥିଲା ଦୁହିକର୍ ସେନ୍‌ହୋ ସରାଗ୍ ଯେତ୍‌କି
ବାଟ୍ ନାଇଁ ପାଇ ଭିତ୍‌ରେଁ ଭିତ୍‌ରେଁ ଉଛ୍‌ଲୁଥିଲା ଉତ୍‌କି ।୪୭।
ପଢ଼ା ଝୁଆକର୍ ଗୁହୁଡା ଉପ୍‌ରେଁ ବାଟ୍ ପାଇ ଆଏଜ୍ କଲ୍‌ଦି
ବିଛି ହେଲେଁ ବି ନୁନୀର୍ ଆଡ୍‌କେ ବନିହାଁ ହଏ ଉଲ୍‌ଦି ।୪୮।
ନୁନୀକେ ଦେଖି ମାନି ନଉଛନ୍ ଘୁରୁ ଘୁରୁମା ଦୁହେ
କେତେ ଜନ୍‌ମର୍ ଚିହ୍ନ ପରଚେ ଗୁଟେ ଜନ୍‌ମର୍ ନୁହେ ।୪୯।
ଘର୍ ଛାଡିକରି ପଢ଼ାଘରେଁ ରହେବାର୍ ଜାନି କହ
ମାଆଁର୍ ମନ୍‌ଟା ଘାଁଟି ସାନି ହଏ ଅହରହ ।୫୦।
ପାଖେ ପାଖ୍‌କେଁ ମାଁ ଘୁରୁମାଁ ମଝି ଅଛେ ନୁନୀ
ସେନେହ୍ ରଶି ବନ୍ଧା ହଇଛେ ଦୁହେ ଦେଖୁଛନ୍ ଟାନି ।୫୧।
ନଏଦ୍ ଟାଙ୍କର୍ ଖଏଣ୍ ଦୁହିଟା ନୁନୀ ପାଏନ୍ ଧାର୍ ମଝି
ଦୁହି ଖଏଣ୍ ଛିଇ ବୁହି ଯାଉଛେ କାହିଁ ଯାଏ ନାଇଁ ଅଲ୍‌ଝି ।୫୨।
ଦୁହି ଖଏଣ୍ କେ ଗୁଟେ କରି ବୁହିଲା ଦିନ୍‌ଏ ପାଏନ୍ ଧାର୍
ଘୁରୁମାଁକୁ ମନାଇ ବୁଝାଇ ଆନ୍‌ଲା ଘର୍ ପାର୍ ।୫୩।

ମହାନଏଦ୍ ସାଙ୍ଗେ ତେଲ୍ ମିଶ୍‌ଲା ବର୍ଲି ପର୍‌ଲା ଜନା
ଇବ୍, ଅଙ୍ଗ୍, ଜୀରା, ଝାଉଁ, ସୁଖ୍‌ତେଲ୍ କାହିଁ ମାନ୍‌ତେ ମନା ।୫୪
ଗାଁ ଯାକର୍ ମାଁ ମାନେ ନୂନୀ ଘର୍ ନ ଠୋଲ୍
କଥା ଭାଷାର୍ ନିଶା ଘାଏଙ୍କେଁ ସମ୍‌କୁଁ କଲା ଭୋଲ୍ ।୫୫
କେ ବଲୁଛେ ଆମର୍ ଘର୍‌କେ ଯିମା ଚାଲ ଘଡେ
ବାସି କାଞ୍ଜି ଯାହା ଥିବା ନେହେଲେଁ ପାଏନ୍ ଗଡ଼େ ।୫୬
କେ ବଲୁଛେ ଆମର୍ ଘରେଁ ପିଇବ ଚାହା ଢୁକେ
ଛୁଚା ଚୁଡ଼େଁ ଫିର୍‌ବ ବଏଲେଁ କାଁ ବଲ୍ ବେ ଲୁକେ ।୫୭
ନୂନୀର୍ ମା ବଏଲେ "ଛାଡ଼୍ ଛାଡ଼୍ ଘିଚା ଟନା
ନେି ଦେଖ୍‌ବାର୍ ? ରନ୍ଧା ଘର୍‌କେ ନୂନୀର୍ ଚାହା ବନା ।" ।୫୮।
"ଟିକେ ରଁଚେ ନୁହେ ବହେନ୍ ! ଢେ଼କ୍‌ଚେ ପାଏନ୍ ବସାଲା ନ
ସଭେ ଟିକେ ଟିକେ ନେି ପିଇଲେଁ ଘର୍ ଲୁହେଁ ଭସାଲା ନ ।" ।୫୯।
କଥା ନାଇଁ ସରେ ସିନା ଦିନ୍ ଯାଉଛେ ସରି
ବୁତା ଅଛେ ବର୍ଲି ତତାପନା ଗୁରୁମା ବସ୍‌ଲେ ଫିରି ।୬୦।
ତାକର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଭିଲ୍‌ଟା ଯାକ ଚାଲନ୍ ଆଯୋ ବାଯୋ
କେ ଆଏଜ୍ ଇ ଛିନା ବାଟ୍‌କେ ପିନ୍ଧାଲା ଏତେ ସାଜୋ ।୬୧।
କଏଁଫୁଲ୍ ଫୁଟା ବନ୍ଧଟେ କାଏଁ ଚାଲେ ଝୁଲି ଝୁଲି
ବିଗ୍‌ରି କରି ଗଢୁଛେ କାଏଁ ମୁତିର୍ ଗୁଟି ମାଳୀ ।୬୨।
କିଏ ଧରିଛେ ସଁପୁର୍ ଚାଉଲ୍ କିଏ ଛର୍‌ଲା ଦାଏଲ୍
ଛିଟ୍‌ନେ ବାଏଗନ୍ ଧରି ବଲେ କେ ନୁହେ ବାହାରେ ତାଏଲ୍ ।୬୩।
କିଏ ଧରିଛେ ମୁନ୍‌ଗା ପେଁଢ଼େ କିଏ ଭାଏଲ୍ ଶାଗ୍ କେରେ
କିଏ ଧରିକରି କଲିଆ କୁଶେର୍ ପର୍‌ଛି ନ ନେଇ ଢ଼େରେ ।୬୪।
ନଡ଼ିଆ ସର୍‌ସର୍ ଶାଲ୍ ଉଖ୍‌ରା କିଏ ଧରିଛେ ଥାଲେ
କିଏ ଚାଉଲ୍ ଧୁଏ ପତାଲୀ କିଏ ମାଖନ୍ ଫାଲେ ।୬୫।
କିଏ ଧରିଛେ କଦେଲ୍ ଫେନ୍‌ଏ କିଏ ଅମ୍‌ରତ୍ ମଡ଼ା
ଥାଳୀ ଭର୍ ଭର୍ ଭେଲି ଗୁର୍ କେ, କେ କ୍ଷୀର୍‌ସା ମୁଡ଼ା ।୬୬।
ଫିର୍‌ଲେ ସଭେ ଯୁହାର୍ ଭେଟ୍ କିଏ କହେ ହଇ ଉଲ୍‌ଗି
"କେନ୍ ଆଡୁଁ ବେଲ୍ ଉଦ୍‌ଲା ଯେ ଗାଁ କେ ଗଲ ଠୁଡ଼୍‌ଗି ।୬୭।
ଏନ୍ତା ଘାଏ ଘାଏ ଆଉଥିବ ନ ନାଇଁ ପକାବ ପାଶ୍‌ରି
ଦିନ୍‌କ ଥରେ ନାଇଁ ହେଲେଁ ବି ଦୁଇ ଚାଏର୍ ଥର୍ ମାସ୍‌ରି" ।୬୮।

"ଉପାର୍ ଦେଖି ସମିୟା ଜାନି ନିଶେ ଘାଏ ଘାଏ ଯିମି
ଘାଆଁ ନ ରହି ଗାଁ ମାଁକେ ଛାଡ଼୍‌ଲେଁ କାହିଁ ଜାଇଁମି ?" ।୬୯।
ନୂନୀକେ ଛାଡ଼ି ସଭେ ଫିର୍‌ଲେ, ଘୁଘୁ ଫିରନ୍ ନୁହେ
ଆଏବାର୍ ତକ୍ ଥାଉ ନୂନୀ ଟୁଘୁଟୁଘୁ ହଉ ଦୁହେ ।୭୦।

୩

ଘୁଘୁ ଆଏଲେ ସମଲ୍‌ପୁରୁ ସାଙ୍ଗେଁ ପୁଓ ରବି
ମାଁ'ର୍ ଉଷତ୍ ବଗ୍‌ରି ଯାଉଛେ ଟେଁ ରହେବାର୍ ଦବି ।୦୧।
ଗୋଡ଼୍ ପଡ୍‌ରୁଛେ ଇ ଆଡ଼୍ ସେ ଆଡ଼୍ ମନ୍‌ଟା ତନାବନା
ଖୁଁଜି ଦେଖୁଛନ୍ କେତେ ତୁନ୍ ଶାଗ୍ କେତେ ପିଠାପନା ।୦୨।
ରବିର୍ ପାଶ୍ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ କେତେବେଲେଁ ବି ନୂନୀ
ତାହାର୍ ମୁହଁର୍ ସହର୍ କଥା ପାଠର୍ କଥା ଶୁନି ।୦୩।
ସକାଲ୍ ପୁଆକେ ବିର୍‌ହି ଚକେଲ୍ ମାଁ ମନ୍ ଦେଇ ଉତ୍‌କାଲେଁ
ଘୁରସ୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଜମେନ୍ ଘୁର୍ ନୂନୀ ଆନ୍‌ସି ତତ୍‌କାଲେଁ ।୦୪।
"ଅଏର୍‌ସା ପିଠା ଖାଏତା କାଏଁ ଗା" ମାଁ ଦେଖିଲେଁ କହି
ତୁର୍‌ତା ତୁର୍‌ତି ତୁନା କୁଟି ନୂନୀ ଦେସି ଥୁଇ ।୦୫।
ଭାଙ୍ଗୁର୍ କୁଟୁର୍ ମାଁ ବେଇ୍‌ହଉ କା'ଣା ଖାଏବା ବଲି
ନୂନୀ ଆନ୍‌ସି ଭାଜିକରି ମୁରହିର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ମୁଗ୍‌ଫଲି ।୦୬।
ସିଝେଇ ଆନ୍‌ଲେଁ କଁଟା ଝୁନ୍‌ଗା ଆର୍ କନ୍ଦମୂଲ୍ କନ୍ଦା
ରବି ବଲ୍‌ସି "ସବୁବେଲେଁ କାଏଁ ଖାଲି ଖାଏବାର୍ ଧନ୍ଦା ।୦୭।
ଆ ଟିକେ ମୋର୍ ପାଶେଁ ବସ୍ , କେନ୍ତା କର୍‌ବୁ କହ,
ଇ ଗାଁର୍ ପାଠ୍ ସର୍‌ବା ଏସୁର୍ ନାଏଁନ ଇନ କହ " ।୦୮।
ନୂନୀକେ ବସେଇ ପାଶେଁ ଦେହ୍‌ମୁଡ୍ କେତେ ସୁଆଗେଁ ସୁଆଁଲୁଛେ
ପଡ଼ାମନର୍ କଡାମରା-ସଉକ୍ ସଥେଁ ପାଆଁଲୁଛେ ।୦୯।
ସାଁଲୁର୍ ପାଁଲୁର୍ ମନ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଉପ୍‌କି ଆସେ ଦଉଲ୍‌ଟେ
ତାର୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ବେଦୀ,ବେଦୀ ଉପ୍‌ରେଁ ପୁତ୍‌ଲା ଢ଼ଉଲ୍‌ଟେ ।୧୦।
ସାରା ସଂସାରର୍ ସୁନ୍ଦର୍ ସୁନ୍ଦର୍ ଜିନିଷ୍ ନୁରି ନୁରି
ଯେ'ନ ଯେନ୍‌ଟା ଭିର୍‌ବା ସେ'ନ ସେଟା ଦେଇଛେ କାଏଁ ଯୁରି ।୧୧।

ସୁନା ଆନି ବିଜ୍‌ଲି ସାଙ୍ଗେଁ ସାନି ସାନି କେ ଘାରିଛେ
ବୁଦ୍ଧିର୍ ଜାଗା ଛାଡି ସାରା ଶରୀର୍ ସର୍ଲେଇ ସାରିଛେ ।୧୨।
ସେ ଭିତ୍‌ରେଁ ହଜ୍‌ଲା ନିଜେଁ ଉବ୍‌ରି ପାରେ ନାଇଁ
ତବଦ ଦେହେଁ ଜବଦ୍ ମନ୍ ହଏ ଇଥିଁ ତାହିଁ ।୧୩।
ତତାପନା ତନ୍‌ତନ୍ କରି ନୁରି ଦେଖେ ତାର୍ ତନ୍‌କେ
ଛାପ୍‌କି ଦେଖ୍‌ଲା କାହିଁ ରହେଲା ଯେ ଅମନା ତାର୍ ମନ୍‌କେ ।୧୪।
ଥାବ୍ କଲା ମନ୍ ଯାଇକରି ପୁତ୍‌ଲା ତଳେଁ ଉରଙ୍ଗିଛେ
କେ ଜାନେ ବୁଆ କାଣା କର୍‌ବା ଯେ ପାହା ନିକେ ସଲ୍‌ଙ୍ଗିଛେ ।୧୫।
ଫୁଲ୍ ନୁରେ କାଏଁ ମୂଲ୍ କର୍‌ବା ପୂଜାବିଧି କେନ୍ ଠାନୁ
ଉକିଆ ଥିଁ ତ ଆଏଁଖ୍ ଝଲସେ ଜାଗର୍ ଜଲ୍‌ତା କେନୁ ? ।୧୬।
ବାସି ନାଇଁ ରହେ ବାସ୍‌ନା ସେ'ନ ହେସି ନିର୍‌ମା ମୂଲ୍
କାଁ ସର୍‌ମେ ଚଢ଼ାବା ସେନ କେନ୍ ବାସ୍‌ନାର୍ ଫୁଲ୍ ? ।୧୭।
ଭୋଗ୍ ରାଗ୍ ଲାଗି ବନ୍‌ଏ ଜିନିଷ୍ ମନେ ମନେ ଉହାଟୁଛେ
ଲାଏକ୍ ନୁହେ ଭାଏଲ୍ ଫେର୍ ଅଲ୍‌ଗାବାକେ ସାଆଁଟୁଛେ ।୧୮।
ପୁତ୍‌ଲା ନ ଦେଖ୍‌ଲା ଆଗୋ ନୁନୀର୍ ଚେହେରାର୍ ଝଲକ୍‌ଟେ
ନୁହେ ବଲି କହେ ଥରଲେ ଝୁପ୍‌ଲା ଝୁମ୍‌ରାର୍ ଝପକ୍‌ଟେ ।୧୯।
ଦେଖ୍‌ଲା ଆଏ ମାଁ, ଆଏ ବହେନ୍, ଆଏ ନାରୀ
ଭର୍‌କୋ କରି ନର୍‌କେଁ ପରବା ତାହାକେ ଦେଲେଁ ନା'ଗି ।୨୦।
ଦେଖି ଜାନ୍‌ଲେଁ ଦେବୀ, ସରବ୍ ସୁନ୍ଦ୍‌ରୀ ଅରନ୍ ଦାତ୍‌ରୀ
ନାଇଁ ଜାନ୍‌ଲେଁ ଝିତ୍‌ରିମୁଡୀ କାଲୀ କରାଲୀ ଦାଁତ୍‌ରା ।୨୧।
ଲହ୍ ଲହ୍ ଜିଭେଁ କହ୍ କହ୍ ହଏ 'ଦେ ରକତ୍‌ଧାର୍'
କାହାର୍ ରକତ୍ ? କେ ଜାନେ ମା ! ବୁଆ ନୁହେ କେ ତାର୍ ? ।୨୨।
ସୁଖ୍ ପାଏବାର୍ ମୂଲ୍ଟୁଁ ଶେଷ୍ ତକ୍ ରାଗ୍ ଅନ୍‌ରାଗ୍ ଶକତ୍
ସେ ରାଗ୍‌କେ ଏକ ଧରିଆ କଲେଁ ହଉଥିବା ରକତ୍ ।୨୩।
ତାର୍ ଲାଗି ସେ ରକତ୍‌ଧାର୍ ଯେ ପର୍‌ଛା ପାର୍‌ସି ଢ଼ାଲି
ତାର୍ ହେସି ସେ ତାହାକେ ଛାଡି ନେଁ ଯାଇପାରେ ଚାଲି ।୨୪।
ସେ ଥିତି ନଥିଲା ଯେନ୍‌କେ ସୋଜ୍ ପୁହୁଁଚି ହଏ ନାଇଁ
ପୁହୁଁଚି ପାର୍‌ଲେଁ ଆଲ୍‌ମାଲ୍ ସହଜେଁ ଘୁଚି ହଏ ନାଇଁ ।୨୫।
ଡିଲା ହେଲା ପିଁଜରା ଭିତ୍‌ରୁଁ ପିଲା ମନର୍ ଚରେ
ଆକାଶେଁ କିନ୍ଦ୍‌ରା ସୁଖ୍ ଛାଡି କାଏଁ ସହଜେଁ ଫିରେ ? ।୨୬।

ମାଁ କେହେଲେ 'କାଁ କରୁଛୁ ? ନୁନୀର୍ ମା'ବା' ଆସିଛନ୍
କଥାବାର୍ତ୍ତା କରମା ବଲି ବନିହାଁ ବେଲ୍କୁଁ ବସିଛନ୍ ' ।୨୭।
ତବି ଯାଇ ରବି ଆଏଲା ଉପ୍ରୁଁ ତଲ୍‌କେ ଖସ୍‌ରି
ନୁନୀକେ ବଲେ ମୁଇଁ ତ ସବୁ ଯାଇଥିଲିଁ ବୋ ପାଶ୍‌ରି ।୨୮।
ଦୁହି କୁଟୁମର୍ ଛ'ହି ଜନ୍‌ଅ ବସି କର୍‌ଲେ ସାର୍
ଯା'ହେଲେଁ ବି ବନ୍ଦ୍ ନେଁ ହଏ ନୁନୀର୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ ।୨୯।
ତାର୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ ଲାଗି ଯାହା ଦର୍‌କାର୍ ତାହା କରମା
ଯାହା ସର୍‌ବା ସବୁ ଖର୍‌ଚାର୍ ଲାଗି କାଁଏଁ ଡ଼ର୍‌ମା ? ।୩୦।
ପଢ଼ା କଥା ଶୁନି ବଡା ଉଷତ୍ ହେଲା ନୁନୀ
ପଢ଼ା ବହି ସମଲପୁରୁଁ ରବି ଆନ୍‌ବାର୍ ଜାନି ।୩୧।
ଦେଖିଲା ଦିନୁ ଅନୁବରତ୍ ରବିର୍ କଥା ଭାବୁଛେ
ଦୁସ୍‌ରା ଭାବ୍‌ଲେଁ ମନ୍-ଆଏଁଖିକେ ତାର୍ ଚେହେରା ଢ଼ାବୁଛେ ।୩୨।
କୁଆ ଦିହେଁ ନୁଆଁ ମନ୍‌ଟେ କେତ୍‌ନି କେତେ ସରଲ୍
ବଏସ୍ ଗୁନୁ କେତେବେଲେଁ ଘାଏ ହଏ ସିନା ତରଲ୍ ।୩୩।
ଯେନ୍ ଦିନୁ ତାର୍ ମନ୍ ରାଏଜେଁ ରବିର୍ ଚେହେରା ପଶି
ଆସନ୍ ପାରି ଶାସନ୍ କଲା ଢ଼ଙ୍ଗେଁ ଗଲା ବସି ।୩୪।
ସେ ଦିନ୍‌ଠାନୁ ଶୁଭେ ନାଇଁ ସେନ କାହାରିର୍ ଗୁଣ୍
ଏକ୍‌ବଗି ଖାଲି ଖେଲି ବୁଲେ ରବିର୍ ରୂପ୍ ଗୁଣ୍ ।୩୫।
ଗୁରା ତକ୍ ତକ୍ ଚେହେରା ମୁଣ୍ଡେଁ କଲା ଟର୍‌ଟର୍ ବାଲ୍
ଉଦ୍‌ଲା ବେଲର୍ ତେଜ୍ ଆଖିଁ, କୁଦ୍‌ଲା ସିଂହର୍ ଚାଲ୍ ।୩୬।
କଲା ମିସ୍ ମିସ୍ ଭୁଲତା ତଲେଁ ନୁଆଁ ମେଛା ଡ଼ାଢ଼ି
ଭମର୍ ଗୁହୁଡେ ରହିଛନ୍ କାଏଁ ପଦମ୍ ଫୁଲ୍‌କେ ବେଢ଼ି ।୩୭।
ଚଣ୍ ଦୁହିଟା ପାନ୍ ଖାଏଲା ଲେଖେଁ ଦିଶେ ଲାଲ୍
ପୁଛି ଆନ୍‌ଲା କପାଲ୍ ତଲେଁ ଉପ୍‌କି ଆସେ ଗାଲ୍ ।୩୮।
ଲମ୍ କଲମ୍ ଠାଟ୍‌କେ ସାଜେ ଉସାର୍ ପିସାର୍ ଛାତି
ଖନ୍ଦ୍ ଦୁହିଟା କେନ୍ ଷଁଢ଼ର୍ କାଏଁ ସଏଦ୍ ଉଠିଛେ ମାତି ।୩୯।
ଅମ୍‌ରତ୍ ସନା କଥା ଶୁନ୍‌ଲେଁ କିଏ ନେଁ ହେବା ନିଜର୍
ଦିହ୍‌କେ ଛିଉଲେଁ ଏ ବୁଆ ଗୋ ଲୁହା ଲେଖେଁ ବଜର୍ ।୪୦।
ମନ୍-ରାଏଜେଁ ବୁଲି ବସ୍‌ଲେଁ ସେ ହଉଛେ ଛନ୍ଦ୍‌ଲେଇ
ଦୁସ୍‌ରା ବିଷେ ପାଶ୍‌ରି ହେସି ତାର୍ କଥା ହଇ ଗୁନ୍ଦ୍‌ଲେଇ ।୪୧।

ଗୋତ୍ କୁଟୁମ୍ ଲାଗର୍ ଲେଶର୍ କିଛି ନୁହେ ତ ସିଏ
ତବି କେନ୍ତା ହେତ୍‌କି ନିଜର୍ ନାଇଁ ଲାଗନ୍ ଆର୍ କିହେ ।୪୨।
କେ'ନ ଜାନ୍‌ସି କାଁ ଗଛ୍ ଆଏ କେଭେଁ କେନ୍‌ସି ଲହ
ପାଏଲେଁ ଗୁର୍‌ହେଇ ହେବାର୍ ଲାଗି ହେସି ଗହଗହ ।୪୩।
ଗଛ୍ ହେଲେଁ ବି ଡ଼ାହିର୍ ହାତେଁ ଆବ୍‌ରି ଆନ୍‌ସି ଲହକେ
ସେ ଆହାଲାଦ୍ ପାଏଲେଁ ଲହ ଡ଼ାହିକେ ଡ଼ାହି ଲହଁପେ ।୪୪।
ଲେଟେଁ ଗୁଡେଁ ତଳେଁ ଉପରେଁ ନାଏଁନ ନିଜର୍ ଭାଏ
ଉକ୍‌ବୁକି ଲାଗେ ଟୁକେଲ୍ ଜୀବନ୍ କେନ୍ତା କଟ୍‌ବା ହାଏ ? ।୪୫

୪

ପନ୍ଦ୍‌ର ଥର୍ ଚାଲି ଗଲାନ ନୁନୀର୍ ଦିହେଁ ବଛର୍
ତାହାର୍ ପାହାର୍ ଚିହ୍ନେ ଲେଖେ ସୁନ୍ଦର୍‌ପନର୍ ଅଖର୍ ।୦୧
ଗୁଖା ଗୁଖା ହାତ୍‌ଗୋଡ଼୍‌କେ କୁନ୍ଦେଁ ନେଇ ବସେଇଛେ
ଗାଲ୍ ମାନଙ୍କୁଁ ଗୁଲାପ୍ ରଙ୍ଗେଁ ମନ୍ ଦେଇକରି କଷେଇଛେ ।୦୨
କେ'ନୁ ପାଏଲା ଏଡ଼୍‌କି କଲା ରଙ୍ଗ୍ ଆନିଛେ ନୁରି
ବୁଡ଼େଇ ନେଇଛେ ମୁଡ଼ର୍ ବାଲ୍‌କେ ମେଘ୍ ଯାଉଛେ ଡ଼ରି ।୦୩।
ମେଘର୍ ଡ଼ର୍ ଭାଙ୍ଗ୍‌ବାକେ କାଏଁ ଧୁନ୍ ଦେଇଛେ ଡ଼େରି
ଇନ୍ଦର୍ ରଜା, ଭୁଲ୍‌ତା ମାନ୍‌କେଁ ସହଜେଁ ହଏ ବା'ରି ।୦୪
ଧୁନ୍‌କେ ଦେଖି ହିରନ୍ ଆଏଁଖ୍‌ମାନେ ତାର୍ ତଳେଁ
ଭିର୍କି ଭିର୍କି ଇଆଡ଼୍ ସେଆଡ଼୍ ହୁଅନ୍ କଲେଁ କଲେଁ ।୦୫
ରୂପ ନାକର୍ ଠାସ୍ ଆନିକରି ନାକ୍ ଉପ୍‌ରେଁ ସଜେଇଛେ
ରଙ୍ଗ୍ ନେଇକରି ଚଣ୍ ଦୁହିଥିଁ ଯତନ୍ କରି ରଁଜେଇଛେ ।୦୬।
ଶଁଖ୍ ନେଇକରି ବେଳେଁ ଥୁଇ ପୁଛି ଆନି ତାର୍ ରଙ୍ଗ୍‌କେ
ପିଷି ପିଷି ମଖେଇ ଆନିଛେ ନୁନୀର୍ ସାରା ଅଙ୍ଗ୍‌କେ ।୦୭।
ମନ୍ ହଉଛେ ଇଆଡ଼୍ ସେଆଡ଼୍ ନାଇଁ ରହେବାର୍ ଥାବେଁ
ନାଇଁ ଜାନ୍‌ବାର୍ ବୁଡ଼ି ରହୁଛେ କେତେବେଳେଁ କେନ୍ ଭାବେଁ ।୦୮।
ଗୁରୁ ବଏଲେ "ନୁନୀ ଗା ! ତୋର୍ ଇଟା ଶେଷ୍ କିଲାସ୍ ଆଏ
ବୃତ୍ତି ପାଏଲେଁ ତୋର୍, ମୋର୍, ମା'ବାପର୍ ଉଲାସ ଆଏ ।୦୯।

ପ୍ରହର୍ ସାଙ୍ଗେ କଥା ମାନି ପାଠ୍ ପଢ଼ଲା କଷି
ସୁର୍ତା କରତ ବୁର୍ଡି ପାଏଲା ଝାଁକର୍ ଘରର୍ ଶଶି " ।୧୦।
ଶଶିର୍ କଥା ଶୁନ୍‌ଲା ପରେଁ ନୁନୀର୍ ମନର୍ ପାର୍ନି
ଲହରୀ ଉଠି ହିଁଦ୍‌ଲେଇ ହେଲା କିଏ ପାର୍‌ବା ଜାନି ? ।୧୧।
ଜହ ଦିନ୍ ତ ନୁହେ ହଏ ପନ୍ଦରେହ୍‌ଇ ଦିନର୍ କଥା
ସେ ଦିନର୍ ବଥା ସେନ୍ତା ଥାଇ ଆଏଜ୍ କରୁଛେ ଅଥା ।୧୨।
ଆଖିର୍ ଆଗେଁ ଖେଲିଗଲା ଏହ୍‌ନି ସତେଁ ଦେଖୁଛେ
ଗୋଟ୍ ଗୋଟ୍ କରି ମନର୍ କନେ ମୋଟ୍ କରି କାଏଁ ଲେଖୁଛେ ।୧୩।
ସବୁ ଦିନ୍ ଲେଖେଁ ସେ ଦିନେ ବି ବେଲ୍ ଯାଉଥାଏ ବୁଡ଼ି
ଚରେ ଙସାର୍ ଗୁଡ଼ା ଧରେ ଇ'ନୁ ସେ'ନୁ ଉଡ଼ି ।୧୪।
ପଛିମ୍ ଆକାଶ୍ ଲାଲ୍ ପନ୍‌ତେଁ ଡ଼ାପି ଦେଖେ ଛାତି
ତରା ହେବେ ତରା ତରା ଏଦେ ଆଏବା ରାତି ।୧୫।
ରଙ୍ଗ୍ ବିରଙ୍ଗର୍ ପାଟ୍‌ବେନ୍ଦଲା ଫୁଟେ ଦୁଆର୍ ଦୁଆର୍
ରାଁଜ୍ ମାନ୍‌କେ କହ୍ଲି ଫୁଲର୍ ଲାଗି ଯାଇଛେ ତିହାର୍ ।୧୬।
ଗାଆଁକେ ଫିରନ୍ ପଢ଼ାଙ୍କୁଆ ସାରି ପଢ଼ାପଢ଼ି
ଚରହୁଆ ସାଙ୍ଗେ ଗୋରୁଆ ଫିରନ୍ ଆଉର୍ ଛେଲ୍ ମେଢ଼ି ।୧୭।
ପାଶର୍ ଗାଆଁର୍ ବଡ୍ ଇସ୍କୁଲ୍‌ଙ୍କୁ ଆପ୍‌ନେ ପଢ଼ି ଫିରୁଛେ
ଗରାମ୍‌ପତି ଗୁଡି ଠାନେ ଗାଆଁର୍ ବାଟ୍‌କେ ମୁରୁଛେ ।୧୮।
ଗୁଡି ବର୍‌ହ୍ମା ଚତ୍‌ରା କରୁଥିଲା ସେ'ନ ଶଶି
ଆମ୍‌କୁ ଦେଖି ଅଟ୍‌କି ଗଲା ଲଟ୍‌କିଲା ମୁହେଁ ହସି ।୧୯।
ମୋର୍ ସାଙ୍ଗେ ଥିଲା ଖାଲି ସାଙ୍ଗର୍ ଟୁକେଲ୍ ଉଦିଆଁ
କହେଲା ଦଦା ଅଛେ କାଏଁ କାର୍ ଦେବୀ ପୂଜା ବଦିଆଁ ? ।୨୦।
ତୋର୍ ବାଆ କାଏଁ ନାଏଁନ ଗାଁଏଁ ବର୍ଗି ଯାଇଛେ ତତେ
ପଢ଼ାପଢ଼ି କାଏଁ ଛାଡିନେଲୁ ନ ? ନାଇଁ ଲାଗେ ପରତେ ।୨୧।
ବନ୍‌ଏ କରି ସେବା କର୍ ଯେ ଦେବା ଦେବୀ ଦର୍‌ଶନ୍
ଧନ୍ ଜନ୍ ସାଙ୍ଗେ ଗୋପ୍ ଲଛ୍‌ମୀ ପାଏବୁ ହେଲେଁ ପର୍‌ସନ୍ ।୨୨।
'ନାଇଁ କହ ନାଇଁ କହ ' ବଲି କେତେ କର୍‌ଲି ମନା
କେ'ନ ମାନ୍‌ତା ଉଦିଆଁ କହିନେଲା ତତାପନା ।୨୩।
କହେବାର୍ ତାର୍ ଦେଖି ମୋର୍ ଦେହ୍‌ମୁଣ୍ଡ୍ ସବୁ ଥରୁଛେ
ସାଇଓ୍ୟାର୍ କୁର୍ତା ଝାଲ୍ ସର୍‌ସର୍ ଚିପ୍‌ଲେଁ ଥିପି ପରୁଛେ ।୨୪।

କା'ଣା ହେବା କା'ଣା ନାଇଁ, ନାଇଁ ବୁଝ୍‌ଲେଁ ଶଶି
ଚାର୍‌ହି ଆଡେଁ କାରି ହେବା ମତେ ଉଡାବେ ହସି ।୨୫
କିଭ୍ ଚାବିକରି ରହିଗର୍ଲି ସାଙ୍ଗେଁ ସାଙ୍ଗ୍ ଦେଲା ଜର୍
ସର୍‌ପଟି ଯାଏ ତନ୍ ମନ୍ ମୋର୍ ଉଡି ଯାଉଥାଏ ସର୍ ।୨୬
ହସିକରି ଶଶି ବଏଲା "ପାଏଁଲି ଦେବୀର୍ ଦର୍‌ଶନ୍
ନୁହେ ଜାନେଁ ତାଏଲ୍ ଦେବୀ ହେଲା କି ନି ପର୍‌ସନ୍ " ।୨୭
ହେତ୍‌କି କହି ଯେତ୍‌କି ବେଲେଁ ମୋର୍ ଆଡ୍‌କେ ଦେଖ୍‌ଲା
କହି ନେଇ ହେବାର୍ କଥା କାଏଁ ମୋର୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଲେଖ୍‌ଲା ।୨୮
ସେ ଦେଖା ଥିଁ କା'ଣା ଥିଲା ଯେ ଦେଖ୍‌ଲା ଲୋକ୍ ଜାନିଛେ
ମୋର୍ ବଲି ଥିଲା ଯେନ୍ ଟିକ୍‌କ ଟିକ୍ ଟିକ୍ କରି ହାନିଛେ ।୨୯
ସୁଆଁଲି କରି କୁଆଁରୀ ମନ୍‌କେ ଭିତ୍‌ରୁଁ ଆନ୍‌ଲା କାଆଁରି
ଭାବ୍‌ନା ଗୁହୁଡା ଦଉଡିଛନ୍ ତ ବନ୍ଧା ହଇକରି ଦାଆଁରି ।୩୦
ମୋର୍ ହଇକରି ନାଇଁନ ମୁଇଁ ବୁଡେଇ ନେଇଛେ ସୋର୍
ଛିଡେଇ ନୁହେ ଗୁଡେଇ ହଇ ଯାଇଛେ ଯେନ୍ ଡୋର୍ ।୩୧
ଉଦରି ବିଦ୍‌ରି ଗଲା ମୋର୍ ମନ୍-ମଚାର୍ ତଲି
ପଢ଼ାଶୁନା ଯାହା କର୍ଲି ଥିଇଲେଁ ଯାଉଛେ ଗଲି" ।୩୨
ଇ ଭାବ୍‌ନା ଭିତ୍‌ରେଁ ବନା ହଇ ଯାଉଛେ ନୁନୀ
ଗୁରୁକର୍ କଥା ଶୁନିକରି ବି ନାଇଁ ପାର୍‌ଲା ଶୁନି ।୩୩।
କିଛି ନେଇ କହି ତାକର୍ ମୁହଁକେ ଭକ୍ ଭକ୍ ଦେଖୁଛେ
ଅଠାନର୍ ଉଠାନ୍ କେ କାଏଁ ସୋର୍-କୁଏ ଥିଁ ସେଁକୁଛେ ।୩୪
ପାଁଚ୍ ବଛରର୍ ଦିନୁ ନୁନୀକେ ଦେଖି ଆଉଛନ୍ ଗୁରୁ
ଅବ୍‌ତକ୍ ଭି ତାକର୍ ଆଖିଁ ଦିଶୁଥିଲା ସେ ସୁରୁ ।୩୫
ଆଜିର୍ ଦେଖ୍‌ଲେ ନୁନୀର୍ ବିଚାର୍ ଭାବ୍ ରଙ୍ଗ୍ ଦୁସ୍‌ରା
ନିଘା କଲେ ନୁନୀର୍ ଆଏଁଖି ଶାଗୁଆ ସପନ୍ ପସରା ।୩୬।
ଗୁରୁର୍ ଆଗେଁ ନୁନୀ ବସିଛେ କଥା ବାର୍‌ତା ନାଇଁ
ସବୁଦିନର୍ ସେ ମେଲା ମନର୍ ଖୁଲାପନ୍ କାହିଁ ? ।୩୭।
କାଣା କହେତା କା'ଣା ନାଇଁ ମୁହୁଁ ଫିଟ୍‌ବାର୍ ନାଇଁ
ଲାଜର୍ ଲାଲିଆ ରଙ୍ଗ୍‌ଟା ଆସି ମୁହଁ ଦେଲା ନ ଛାଇ ।୩୮।
ସୁନ୍ଦର୍‌ପନର୍ ଗନ୍ଧ୍‌କେ କିଏ ଝନ୍‌ଏ ଝୁନି ଝୁନି
ଫୁଲ୍ ଫଲ୍ ଯାହା ଝରେ ନୁନୀର୍ ଦିହେଁ ଖଁଜେ ଆନି ।୩୯।

ଘରେଁ କହେଲେ ଥରେ 'ନୁନୀ ରାଏକ୍‌କେ ସୁନ୍ଦର୍ ହେଲା ନ'
ସେଥିର୍ ମାନେ ବୁଝି ନାଇଁ ପାର୍‌ଲେ ବୁବୁ ପହେଲା ନ ।୪୦।
ବାପର୍ ଆଏଁଖି କେ ଦିଶ୍‌ସି କେନ ଝିଅର୍ ସୁନ୍ଦର୍‌ପନ୍
ଶହ ଶହ ପଝେଁ ସହରଭଥିସନ୍ ଦେଖ୍‌ଲା ଲୋକ୍ ଜନ୍ ।୪୧।
କାଏବ୍ କବିତାର୍ ରସ୍ କବିର୍ ଆଖିଁ ପକେ ନାଇଁ
ପଢ଼୍‌ଲା ଲୋକ୍ ସେଥିଁ ଗାଧି ବୁଡି ହେସନ୍ ବାଇ ।୪୨।
ଅଏସ୍ କର୍‌ବା ବଲି ଯୁଆନ୍ ବଏସ୍ ଦିହେଁ ବସ୍‌ଲାନ
ପର୍‌ଘେଇ ଆନ୍‌ବା ବଲି ଅରଘ୍ ନେଇ ଶରୀର୍ ହଁସ୍‌ଲାନ ।୪୩।
ଅଏନ୍ ଭାବେଁ ଠିଆ ନାଇଁ ହଏ ମାଏନ୍‌ତା ଲୁକର୍ ଆଗେଁ
ମନେ ମନେ ବାଟ୍ ନୁଗୁଥାଏ ପଲାବା କେନ୍ ବାଗେଁ ।୪୪।
ମାଆଁ ନୁଗୁଥିବା ବଲି ଗାଆଁ ଆଡ୍‌କେ ମୁହାଁଲା
ବୁବୁକର୍ ଆଗେଁ ଚେହେରାଟାକ ବନ୍‌ଏ କରି ଲୁହାଲା ।୪୫।

୫

ନଏଦ୍ ନଲିଆ କଟା ବନ୍ଧ୍ ମୁଡା ଢୁଡାର୍ ପାଏନ୍
ଫଟ୍‌କାଇ କରି ହଇଗଲାନ ଫୁଟ୍‌ଲା କଇଁର୍ ଖାଏନ୍ ।୦୧।
ବାଦଲ୍ ଦିହୁଁ କଲା ରଙ୍ଗ୍ କିଏ ନେଇକରି ଆଷ୍ଟ୍ରି
ଧୋବ୍ ଫର୍‌ଫର୍ ରଙ୍ଗ୍ ଆନି ଦେଇଗଲାନ ଚିତ୍‌ରି ।୦୨।
ଶଁଖ୍ ସଫେଦ୍ କାଏଁଶ୍ ଫୁଲର୍ ଖେଲି ଯାଉଛେ ଲହରୀ
ରୁପାର୍ ଦୁଲି ଫାନ୍ଦିକରି କାଏଁ ଶିରୀ ଯାଉଛେ ପହଁରି ।୦୩।
ଧର୍‌ତୀ ରାନୀର୍ ଅଙ୍ଗେଁ ସୁନ୍ଦର୍ ଖାର୍ ରସିଆ ଶାଢୀ
ଉର୍‌ହ୍ଲା ଥି ତାର୍ କନା ପର୍‌ସି ଧୋବ୍ ଫର୍‌ଫର୍ ଧଡି ।୦୪।
ଏଗାର ଦିନର୍ ଦିନେ ଭୁଦୋ ମାସର୍ ଉଜଲ୍ ପଖେଁ
ଗାଆଁ-କର୍‌ମା ବସ୍‌ଲା ଏଭେଁ ସବୁ ବଛର୍ ଲେଖେଁ ।୦୫।
ଗାଁ'ଖୁର୍ଲି ଗାଁ ମର୍‌ଲିଟା ନୁନୀ ଘରର୍ ବେଶୀ ନ
ନାମଯଜ୍ଞ କି କରମ୍‌ଶାନୀ ହେ'ନ ଏକା ହେସି ନ ।୦୬।
କର୍‌ମା ଗଛୁଁ କର୍‌ମା ଡ଼ାଲ୍‌ଟେ ବେଲ୍‌ବୁଡ଼ାକେ ଆନି
ମାନ୍ଦଲ୍ ବଜେଇ ବରି ଆନ୍‌ଲେ ଦେବ୍‌ତା କରମ୍‌ଶାନୀ ।୦୭।

ଏସୁର୍ ସାଙ୍ଗେ ପହେଲା କରି ଶଶି କର୍‌ଲା ପୂଜା
କର୍‌ମା-କଥେନ୍ କହେଲା ଚାର୍ ଲାଗର୍ ଲେଶର୍ ଅଜା ।୮।
ରାଏତ୍‌କଣା ବର୍ଲି ଝାଁକର୍ ବୁଢ଼ା ନେଇ ବାହାର୍‌ବାର୍ ରାତି
ନୂଆଁ ପୂଝାରୀ ନୂଆଁ ମନ୍ ଗାଆଁ ଉଠିଛେ ମାତି ।୯।
ଝାଁକର୍ ଘରେଁ ମାନ୍ଦଲ୍ ଥିଲା ପୁର୍‌ଖା ପାତି ଦିନୁ
ଝାଁକର୍ ବୁଢା କେଭେଁ କେନ୍ତା ବଜାଏ ଇନୁ ସେନୁ ।୧୦
ଶଶିର୍ ହାତେଁ କଷି ହେଉଛେ ଆଏକ୍ ଦିନେ ସେ ମାନ୍ଦଲ୍
ଗର୍‌ଜି ଉଠେ ଝାରର୍ ବାଘ୍ କି ଆକାଶ୍ ଉପରେଁ ବାଦଲ୍ ।୧୧
ଅବାକ୍ ହେଲେ ଗାଆଁର୍ ଲୋକ୍ କେଭୁଁ କେଭୁଁ ଶଶି
ସାଏରେଁ ଆନି ମାନ୍ଦଲକେ କାଏଁ ବଏସରା କଲା ବସି ।୧୨
ହାକ୍‌ଲା ବାଜ୍‌ନା ଅବିକଲ୍ ବାଜେ ହାତେଁ ତାର୍
ତାଲ୍ ମାନ୍ ନୁହେ ଇଆଡ୍ ସେଆଡ୍ ଚଢ଼ା ଉତାର୍ ପାର୍ ।୧୩
ମୁରିଆଁ ବାହାନେ ମାଡସ୍ ଯେତ୍‌କି ପରୁଥିସି ଉପ୍‌କି
ଭର୍‌ନି ପାରେଁ ଧର୍‌ନୀ ସେତେ ଉପ୍‌ଲି ପର୍‌ସି ଉତ୍‌କି ।୧୪
କୁଟି ବାଜନା ନଥିଁ ନଥିଁ ପାର୍‌କେ ପାର୍ ଯୁରି
ଘାଡ଼ଁ ଘାଏକେ ନୂଆଁ ବାଜ୍‌ନା ଗୁଟେକେ ନାଇଁ ଦୁରି ।୧୫
କେତେବେଳେଁ ଝୁମେର୍ ବଜାଏ ଆର୍ ଘାଏକେଁ ଦାଦ୍‌ରା
କହର୍‌ବାର୍ ପରେଁ ସଞ୍ଚାର୍ ସୋର୍ ବଜାଏ ନାଇଁନ ହଦ୍‌ରା ।୧୬
ଗାହାକ ଗାଏଲେଁ ବାହାକର୍ ତାଲ୍ ମାନ୍ ଗିଆନ୍‌କେ କଟି
ତାଲେଁ ବନାଇ ଦୁରୁତ୍ କରି ଦୁର୍‌ତି ଦିଏ ଖୁଟି ।୧୭।
ଧଏନ ତା'ର୍ ହାତ୍ ଧଏନ୍ ମାନ୍ଦଲ୍ ଅକାଭୂତ୍ ତାର୍ ସୋର୍
ଉଦ୍‌ମାତ୍ ହଇ ନାଚ୍‌ନେବାଲେ ହଇଗଲେନ ଭୋଲ୍ ।୧୮
ସିଆନ ସୁଜନ୍ ବୁଆପୁତା ପାଶେଁ ପାଶେଁ ବସି
ଝୁମରା ଭୁଲି ଉମ୍‌ଡ଼ା ସୁରେଁ ରହି ଯାଇଛନ୍ ରସି ।୧୯
ପିଁଢା ପିଁଢା ମାଏଝି ଟୁକ୍ଲେ; ଏକ ସର୍‌ଲଗ୍ ଦେଖୁଛନ
ଆଲ୍‌ଟା ମୁରା ଭିତ୍‌ରେଁ ସେ ରସ୍ ଏକସ୍‌କଟି ମାଖୁଛନ ।୨୦
ନୁନା ଘରର୍ ପିଢେଁ ପକେଇ ବଢେ ଖଜୁର୍ ପଟି
କରମ ଦେଖନ ଗାଁ ଯାକର୍ ଝି ବହୁ ବେଟୀ ।୨୧
ଆଗେଁ ବସନ ନୁନୀ ସାଙ୍ଗେଁ, ସାଙ୍ଗର୍ ଟୁକେଲ୍‌ମାନେ
ନୁନୀର ଆଖିଁ ପିଛଡାନାଇଁ, ଦେଖସି ଗୁଟେ ଧିଆନେ ।୨୨

ଢ଼େବ୍‌ରି ଫାଲେଁ ସେବ୍‌ତୀ ବସେ ଆବ୍‌ରି କରି ନୂନୀକେ
ଝୁଲ୍‌ନି ଅଛେ ରଜ୍‌ନୀ ହାତେଁ ଧରି ବହେନ୍ ଟୁନିକେ ।୨୩।
ବିନ୍‌ଓ, କୁମ୍‌ଓ, ଇଦିଆଁ , ଉତ୍‌ରା, ଉଷା ବସନ୍ ପାଶେଁ
ନୂନୀକେ ଦେଖେଇ ଆଏଁଖ୍ ମରାମରି ହୁଅନ୍ ତାକର୍ ଠାସେଁ ।୨୪।
ଇଦିଆଁ ଦେଖ୍‌ଲା ନୂନୀର୍ ଦିହେଁ କେତ୍‌ନି କେତେ ଝାଲ୍
'ଦେହେ ଅଏନ୍ ନାଇଁ' ବଲି କହେ 'ଶୁଇବୁ ଘର୍‌କେ ଚାଲ୍' ।୨୫।
ଇଆଡ୍ ସେ ଆଡ୍ ଦେଖି ନୂନୀ ଘର୍‌କେ ଗଲା ପଶି
ସାଏଁ ସାଏଁ ହଇ ସାଏଁକଲା ମାନ୍ଦଲ୍ ଥୁଇଲା ଶଶି ।୨୬।
ଇ ଉଠ୍‌ଗନ୍ ନୁଝୁଥିଲା କଥେନ୍ କୁହା ଅଜା
"ବୁଢ଼ା ହେଲିନ ନେଁ ଦେଖିଥାଇଁ ଏନ୍ତା ମାନ୍ଦଲ୍ ବଜା" ।୨୭।
"ବନିହାଁ ଦିନୁ ନାଇଁ ଧରିଥାଇ ଆଝିର୍ ଜମକ୍ କର୍‌ମା
ପାଶ୍‌ରି ହେବା ଭାଏଲ୍ ଆମେ ଯେ ଯେନ୍ ଦିନେ ମର୍‌ମା" ।୨୮।
କହେଲା ଯାଇ ଠିଆହଇ କର୍‌ମା ଡ଼ାଁଡ଼ର୍ ମଝାନ
"ଅଥାବିଥା ହେଲେ ପିଲେ ଆଝିର୍ ନଚା ବଜାନ ।୨୯।
କରମ୍‌ଶାନୀର୍ ପର୍‌ସାଦ୍ ଅଛେ ଦୁଇଘଡ଼ା ଦୁଇ କେଛୋ
ଟିକେ ଟିକେ ପାଉନ୍" ଶୁନି ଶଶି ହେଲା ବିଛୋ ।୩୦।
ଉଠିକରି ତାର୍ ଅଁଟାଭିରାକେ ବେକେଁ ପକେଇ କହେଲା
"ପିଲାଲୋକ୍ ମୁଇଁ କହେର୍ତି ପଦେ ବନ୍ଦ୍ ହେଲଁ ଘାଏ କେହେଲା"।୩୧।
ଏତ୍‌କି ଶୁନି ମଣ୍ଡଲୀଟା ହୁର୍‌ତି ହେଲା ତବଧ୍
ଶୁଭୁଥିଲା କେ'ନ କେନ୍ତା ଝୁଆକନ୍ଦା ଶବଦ୍ ।୩୨।
ଶଶି କହେଲା ହାତ୍ ଯୁଡ଼ି କରି ଇଟା ଗୁଟେ ଯଜ୍ଞ ଆଏ
ତାର୍ ଲାଗି ଯେ ପାଠ୍ ଶାସ୍ତର୍ କିଛି ନାଇଁ ଜାନି ଅଜ୍ଞ ଆଏ ।୩୩।
ଆଗେଁ ପୂର୍ବେଁ ଘି' ଆହୁତି ଦେଇ ମୁନି ଋଷି
ଦେବ୍‌ତାକର୍ ଲାଗି ଯାଗ୍ କରି ନିକେଁ ହଉଥିଲେ ଖୁସି ।୩୪।
ଦେବ୍‌ତା ମାନ୍‌କୁଁ ସୋମ୍‌ରସ୍ ଦେଇ ପୂଜା କର୍‌ମା ବଲି
କରମଶାନୀର୍ ପୂଜା କେତେଦିନୁ ଆଏଲା ଚଲି ।୩୫।
ସୋମ୍‌ଲତାର୍ ତ ଦେଖାନାଇଁ କାହିଁ ଭାଏଲ୍ ସୋମ୍‌ରସ୍
ମହୁଲ ରସେଁ କବାର୍ ଚଲାଲେ ହଇ ଭକ୍‌ତି ବଶ୍ ।୩୬।
କରମ ଜାନି କର୍‌ମଗା ଫଲେ ସଭେ ଜାନିଛନ୍ ଇଟା
ବନଏ କରମ୍ ଲାଗି ମୁନୁଷ୍ ! ବୁଧି ବିଚାର ଫିଟା ।୩୭।

ମୁନୁଷର୍ ଦିହେଁ ଦେବ୍ତା ଅଛେ, ଅଛେ ସିର୍ଜିନା ଶକ୍ତି
ଶୁଇଛେ ବଏଲେଁ ଚେତେଇ ପକା ସେ ଦେବାନ ମୁକ୍ତି ।୩୮।
ଦେବ୍ତା ଠାନେ ମଦ୍ ଗଁଜାଇ ବଲି ତାର୍ ପରସାଦ୍
ଖାଏଲେଁ ପିଇଁଲେ ଭଲ୍ ନାଇଁ ହଏ ହେବା ପଛେଁ ପରମାଦ୍ ।୩୯।
ପିଲା ଲୁକର୍ କଥା ବଲି ହେଲା ନାଇଁ କର
ଅଛେ ବଏଲେଁ ଦୋଷ୍ ପଛେ ମାର୍ବାର୍ ହେଲେଁ ମାର ।୪୦।
ଜଗତ୍ ଜଁଜାଲ୍ କରମ୍-ହତିଆରେଁ ହେବା ହାନି
କରମ୍-ହତିଆର୍ ଶାନ୍ ଧର୍ବାର୍ ଲାଗିଁ କରମ୍ଶାନୀ ।୪୧।
ଲିଆ ଯୁଗାର୍ ତିଖ୍ରି ସାଙ୍ଗେଁ କୁଶେର୍ ବଢ଼ଲ୍ ମାୟା
ପରସାଦ୍ ଅଛେ କରମ୍ଶାନୀର୍ ଯେ ଚାହେଁବା ଯାହା ।୪୨।
ସେଟା ପାଇ କରମ୍ଶାନୀକେ ହାଏର୍ ଗୁହେର୍ କରୁଁ
ବନ୍ଏ କରମ୍ କରି ଜୀଇଁମା ବନ୍ଏ କର୍ମେ ମରୁଁ ।୪୩।
ବନିହାଁ ଲୋକ୍ ବଏଲେ ବନ୍ଏ କଥା ସତ୍ ସତ୍
ଦେବତା ନ କାଏଁ ଲାଗ୍ତା ନିଶା ପାଏନ୍ ଚିଜ୍ ଯାବତ୍ ।୪୪।
ପୁଫ୍ଲା ଟୁଣେଁ ଗଞ୍ଜିହା ବଏଲେ ନୁହେ ଇଟା ନିୟେ
ପୁର୍ଖା ଦିନୁ ଚଲି ଆଇଛେ ନାଇଁ ବାଆନି କିହେ ।୪୫।
ମଦୁଆ ମାନେ ନିଦୁଆ ମୁହେଁ ଗଲେ ସାକ୍ଷୀ ହଇ
କାଲ୍ହିର୍ ପିଲାଟାକେ ଦେଖ ନେଁ ଶୁଖିଥିବା ନାହି ।୪୬।
ନାକର୍ ସିଙ୍ଘେନ୍ ପୁଛି ନାଇଁ ଜାନିଥିବା ତାଏଲ୍
ଦେବତା ଲାଗି ଇଟା ବନ୍ଏ ଅମାନ୍ତି ନୁହେ ଭାଏଲ୍ ? ।୪୭।
କରମ୍ଶାନୀର୍ ପାଉନା ବନ୍ଦ୍ କଲେଁ ତାର୍ ନିଶା
ଦେବତା ହେଲେଁ ବି ସହେବା କାଏଁ ନାଇଁ ହେବା ରିଷା ? ।୪୮।
ଦେଖିବ ନ ଗା କରମ୍ଶାନୀ କର୍ମେ ଘାଁଟି ସାନି
ସାରା ଗାଁ ଗୁନ୍ଦ୍ଲେଇ ନେବା ତେଭେଁ ପାର୍ବ ଜାନି ।୪୯।
ଇ କଥାକେ ଭି ଭିତ୍ରେଁ କିଏ କେନ ଗନ୍ଧୁଛେ
ତେଲ୍ ଚେ ପର୍ଲେଁ ସମୁଦର୍ ଥିଁ ସିଏ କେନ ପୁଛୁଛେ ।୫୦।
ଘର୍ ଭିତରେଁ ଶଶିର୍ କଥା ନୁନୀ ଶୁନ୍ଏ ଯେତ୍କି
ଅଜାନତକେଁ ତାର୍ ଆଭ୍କେ ଉଲ୍ଦି ହଏ ସେତ୍କି ।୫୧।

୬

ବୁଆ କହେଲା ରାଏତ୍ ପାହେଲା ଘାଁସୁ ଓସ୍ ଛାଡ଼େ ନୁହେ
ଖରା ଦେଖି ତରା ଗଲେ କେଭେଁ ନାଇଁ ପଟନ୍ ଦୁହେ ।୦୧।
ଗରାମ୍‌ପତିର୍ ବର୍‌ଗଛ୍ ଅଗେଁ କଥିଲି ଖରା ନାବୁଛେ
ପତ୍‌ରେଁ ଲାଗ୍‌ଲା ଅନ୍ଧାର୍-କଲା ଛଡ଼ାବାକେ କାଏଁ କାବୁଛେ ।୦୨।
ଗାଁ ମୁଡ୍‌ସାର୍ ଡଙ୍ଗର୍ ମୁଡେଁ କୁହୁଲା ମୁଡ଼ା ବୁହି
କନାଲା ମେଡାଲ୍ ଉଜନ୍ ଆଏ କାଏଁ ପଢ଼େ ଟିକେ ଲୁହି ।୦୩।
ସର୍‌ଲା ବାଗିର୍ ଝର୍‌ନା ଧାର୍ ଥେବି ଥେବି ବୁହୁଛେ
କର୍‌ପନ୍ ଦେଖି ସର୍‌ପଟି କରି ଅଲପର୍ ଟିକେ କୁହୁଛେ ।୦୪।
ରାଏତ୍ ସର୍‌ତା କନର୍ ସଙ୍ଗେଁ ହଇ ଲଟର୍ ପଟର୍
କାକର୍ ମାଖି କଏଁଫୁଲ୍ ଦଲ୍ ହେସେନ୍ ଲସର୍ ପସର୍ ।୦୫।
ଘାଏ ଘାଏ ଡାକେ ଗୁହାଲ୍ କନୁ ଗାଏ ହମ୍‌ମା ହମ୍‌ମା
ଢେଁକି ଶାଲୁଁ ଦାମୁର୍ କହେ ଡିଲ୍‌ଲେଁ ଯିମି, ମା ।୦୬।
କର୍‌ମା ଉହୁଲା ସରେ ନୁହେ ଆମ୍ ତରନ୍ ନୁହେ ଉକ୍‌ରେ
ଅଲୁଆ ଚାଉଲ୍ ନଡ଼ିଆ ବୁଚ୍ ଲିଆ ଗୁଟେ ଗୁଟେ ବିର୍‌ରେ ।୦୭।
ଝାଁକର୍ ବୁଢ଼ା ଡାକର୍ ପିଁଡା ନାଇଁ ଛାଡ୍‌ବାର୍ ବସିଛେ
ହକ୍‌ରି ଥିଁ ତାର୍ ଗୋଡ୍ ହଲ୍‌କ ଅଁଟା ସାଁଗେଁ କଷିଛେ ।୦୮।
ଆଏଲା ଗଲା ଲୁକେ ତାର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଘାଏ ବସି
କହନ କାଏଲ୍ ଯାହା ବଜାଲା ଯାହା କହେଲା ଶଶି ।୦୯।
ହେନ୍‌ତା ଲାଏକ୍ ପୁଓ ଭାଏର୍ ଥିଲେଁ ଯାଇ ମିଲ୍‌ସି
ମାଏକି ସତେଁ ଗାଆଁକେ ଗାଆଁ ଘାଏକେଁ ଗଲା ଉଲ୍‌ସି ।୧୦।
"ମାନ୍ଦଲ୍ ବଜା କାଏଁ କହେବୁ, କରମ୍‌ଶାନୀର୍ ତତୁ"
ଯାହା କହେଲା ନାଇଁ ଥାଇଁ ତୁଇଁ ଥିଲେଁ ଶୁନିଥିତୁ ।୧୧।
ନୁନୀର୍ ବା କହେଲା ଆସି "ପଢାବାର୍ ଥିଲା ପିଲାକେ
ସବୁ ବିଷେଥିଁ ଏକ୍ ନମ୍ବର୍ କିତ୍‌ବାର୍ ଲାଗି ଥିଲା କିଏ ? ।୧୨।
ପାଠ ପଢା ସାଙ୍ଗେଁ ନାଚ୍‌ଗୀତ୍ ଆର୍ ବଜାବାର୍ କଲା
ଝନ୍‌କର୍ ନ ଥିଲା ବର୍ଲି କା'ର୍ ମନେ ଥିଲା ।୧୩।
ପଢିଥିଲେଁ ବଢିଥିତା ଗାଆଁ ମାଆଁର୍ ମାନ୍
କେତେ ଉଁଚେଁ ଇ ସାନ୍ ଗାଆଁର୍ ରହିଥିତା ଠାନ୍ ।୧୪।

ସର୍କାରୁ ମାସ୍‌କ ପଏସା କିଛି ମିଳୁଥିଲା ଯଦ୍‌ରି
ବାକି ବଳର୍ ଖଁଜିଥିଚା କେନ୍‌ତା ଦେଲୁ ହଦ୍‌ରି ?” ।୧୫
ଚାକର୍ କଥା ଶୁନି ଝଁକର୍ ଚକାଲୁଠିଆ ବସ୍‌ଲା
ମୁଲ୍ କର୍‌ବାର୍ ଆଗୁଁ କଥା ମୁଲ୍ କରି ହଁସ୍‌ଲା ।୧୬
ପୁର୍‌ଖା ଦିନୁ ଗାଆଁର୍ ଦେବାଦେବୀ ପୂଜା କରୁଛୁଁ
ଗାଆଁ ମାଆଁର୍ ମଙ୍ଗଲ୍ ଲାଗି ତାର୍ ଗୋଡ୍ ଶାଲେଁ ପରୁଛୁଁ ୧୭
ପୂଜାଧଜା ଗାଆଁର୍ ସିନା ପୂଝାରୀର୍ ଖାଲି ନାଆଁ
ନିଜର୍ କଥା ଛାଡ଼ି ବଲ୍‌ସୁଁ ବନ୍‌ଏ ରଖ୍ ମୋର୍ ଗାଆଁ ।୧୮
ତଲେଁ ଉପ୍‌ରେଁ କିହେ ନାଇଁ ଏଖେଇ ଗୁଟେ ପିଲା
ମୋର୍ ଠାନୁ କାଏଁ ଉଠିଯିବା ପୂଜାର୍ ସିଲ୍‌ସିଲା ।୧୯
ନାଇଁ ଥିଲା ଲେଖେଁ ପୁଓ ଝିଇ ପିଲାକେ ମୋର୍ ଛାଡ଼ି
ବଁଝା ବାଁଝେନ୍ ବାଗିର୍ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଥିମୁ ପଡ଼ି ।୨୦
ଦୁମର୍ ତାର୍ ଧର୍‌ମୁ ଅଛେ ଦୁଇ ଟେପ୍‌ରି ଜମିନ୍
ଅଛେ ବିତ ବନ୍‌ଏ ଗଛ୍ ଖୁଁଟ୍ ଦୁଇ ଚାଏର୍‌ଟା କମିନ୍ ।୨୧
ଘର୍‌କେ ଲାଗି ବାଏର୍ ଖଡ଼େ ବୁଆଁ ଅଛେ ଭିତ୍‌ରେଁ
ଦୁନ୍ ଶାଗର୍ ଅଭାବ୍ ନାଇଁ କରି ଜାନ୍‌ଲେ ବତ୍‌ରେଁ ।୨୨
ଇ ସବୁର୍ ଦେଖାରେଖା ଇ ବଏସେଁ କାଏଁ ପାର୍‌ତିଁ ?
ପୂଜାଧଜାଥିଁ ହେଲାକରି ଦେ ଦେବ୍‌ତାକୁଁ ମାର୍‌ତିଁ ? ।୨୩।
ପଚାଶ୍ ଷାଠେ ସିନା ସର୍‌କାର୍ ଦେଇଥିଚା ବୁର୍‌ତି
ପାଁଚ୍ ଦଶ୍ ନୁହେ ଶ'ଶକର୍‌ନା କେନୁ ଫେର୍ ନୁର୍‌ତି ।୨୪
ପାଠ୍ ଦୁଇ ଅଖର୍ ପଢ଼ଲେଁ ପରେ ନଉକିରିଟେ ଦର୍‌କାର୍
କେତେ ନଉକିରି କେ'ନୁ ଆନ୍‌ବା କହ କେନ୍ ସର୍‌କାର୍ ? ।୨୫।
ପାଠ୍ ପଢ଼୍‌ଲେଁ ଗାଆଁ ମାଆଁର୍ ସେବା ଶାସନ୍ କରୁଁ
ଇ ବିଚାର୍ ତ କାହାରିର୍ ମନ୍‌କେ ନାଇଁ ଆସେ ଯେ ମରୁଁ ।୨୬।
ମୁଇଁ ଭାବ୍‌ଲି ଗାଆଁ ମାଆଁ ଦେବା ଦେବୀର ସେବା
ଗାଆଁନ ରହେଲେଁ ଶଣିର୍ ସେଟା ନୁକୋ କରି ହେବା ।୨୭।
ଶୁନିଥିଲିଁ ନୁନୀ ପରେ ବଢ଼େ ସୁନ୍ଦର୍ ପଢୁଛେ
ବଛର୍ ଟାକେଁ ଶେଣୀ ଗୁଟେ ବେଗି ଆଗ୍‌କେ ବଢୁଛେ ।୨୮।
ଯାହା ପଢ଼୍‌ବା ପଢୁ ପଛେ ନୁନୀର୍ କଥା ଦୁସ୍‌ରା ଆଏ
ଆମର୍ ମାଏଝେ ଶିଖେତ୍ ନୁହନ୍ ଚାକର୍ ଲାଗି ଆଶ୍‌ରା ଆଏ ।୨୯।

ନୁନୀର୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ ବାଆନି ଅବେଶ୍ ଅନେକ୍ କହେବେ ଲୋକ୍
ବିହଲ୍ ଲୋକ୍ ତ ସବ୍ ସୁବ୍‌ରେଁ ପକେଇ ନେସନ୍ ପୋକ୍ ।୩୦।
ଯେ ଯାହା କହୁ ସବୁ କରମା ନୁନୀର୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ ଲାଗି
ଦର୍‌କାର୍ ପଢ଼୍‌ଲେଁ ଚାର୍ ଲାଗି ଭିକ୍ ଭି ଯିମି ମାଗି ।୩୧।
ଶଶିର୍ ସୁନ୍ ସୁଆ ନାଇଁ ସରେ କର୍‌ମା ପଛେ ସର୍‌ଲା
ନୁନୀର୍ ମନେ ଝୁନି ଝୁନି ଭାବ୍‌ନା ମାନେ କେ ଭର୍‌ଲା ।୩୨।
ନୁନୀର୍ ଶୁନ୍‌ଟେଁ ସାଗର୍ ଟୁକେଲ୍ ଶଶିର୍ କଥା ସହରାଲେ
ଭୁଖାର୍ ଆଗେଁ ସୁରସ୍ ସର୍‌ସର୍ ଯୁଷା ଆନି କାଏଁ ଚହରାଲେ ।୩୩।
ବଟ୍‌ରି ଯଉଛେ ନୁନୀ ଶୁନି ଶୁନି ଶଶିର୍ କଥାକେ
ସୁଆଁଲିଲା କାଏଁ କଅଁଲି ଆଏଲା ଲାଜ୍‌କୁରୀ କେନ୍ ଲଟାକେ ।୩୪।
ହେ ଝନ୍‌ଏକେ ତ ଦେଖିଥିଲିଁ ମାସେ ଅଧକର୍ ତଲେଁ
ଫୁକିଟେ ଉଠ୍‌ବାର୍ ଦେଖୁନାଇଁ ମନ୍-ଝର୍‌ନାର୍ କଲେଁ ।୩୫।
ଆଏଜ୍ କେନ୍‌ଟା ଦୁହି ଖର୍ଏଁଣ୍ କେ ଟପା ଖାଏ ସେ ଝର୍‌ନା
ବୁଲେଁ ଆଜ୍‌ଟେଁ ନାଇଁନ ମନ୍ ହଉଯାଉଛେ ଅର୍‌ନା ।୩୬।
ମନ୍ ଦଉଲେଁ ସେ ଝନ୍‌କ ଦେବ୍‌ତା ହଇଁ ବସିଛେ
ଗରି କଁଟାଥିଁ ଝୁରି ବାଗିର୍ ଆଏଁଖ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ପଶିଛେ ।୩୭।
କେଭେଁ ନାଇଁ ଥାଇଁ ଯେନ୍ କଥାଟା ଆଏଜ୍ କେତା ହେଲା
କେନ୍ ସମୁଦରେଁ ଝପେଇଁ ହେଲିଁ କେନେ ପାଏମି ଭେଲା ।୩୮।
ଅନ୍ଧାର୍ ରାତିଁ କନ୍‌ହାର୍ ମାଟିଁ ପାଏନ୍ ବର୍‌ଷେଁ ଟାଲୁଛେଁ
କେନ୍ କେ ଯିମି କାହିଁ ରହେମି କାଣା ହେବା ଭାବୁଛେଁ ।୩୯।
କାଏଁ ତପ୍‌ତି ଯେ ତନ୍ ମନ୍ ମୋର୍ ଘାଏକେଁ ଦିଏ ଆଉଟି
ଗର୍‌ଢ଼ିର୍ ପଟର୍ ମେଟାଲ୍ ମନ୍‌କେ ଅଛେ ନେବା ସାଉଁଟି ।୪୦।
ବାଟ୍ ବନା କେନ୍ ହେର୍‌ନା ଲେଖେଁ ନୁନୀର୍ ମନ୍ ଭିର୍‌କୁଛେ
ଖଁଡ଼୍ ଖଁଡ଼୍ ହଉ ଛିଡ଼ି ଯିବା କାଏଁ ଠାନ୍‌କେ ଠାନ୍ ଦର୍‌କୁଛେ ।୪୧।

୭

ଛାଡ଼ିକରି ମାଁର୍ ସେନ୍‌ହୋ ଗାଆଁର୍ ପାଏନ୍ ପବନ୍
ସହରାଇ ନେଁ ପାରେ ରବି ଅସହ ସହର୍-ଜୀବନ୍ ।୦୧
ଶବ୍‌ଦେଁ ଶବ୍‌ଦେଁ ସହର୍‌ଟାକ ହଇ ଯାଏସି ପାଟି
ଶୁନ୍‌ଲେଁ କାନ୍ ଉସାର୍ ହେସି କହେଲେଁ ବଡ଼୍ ପାଟି ।୦୨
ଖାଏବାର୍ ଜିନିଷ୍ ଲୁଭ୍ ଲୁଭାନି କେତେ ଅଖାଏଦ୍ ମିଶିଛେ
ବେମାର୍ ବୁପ୍‌ରା ମାର୍‌ବାର୍ ହତିଆର୍ ନୁକୋ କରି ନିଶିଛେ ।୦୩।
ସାନି ହଉଛେ ପାନି ପରେ ରୋଗ୍ ବୀଜାଣୁ ଯେତେ
ହଦ୍‌ରି କଧ୍‌ରି ଗଁଧ୍‌ରୀ ପାଏନ୍ ପିଇବା କିଏ କେତେ ? ।୦୪
ଅଧା ଧୂଆଁ ଅଧା ଧୂଏଲ୍ ବାକି ଟିକ୍‌କ ପବନ୍
ନିଶାସେଁ ନେଇଁ କେନ୍ ବିଶ୍ୱାସେଁ ଜୀଇଁ ରହେବା ଜୀବନ୍ ।୦୫।
ଗୀତ୍ ବାଏଦ୍ ନୁ କଥା ବାର୍‌ତା ସବୁ ଇନ ଘିନୁଆଁ
କାହାକେ କର୍‌ବ ନିଜର୍ ? ନିଜେ ନିଜର୍ ଘରେଁ କୁନୁଆଁ ।୦୬।
ପାଠ୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ ଲାଗିଁ ରବି ମାମୁଁ ଘରେଁ ରହିଛେ
କାହୁଁ ଆଏବା ନିଜର୍ ପନ୍ ! କହି ବୁଲି କରି ଯାଇଛେ ।୦୭।
ରହିପାରେ ନିକି ଯାଇ ପାରେନି, ଅଟକି ଯାଇଛେ ଅଠାନ
ଅକର୍‌ତବେଁ ପଡ଼ିଯାଇଛେ ଦର୍‌ହର୍ ମାଛ୍ ଭଠାନ ।୦୮।
ମାଆଁର୍ ସେନ୍‌ହୋ ଦେଇ ପାର୍‌ଲେଁ କେବେହେଲେଁ ମାଇଁ
ମାଁ ଶବଦ୍ ଟା କାଁ ବାଆଁଚିତା ଏତେ ମାଏନ୍ ପାଇ ।୦୯।
ଖାଏବାର୍ ସଧ୍ କାହିଁ ? ମୁହେଁ ମୂଷା ମାଏଟ୍ ପରିଛେ
ରାଏଟ ସର୍‌ତା ଆଖିର୍ ଝୁମ୍‌ରା ଆଖୁଁ ଆଖୁଁ ମରିଛେ ।୧୦।
କଲେଁ, କହେଲେଁ, ଗଲେଁ, ଆଏଲେଁ ସବୁଥିଁ ତାର୍ ଦୋଷ୍
ମୁନୁଷ୍ କଥା ଛାଡ଼୍ ବତା ବଅଁଶାର ବି ରୋଷ୍ ।୧୧।
ବାଏଁ ବାଏଁ ହଏ ମନ୍ ଅଠିପର୍ ଭାଏଁ ଭାଏଁ କରେ କାନ୍
ନୁନୀର୍ ଲାଗି ଅଛେ ନାଇଁତ ଯାଏତା ନ ବି ପ୍ରାନ୍ ।୧୨।
ଶେଣୀନ କା'ଣା ପଢ଼ା ହଉଛେ ସେଟା କେନ ଶୁନୁଛେ
ମୁନୁଷ୍ ଜୀବନ୍ କେତ୍ କର୍ ଆଏ ଏକ୍ ଦୁଇ କରି ଗନୁଛେ ।୧୩।
ପାଖ୍‌କେଁ ରଖି ପଦ୍‌ପଦ୍‌ବୀ କ୍ଷେମ୍‌ତା ଆର୍ ଧନ୍
ମୁନୁଷ୍‌କେ ଥୁଇଁ ମୁନୁଷ୍ ମାନେ ସୁଖ୍ ଦେଖୁଛନ୍ ।୧୪।

ଭାବି ଦେଖୁଛେ କା'ଣା ଆଏ ସତେଁ ବଲି ଜୀବନ୍ କେ
ସହିହେବା କାଏଁ ଜୀବନ୍ ବଲି ଦିହେଁ ବୁଢ଼ିଲା ପବନ୍ କେ ।୧୫।
ଜୀବନ୍ କା'ଣା ଆଏଲା ଗଲା ଧନ୍ ଦରବର୍ ହିସାବ୍ ଥାଏ
ଆର୍ ଭାଏଲ୍ ମାରଗାଲି ଦୁଖ୍ ସୁଖ୍ ର କିତାବ୍ ଥାଏ ? ।୧୬।
କିହର୍ ସାଙ୍ଗେ ଜୀବନ୍ ଯୁରା ତାର୍ ବାହାରେଁ କିଏ ?
ଥିବା ତାହାକେ ନେଇଁ ଜାନ୍‌ବାର୍ ଚଲେଇ ନେସି ଯିଏ ।୧୭।
ତାହାକେ ଜାନ୍‌ଲେଁ ଆର୍ କାହାକେ ନେଇଁ ଜାନ୍‌ଲେଁ ଚଲ୍‌ତା
ସବୁ ଦିଶ୍‌ତା ଅଁଧାର୍ ଘରେଁ ଜଳୁଥିତା ସଏଲ୍‌ତା ।୧୮।
ଲାଗ୍‌ସି ତାହାକେ, ଦେହେ-ଗାଡ଼ିନେ ଜୀବନ୍-ଜିନିଷ୍ ଲଦି
ଫାନ୍ଧି ନେଇଛେ କେନ୍ ମହାତ୍ମା ମନର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ବୁଝି ।୧୯।
ସେ ଗାଡ଼ି ମାନେ ତାର୍ ଆଢ଼୍‌କେ ଗଢ଼୍‌ବେ ତାର୍ ଇସାରାନ
ନେଇଁ ମାନ୍‌ଲେଁ ଛଟା ମାରି ଅଥା ଧର୍‌ସା ସାରା ନ ।୨୦।
ଗାଡ଼ି ମାନେ ଧାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଁ ଲଗାଲଗି ଚାଲୁଛନ୍
ଆଗୋ କିଏ ଗଲେଁ ଭାଗି ପଛ୍ ବାଲେ ଭାଲୁଛନ୍ ।୨୧।
ସୋର୍ କଲା ରବି ଯୋର୍ ନାଏଁନ ନେଇଁ ଗଢ଼େ ତାର୍ ଗାଡ଼ି
ଉଲ୍‌ଟି ପୁଲ୍‌ଟି ପଛ୍‌କେ ଲେହେଁଟି ନୁରେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।୨୨।
ଯାହାକେ ନୁରେ ପାଣେଁ ଅଁଟ୍‌ରେଁ ନେଇଁ ଦିଶେ ତାର୍ ଚେହେରା
କଲ୍‌ପନା ତାର୍ କଲେଁ କଲେଁ ରହେଲା ମାରି ଅହେରା ।୨୩।
ଭାବ୍‌ନା ରାଏଙ୍କୁଁ ଉଟ୍‌ରି ଆଏଲା ସଟ୍‌ସଟାନି ଥିତିକେ
ମାଁ ବାପ୍ ଗାଁ ସୋର୍ ପର୍‌ଲେଁ ଅଛେତାହାଙ୍କୁଁ କିଟି କେ ? ।୨୪।
ପାଠ୍-ପସ୍‌ରା ମୁଜି ନେଇ ଦଶ୍‌ରା ଛୁଟି ହେଲାନ
ଆଏବା ରଏବାର୍ ଭାଏ କିଉଁ ଟିଆ ସାଙ୍ଗର୍ କିଏ କହେଲାନ ।୨୫।
ବହି ପଟର୍ ସଁଖ୍‌ଲି ତାର୍ ବାଜି କବାର୍ ପଟାଲା
ଛିଛିବିଛି ହଇଥିବା ମନ୍‌ଟାକ ଗୋଛ୍ କରି ଗଁଠାଲା ।୨୬।
ଘର୍ ଆଢ଼୍‌କେ ମୁହାଁଲା କି ମନ୍ ନାଉଁ ମାନେ ମନା
ମାଁ ବା' ଙ୍କୁଁ ନେଇ କରେ କେତେ କଥା କଲ୍‌ପନା ।୨୭।
ମାଁ କହୁଥିବେ ଶୁନି ଦୁଆରେଁ ଘୁଗାଉଥିବାର୍ ବୁଆ
"ମୁହଁ ମୁହଁ ଲାଗେ ନିଶ୍ଚେ ଆଏବ୍ ଆଏବା ମୋର୍ ବୁଆ" ।୨୮।
ଇସ୍କୁଲ ଭିତ୍‌ରର୍ ଗଁଜା ଗଛ୍‌କୁଁ କହୁଥିବେ ସୁଆଁଲି
"ବାବୁ ଆସୁଥିବା ବଲି କାଏଁ ସବୁ ଗଲ ପାଆଁଲି ।୨୯।

ଫୁଲ୍ ଆଁଖ୍‌କେ ନଚେଇ ନଚେଇ ଢ଼ିଢ଼ି ହଇକରି ଦେଖୁଛ
ବାବୁ ଆଏବାର ବେଲା ଘଡ଼ି ଛଏରା-ଘଡ଼ିଥୁଁ ଲେଖୁଛ ।୩୦
ସହରୁଁ କିଏ ଆଏବାର୍ ଜାନି ବା' ଯାଉଥିବେ ପଚ୍‌ରେଇ
"ବାବୁ ଆମର ଆଉଥିଲା କାଏଁ ଦେଖିଥିଲ ଭାଏଲ୍ କାହିଁ ? ।୩୧
ବାର୍ତେ କେ'ନ ଅଲଝିଥିବା ଖବର୍ ବାତ୍‌ନି ନାଇଁ
ବେଲ୍ ଉବେଲର୍ ଗିଆନ୍ ନାଇଁ ମହାନ୍ ସାଙ୍ଗ୍-ବାଇ" ।୩୨
ନୂନୀ କା'ଣା କହୁଥିବା ବଲି ତାର୍ କଥା ଭାବ୍‌ଲା
ଆଁଖ୍ ଢ଼େହେରା ଚେହେରା ତାର୍ ମନ୍-ନଜର୍‌କେ ଢ଼ାବଲା ।୩୩।
ନୂନୀ ଆଏତ ତାହାର୍ ଠାନେ କିଛି ନାଏନ ଉନା
ସବୁ ଦିନ୍‌କେ ସବୁ ନୂଆଁ ତାର୍ କିଛି ନୁହେ ଜୁନ୍‌ହାଁ ।୩୪
ଉଜଲ୍ ପଖର୍ ଦୁତୀଆ ଦିନର୍ ଜନ୍ ମେତାଲ୍ ହସି
ଭିତ୍‌ରେଁ ଯାହା ବାହାରେଁ ତାହା ସହଜେଁ କହି ହେସି ।୩୫
ତାର୍ ଲାଗି କିଛି କା'ଣା ନେଇଥିଲେଁ ହଇଥିତା
ନିଜ୍‌କେ ସଁପି ନେଇଛେଁ ମୋର୍‌ନୁ କେନ୍ ଜିନିଷ ଜିତା ? ।୩୬
ଭାବ୍‌ନା ଭିତ୍‌ରେଁ ସହଜେଁ ସୂତ୍‌ରେଁ ପୁହୁଁଚି ଗଲା ଘର୍‌କେ
ମା'ବା'ର୍ ଉଷତ୍ କହି ନୁହେ ନୁନୀ ଟିକେ ସର୍‌କେ ।୩୭
ଆଗର୍ ବାଗିର୍ ହଇପାରେ ନାଇଁ ଲେଠ୍‌ରେଇ ଘେଁସ୍‌ରେଇ
ହାତ୍ ଗୋଡ଼୍ କିଛି ଛିଇ ହେଲେଁ ତୁର୍‌ତି ନିଏ ଖସ୍‌ରେଇ ।୩୮
ମାଁ ରହେଲେ ବୁଢ଼ି ପୁଓର୍ ଖିଆପିଆ ଖଞ୍ଜା ନ
ନୂନୀ ରହୁଛେ ରଚିକେ ଛାଡ଼ି ରହେତା କେନ୍ ଉଞ୍ଜା ନ ।୩୯।
ଛାଡ଼ୁମି ବଏଲେଁ ଛାଡ଼ିପାରେ ନାଇଁ ରହି ବି ପାରେ ନାଇଁ
କହେଲା 'ଘର୍‌କେ ଯାଉଛେଁ' ହେଲେଁ ଯିବାର୍ ମନ୍ ନାଇଁ ।୪୦।
ରବି କହେ "କେନ୍ ଘର୍ ଯିବୁ ଇଟା ନୁହେ କାଏଁ ଘର୍ ?
ଯା'ର୍ ଲାଗି ମୁଇଁ ଘର୍‌କେ ଆଏଲିଁ ସେ ଯିବାର୍ କେ ତର୍ ତର୍" ।୪୧।
ହାତ୍‌କେ ଧରି ବେନିକେ ଭିରି ନଉଛେ ଘାଏ ଘାଏ
ନେଁ କାନ୍ଦିକରି କାନ୍ଦ୍‌ଲା ବାଗିର୍ ନୁନୀ କରୁଛେ ହାଏ ! ।୪୨।
ଭାଏ ଜୀଉତିଆର୍ ସଜ୍‌ବାଜ୍ କିଛି କରେଁ ନୁହେ
ଯାଉଛେଁ ବଲି ଗଲା ନୂନୀ ଦେଖାଦେଖି ଦୁହେ ।୪୩।

୮

ମହୀ ଦିନ୍‌ଏ ମହିଷାସୁରର୍ କହି ନୈ ହେବାର୍ କାରଣ
ସହି ନୈ ପାରି ଲହୁର୍ ବୁନ୍ଦା କାନ୍ଦିଗଲା ଥର୍‌ରେଣ ।୦୧।
ଜଗତ୍ କରତା ସାଙ୍ଗେ ଦେବ୍‌ତାମାନେ କଲେ ବିଚାର୍
କେତା କଲେଁ ତୁର୍‌ଚି ସର୍‌ତା ଇତା ଅତ୍ୟାଚାର୍ ।୦୨।
ବର୍ ପାଇଛେ ପୁରୁଷ୍ ତାହାକେ ନାଇଁ ପାରନ୍ ମାରି
ସବୁ ଶକ୍ତି ଉଭା ହଉନ୍ ହଇ ଗୁଟେ ନାରୀ ।୦୩।
ସେ ଶକ୍ତି ଉଭା ହେଲେ ଦୁର୍ଗା ହେଲା ନାଆଁ
ସେ ମଙ୍ଗଲା, ସେ ବିମ୍‌ଲା, କାଲୀ, ଜଗତର୍ ମାଆଁ ।୦୪।
ଦଶ୍‌ରା ମାସର୍ ଉଜଲ୍ ପଖେ ଅଷ୍ଟମୀ ଦିନ୍ ବାଆରି
ଜାଗି ହେଲା ନାରୀ ଶକ୍ତିର୍ ରୂପ୍ ଅଣଲ୍ କୁଆଁରୀ ।୦୫।
ଜନାବାକେ ଭିନ୍‌ଏ ଭିନ୍‌ଏ ପର୍‌କୃତି ଆର୍ ମୁନୁଷ୍
ପତିଛଡ଼ା ପୁରୁଷ୍ ଭାଏ ଲେଖେଁ ହେସନ୍ ଦୁରୁଣ୍ ।୦୬।
ସେଥିର୍ ଲାଗି ଭାଏ ଜୀଉଁତିଆ ବରତ୍ ଇ.ଦିନ୍ ମାନି
ଉପାସ୍ କରି ଦୁବ୍ ଚଢ଼ାସନ୍ ଭାଏଙ୍କୁଁ ବହେନ୍ ନାନୀ ।୦୭।
ନାରୀର୍ ଦିହେଁ ଥିବାର୍ ସିର୍ଜନାକାରୀ ଶକ୍‌ତି ଜାଗ୍‌ବା
ବଲିକରି ଗାଏଁଗଡ଼େଁ ବଜା ଗଜା ବାଜ୍‌ବା ।୦୮।
କୁଆଁରୀ ଟୁକେଲ୍ ନାଚି ଉଠ୍‌ବେ ବଜାର୍ ତାଲେଁ ତାଲେଁ
କୁଆଁରୀ ଦୁର୍ଗାର୍ ପୂଜା ହଇ ପାଁଚ୍‌ଟା ଗଛର୍ ଡ଼ାଲେଁ ।୦୯।
ବର୍ ପିପଲ୍ ପାଁକେଲ କୁମେର୍ ଆର୍ ସାଙ୍ଗେ ପଲଶା
ପାଁଚ୍ ପଲ୍ଲବେଁ କୁଆଁରୀ ବରନ୍ ହେସି ମନ୍ ଭଲସା ।୧୦।
ଇ ଦିନ୍ ଗୀତ୍ ବଜା ନାଚର୍ ନାଆଁ ଡ଼ାଲଖାଇ
ସବାଲୁଁ ସଁକ୍ ଟୁକ୍‌ଲେ ଦିନ୍‌ଏ ରହେସନ୍ ଉଥିଁ ବାଇ ।୧୧।
ବାଏଲ୍ କାଢ଼୍‌ସନ୍ ସବାଲୁଁ ପାଶର୍ ନଏଦ୍ ନଳିଆ ଦେଖି
କୁଆଁରୀ ଦୁର୍ଗାର୍ ମୂର୍ତି ଥାପିଁ ଗାଚେ ଆନ୍‌ସନ୍ ଡ଼ାକି ।୧୨।
ଭାବିଚ୍ ଦେଖି ରବିକେ ମାଁ ମନେ ହୁଅନ୍ ହୁର୍‌ଗୁନି
ହର୍‌ମେଷ୍ ନିଘା ଗାଁ ଆଡ଼୍‌କେ ଆସୁଛେ କିନି ନୁନୀ ।୧୩।
ଆସ୍‌ବା ବଲି ଆଶା ଥିଲେଁ ହେଲେଁ କାଏଁ ଆଏତା ନୁନୀ
ସବାଲୁଁ ତାହାକେ ସାଙ୍ଗର୍ ଟୁକ୍‌ଲେ ନେଲେ ଘିଚିଟାନି ।୧୪।

"ତୁଇଁ ନାଇଁ ଥିଲେଁ କାଏଁ ଡ଼ାଲଖାଇ ? ନେଇହେଲା ଚ ନାଇଁ
ପଢ଼୍‌ଲୁ ବଲି ଛାଡ଼୍‌ବୁ ପୁରଖାର୍ ରୀତିନୀତି ତୁଇଁ" ।୧୫।
ନୂନୀ ପାଲ୍‌କେଁ କହେଲା "ଭଣ୍ ଭେସର୍ ଅଗ୍‌ବାର୍ ଟୁଣ୍
ଗୀତ୍ ଗୁଆ ହେସି କେନ ଥିସି ଗୀତର୍ ଗଏଣ୍ ମୁଣ୍ଡ୍ ।୧୬।
ଡ଼ାଲଖାଇ ନାଏଁ ଯେତେ ତେତେ ଗାଏସନ୍ ଭଣ୍ ଭେସର୍
ଯୁଆନ୍ ପିଲାକର୍ କଥା ଛାଡ଼୍ ସିଆନ୍ ଲସର୍ ପସର୍ ।୧୭।
ବଜାଓ୍ୱାଲେ ଚ ବଝା ହେସନ୍ ପିଇ ମଦ୍ ପାଏନ୍
ନିଶା ଖାଏଲେଁ ହିସାବ୍ ଥିସି କାହାରିର୍ ମାଏନ୍ ଦାଏନ୍ ? ।୧୮।
ଆଗୋ ହେଲେଁ ନାଇଁ ଗାଆନ୍ କାଏଁ ଖାଲି ଟୁକେଲ୍ ଥାଆନ୍
ତନ୍ ପୁଲ୍‌କା ମନ୍ ଉଲ୍‌ସା ମାଏନ୍ ମନ୍‌ସା ଗାଆନ୍ ।୧୯।
ଆମର୍ ଆମର୍ ଥିଲେଁ ଅବ୍‌ଗା ଯାହା ଗାଏଲେଁ ହେତା
ଦୁସ୍‌ରା ଲୁକର୍ ଆଗେଁ କାଏଁ ଗାଏସନ୍ ଗୀତ୍ ହେତା" ।୨୦।
"ନାଇଁ ଲୋ ନୂନୀ ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ଦୁସ୍‌ରା ବଜା ଆଇଛନ୍
ମଦ୍ ପାଏନ୍ ମନା ବଲି ଟୁକେଲ୍ ମାନେ କହିଛନ୍ ।୨୧।
ଇମାନେ ବି ବନ୍‌ଏ ଜାନିଛନ୍ ସବୁ ପାର୍ ବଜାଇ
'ରସର୍‌କେଲି' 'ମାଏଲାଜଡ଼୍' 'ଗୁଞ୍ଜିଖୁଟା' 'ଡ଼ାଲଖାଇ' ।୨୨।
ଭଁଡ଼୍ ଭେସର୍ କିଏ ଗାଏବା ତୁଇଁ ତ ଥିବୁ ସାଗେଁ
ଯାହା କହେବୁ ତାହା ହେବା ଆଚ ତୁଇଁ ଆଗେଁ" ।୨୩।
ସେତ୍‌କି ବେଲ୍‌କୁଁ ନୂନୀ ଅଛେ ସାଙ୍ଗ୍ ସରସିଆ ଧରି
ରବିର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ମାଁ ଚାହାଙ୍କେ ଅଛନ୍ ଅନ୍‌ସରି ।୨୪।
ନଲିଆ ଆଡୁଁ ଶବଦ୍ ଆସେ ଗାଁ ଆଡ଼୍‌କେ ଉହୁଲି
ଦୁଲ୍‌ଦୁଲାବାର୍ ବଜା ସାଙ୍ଗେଁ କଥିଁଲି ଟୁଣର୍ ହୁଲ୍‌ହୁଲି ।୨୫।
ଢୋଲ ନିଶାନ୍ ତାସା ଟାମ୍‌କି ବାଜନ୍ ଗହରି ଗହରି
ମୁହୁରୀର୍ ସୋର୍ ରହି ରହି ଖେଲେଇ ନଉଛେ ଲହରୀ ।୨୬।
ଘାଏକେଁ ଛନ୍‌କେଁ ଡ଼ାବି ଆନୁଛେ ଟୁକେଲ୍ ଟୁଣର୍ ବୁବି
ସୋର୍ ନାଇଁନ ଡ଼ାଲ୍‌ଖାଇ ରସେଁ ସଭେ ଯାଇଛନ୍ ଡୁବି ।୨୭।
କଟ୍ରିଆ ବନ୍ଦ୍ରିଆ ଟାଡ଼୍ ବାହାସୂତା ଟୁଡ଼ଲ୍ ପାଏଜଲ୍ ପଏଁରୀ
କଲିଆରୀ ଖଗ୍‌ଲା ମୁଦର୍ ଚାଉଁରିମୁଡ଼ି ପାନ୍‌ପଚରୀ ।୨୮।
ସବୁଯାକ ରୂପା ସାଙ୍ଗୋ ଗୁପା ହଇଗଲା କେନ୍‌କେ
ଝଲ୍‌କାବେଁଟ୍‌ଲା ଗଁଠିଆ ଶିକ୍‌ଲା ଥିଲେଁ ଟାନ୍‌ଏ ମନ୍‌କେ ।୨୯।

ଢ଼ଁଢ଼ି ସୁନା ନଥ କରନ୍ ଖାପ୍ ଆଁଭର୍ ଟାପ୍‌ସରି
ସୁନାର୍ ଥାଏ ଅଲଙ୍କାର୍ ସବୁ ଗାଁଇଁ ଗଲେନ ଅପ୍‌ସରି ।୩୦।
ବେଟି ଆନୁଛେ କଅଁଲି ହାତ୍‌କେ ଶଙ୍ଖ୍ ବିରଙ୍ଗର୍ ଚୂରି
ଦିହ୍‌କେ ଭିରେ ଭିନ୍ ଭିନ୍ ବାନ୍ଧର୍ ଶାଢ଼ୀ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ।୩୧।
ତାର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଟାଏର୍ ହଟିଆ କରିଆ ଖଁଢ଼େ ଦିହେଁ
ନାଚ୍‌ଲେଁ ହାତେଁ ଧରି ହେସି କାନ୍‌କେ ଛିଏଁ ଛିଏଁ ।୩୨।
ନୂଆଁ ବଏସ୍‌କେ ଥୁଆ କପ୍‌ଟା ବୁଙ୍କେଇ ଦିହିକେ ଭିରୁଛେ
ଗାଏଲା ବେଲ୍‌କେ କିଏ କାହାକେ ଲଗେଇ ପଦ୍ ଯୁରୁଛେ ।୩୩।
କିଏ ଗାଏଲେଁ ମାଏଲାଜଢ଼ କିଏ ରସର୍‌କେଲି
ଢ଼ାଲ୍‌ଖାଇ ନାଚେଁ କିଏ ନିଜ୍‌କେ ପର୍ଦ୍ଦା ପାରେ ଖୁଲି ।୩୪।
କିଏ କହେସି 'ବୁଲିଆ ଅକା ! ବକା ସୁନ୍‌ଟିଖୁଟା
ସେ ବଲେ 'କାଏଁ ବକାମି ? କାହିଁ ସୁନ୍‌ଟି କାହାର୍ ଅଁଟା ?' ।୩୫।
ସୁନ୍‌ଟି ପିନ୍‌ହି ନାଚି ପାର୍‌ଲେଁ ସୁନ୍‌ଟିଖୁଟା ପାର୍
ଉସାର୍ ହେବା ପିଟା, ସଁପୁର୍ ହେବା ଅଁଟା ତାର୍ ।୩୬।
ଏକା ସାଙ୍ଗେଁ ଗୀତ୍ ବାଏଦ୍ ନାଚି ସବୁ ମିଣ୍‌ବା
ବୟସ୍ ଥାଉଁ ବୟସରା ଯାର୍ ସମ୍‌କର୍ଁ ସୁନ୍ଦର୍ ଦିଶ୍‌ବା ।୩୭।
ଢ଼ୋଲର୍ ତାଲେଁ ଭୋଲ୍ ସଭେ ଢ଼ଲ୍‌କିଲାଙ୍ଗ ବେଲ୍
ନୂନୀ ଆସି କହେଲା 'ହଏଲୋ ! କେତେ ହେବ ଗେଲ୍ ? ।୩୮।
ନାଉଁ ଦେଖିବାର୍ ବେଲ୍‌କେ କାଏଁ କେ'ନ ଯାଉ ହେଲାନ
ଦୂବ୍ ଚାଉଲ୍ ଘନା ବନ୍ଧା ଜଁଣ୍ଟିଆର୍ ବୁଡ଼ା ରହେଲାନ ।୩୯।
ମୁଗ୍ ବଟା ସାଙ୍ଗେଁ ଚିଖୁରି କରା ଲିଆ ଭଜା ପଗା
ମାଁ ମାନେ ଘାଁଟି ହଉଥାନ୍ ତମର୍ ନଚାଢ଼େଗା ।୪୦।
ବେଲ୍ ବୁଡ଼୍‌ଲା କି ବୁଠି ଶାଲର୍ କବାର୍ ଲାଗ୍‌ବା ଭିଡ଼୍
ଧୁନ୍‌କେଲ୍ ହାଁଢ଼ିର୍ ଗୀତ୍ ବାଏଦ୍ ସବୁ କର୍‌ବ ଢ଼ିଲ୍ ।୪୧।
ନୂନୀର୍ କଥା ଶୁନି ଯୁରେଁ ସଭେ ଗାଧି ସାରି
ଘର୍‌କେ ଫିରନ୍ ମୁଢ଼ର୍ ଜଢ଼ା ବାଲ୍‌କେ ଝାରି ଝାରି ।୪୨।
ଏତ୍‌କି ଦିନ୍ ତକ୍ ଯୁଆନ୍ ବୟସ୍ ସାଙ୍ଗେଁ ସେମିଜ୍ ଶାଢ଼ୀ
ଲାଗିଥିଲା କେତେ ଘିଚାଟନା ଭିଡ଼ା ଭିଡ଼ି ।୪୩।
କପ୍‌ଢ଼ାମାନେ ପାନି ପଢ଼ି ସରି ସଁକରି ଗଲେନ
ଜିତ୍‌ଲିଁ ବଲି ବୟସ୍ ଘଢ଼୍‌କେଁ ମୁଢ଼୍‌କେ ଟେକି ନେଲେନ ।୪୪।

କପ୍‌ଡ଼ାହାରି ଆଁଖିର୍ ପାଏନ୍ ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ ରଖି
ଥିପି ଯଉଛେ ଟୁକେଲ ହୁଦା ଚାଲ୍‌ଲେଁ ଆଖିପାଖି ।୪୫।
ହାର୍‌ଲା କପ୍‌ଡ଼ା ଉଡ଼ାଲା ବୟସ୍ ଝାର୍‌ଲା ବାଲର୍ ଧଜା
କପ୍‌ଡ଼ା କହେ 'ରହ୍ ରହ୍ ତୋର୍ ପଛେଁ ବାହାର୍‌ବା ମଜା' ।୪୬।
ଗାଁ ଭିତ୍‌ରେଁ ଝାଁକର୍ ଘରର୍ ବାହାରି ପିଁଡ଼ାର୍ କୋଡ଼୍‌ନ
ଡ଼ାଲ୍‌ଖାଇ କୁଠି କଟା ହଉଛେ ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ଚୋଡ଼୍‌ନ ।୪୭।
ଗେରୁ ହଲ୍‌ଦି କଲା ଆଉର୍ ସେମ୍‌ଲ ପତରର୍ ରଙ୍ଗେଁ
କୁଠି କଟା ହଇ ପୁତ୍‌ଲା ଲେଖା କେତେ ଢ଼ଙ୍ଗେ ।୪୮।
ନୂଆଁ ହାଁଡ଼ି ଉପ୍‌ରେଁ କୁଲା ତାର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଧୁନ୍
ଘୁଲ୍‌ଘୁଲା ବଁଧା ବାଡ଼ି ଖେଲାଲେଁ ବାଜେ ଝୁମ୍ ଝୁମ୍ ।୪୯।
ଧୁନ୍‌କେଲ୍ ହାଁଡ଼ି ବଜେଇ ଡ଼ାକନ୍ ଦୁର୍ଗା ସମ୍ଲେଶିରୀ
ରାଗ୍ ରାଗ୍‌ନି ବଏଲେଁ ଖାଲି ଶୁଭସି ମାଲ୍‌ଶିରୀ ।୫୦।
ସାନ୍‌ନୁ ବଡ଼୍ ସବୁ ଟୁକେଲ୍ କୁଠି ଶାଲେଁ ଦେଖୁଛନ୍
ଘାଏକେ ଘାଏ ଧୂପ୍ ଆଲ୍‌ତି ହେଲେଁ ଆନି ମାଖୁଛନ୍ ।୫୧।
ଧୂର୍ ଆକାଶେଁ ଅଷ୍ଟମୀ ଜନ୍ ବୁଡ଼ି ବୁଡ଼ି ଆଉଛେ
ଅଁଧାର୍ ଆସି କଲିଆ ମୁହେଁ ଗାଁକେ ଗିଲି ଖାଉଛେ ।୫୨।
ଗୀତ୍ ବାଏଦ୍ ସଲା ହାଁଡ଼ି କୁଲା ଅଜେଇଁ ହେଲା ପାଖେ
ଘର୍‌କେ ଗଲେ ଟୁକ୍‌ଲେ ନେଇ ଝୁମ୍‌ରା ଆଁଖେ ଆଁଖେ ।୫୩।
ଝୁମ୍‌ରା-ପସ୍ ରା ସର୍‌ଲା ଜାଏଁସେ ରବି ଜାଇଁ ପାଏ ଖେଳେ
ଶେଯେଁ ପଡ଼ି ମନ୍ୱ ରାଏଜେଁ ଉଡ଼ି ଆଏଁଖ୍ ମୁଜେ ।୫୪।
ମନ୍-ରାଏଜ୍ ତାର୍ ଅଗମ୍ ଅଗ୍‌ବାର୍ ନାଇଁ ଜାନିଥାଇ ଆଗେଁ
କାହାକେ ଝୁରେ କାହାକେ ନୁରେ ହର୍‌ମେଷ୍ ଲାଗେଁ ଲାଗେଁ ।୫୫।
କା'ର୍ ଚେହେରା ଆଖିର୍ ଆଗେଁ ଅଠିପର୍ ଭାସୁଛେ
ନାଇଁ ପାଏ ସିନା ଅନୁଖନୁ ପାଏଲି ପାଏଲି ଲାଗୁଛେ ।୫୬।
ପାଏଲେଁ ଭାଏଲ୍ ପାଆଁଲି ଉଠ୍‌ତା ଝୁର୍‌ମୁରାଲା ଜୀବନ୍
ଦୁଇଟା ଦିହେଁ ଶିର୍‌ଶିରାଇ ବୁହିଚା ସୁଟେ ପବନ୍ ।୫୭।
ଚରେଇ ଯୁଡ଼େ କହଲୁଥିବେ ସୁଟେ ଗଛର୍ ଡ଼ାଲେଁ
ଗୀତ୍ ଗାଏତେ ନିତ୍ ନିତ୍ ଏକ୍ ସୁରେଁ ଏକ୍ ତାଲେଁ ।୫୮।
ଏକ୍‌ଲା ହଇ ଜନମ୍ ନେଇଛେ ମର୍‌ବା ଏକ୍‌ଲା ହଇ
ଥାଏଜ୍ କାଁ କରି ଯୁଡ଼ିର୍ ଖୋଜ୍ ମନ୍ ଦିଏ ଦହଲେଇ ।୫୯।

କାହାର୍ ଲାଗି ମନ୍-ମହଲ୍ ତାର୍ ଲାଗେ ଛିନା ଛିନା
କାହାର୍ ଲାଗି ଝୁମ୍‌ରା ନାଇଁ ନାଇଁ ଖାନା ପିନା ।୬୦।
ଆସୁ ନାଇଁ ଆସୁ ସିଏ ଅଛେଁ ଆସନ୍ ପାରି
ଆସ୍‌ଲେଁ ତାହାର୍ ଯାହା ଅଛେ ଦେବା ସଁପି ସାରି ।୬୧।

୯

ଖରା ଆଇଛେ ଟାମ୍‌ଡ଼ି ଟାମ୍‌ଡ଼ି ପର୍ଛି ଟରା ଟରା
ଦୁଆର୍ ଦୁଆର୍ ଘର୍‌ଚଟିଆ ବେଟି ନୂରନ୍ ଚରା ।୦୧।
ସେମ୍‌ଲ ଲହ ଲମି ଲମି ଛାଏନ୍ ପିର୍ଢ଼ା ଲହଁକୁଛେ
ପଚ୍‌ଛେଁ ଥିବାର୍ ଓସ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଲାଲିଆ ଖରା ଚହକୁଛେ ।୦୨।
ଗାଧି ପାଧି ଆଇଛେ ରବି କୁର୍ତା ଲଗାଏ ନୁହେ
ଦୁଆରେଁ ବସେ, କଅଁଲି ଖରା ସୁଆଁଲି ଆନ୍‌ଏ ଦେହେ ।୦୩।
ଶଁଖ ମରମର୍ ପଥ୍‌ରେଁ କିଏ ସେନ୍ଦୁର୍ ଝିଟ୍‌କେ ଛିଟ୍‌କିଛେ
ହାତୀ ଦାଁତର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଭାଏଲ୍ ଫୁଟ୍‌ଲା ଗୁଲାପ୍ ଛିଟ୍‌କିଛେ ।୦୪।
ଉସ୍‌ନିଦ୍ରାର୍ ଅଥା ଆଏଁଖ୍ କଥା କହେ କିଛି
ମନ୍‌ଟା ତାର୍ ଗୋଛ୍ ନାଇଁନ ହଇଛେ ଛିଛି ବିଛି ।୦୫।
ଆସନ୍ ପାରି ଆସ୍‌ବା ବଲିଁ କାହାକେ ସେ ଟାକିଛେ
ଉପ୍‌କିଟା ନ ଦବ୍‌ଲା ଦରଦ୍ ବନୋଟି ହଁସି ଛେକିଛେ ।୦୬।
ନୂନୀ ଆଉଛେ ଗାଁ ଭିତ୍‌ରୁଁ ହାତେଁ ପରାଚ୍ ଥାଲୀଟେ
କେନ୍ ହଁସ୍ କି କେନ୍ ହାତୀ ପାଏବା ହେତା ଚାଲିଟେ ।୦୭।
ବଁଧା ନାଇଁ ମୁଡ଼ର୍ ବାଲ୍ ଅଁଟା ନ ଯାଇ ପରୁଛେ
ସୁନା ରଙ୍ଗର୍ ବାଲିଁ କାଏଁ କାଲୀ ନାଗ୍‌ଟେ ଚରୁଛେ ।୦୮।
ଭୀମ୍ କଲିଆ ପାଏନ୍ ଧାର୍ ଥିଁ ସୁରୁ ସୁରୁ ଲହରୀ
କଲା କୁଚ୍ କୁଚ୍ ବାଲେଁ ନଜର୍ ପଡ଼୍‌ଲେ ଯାଏ ପହଁରି ।୦୯।
ଉପାସ୍ ବାସି ମୁହୁଁଟା ତାହାର୍ ଅଲ୍‌ପର୍ ଟିକେ ଶୁଖିଛେ
ଦର୍‌ଫୁଟା କେନ୍ ପଦମ୍ ଫୁଲ୍ ବେଲ୍ ଉଦାକେ ଟାକିଛେ ।୧୦।
ଦୁଆରୁଁ ଦେଖେ ରବି ଟିକେ ଦୂରିଆ ଆସେ ନୂନୀ
ମହାନଏଦ୍ ସଏଦ୍ ଫୁଲି ଉଠେ ଇବ୍ ଆଏବାର୍ ଜାନି ।୧୧।

ଜେଠ୍ ମାସର୍ ରଠ୍ ଖରାଥିଁ ବନ୍ଧ୍ ପରୁଥିଲା ଫାଟି
ଅଁଧାର୍ କରି ଭଁଡ଼ାର୍ କନୁ ମେଘ୍ ଆସେ କାଏଁ ଘୁଟି ।୧୨
ଆଏଲା ନୁନୀ ଥୁଇଲା ଥାଲୀ ତାହିଁ ଦରବ୍ କେତେ
ଚିଖ୍‌ରି ଲିଆ ଦୁବ୍ ନଡ଼ିଆ ସାଁଗେଁ କପ୍‌ଡ଼ା ଯଥେ ।୧୩।
ଗୁରୁମା କହେଲେ କାଁ କର୍‌ବୁ ? ଏତେ କିନିଷ୍ ଆନି
ସୋକ୍ ହେଲେଁ ଖରଚା କେତେ କଲୁ ଜାନି ଜାନି ।୧୪
ନୁନୀ କହେ "କରିଥିଲି ମା ! ଭାଏ ଜୀଉଁତିଆ ଉପାସ୍
କାଏଁ କିନିଷର୍ କିନିଷ୍ ଆଏ କରୁଛ କାଏଁ ଉପ୍‌ହାସ୍ ।୧୫
ମେଲା ହାତେଁ ଦୁବ୍ ଚଢ଼ାଇ ଆସି ପାର୍‌ତିଁ କାହିଁ ?
କେତେ ତପିସା କଲେଁ ଯାଇ ମିଲ୍‌ସନ୍ ଭାଇ ଦାଇ" ।୧୬
କହି କହି ବସ୍‌ଲା ଯାଇ ରବିର୍ ପାଖେଁ ପାଖେଁ
ଦୁବ୍ ନଡ଼ିଆ ହାତେଁ ଧରେଇ କାଁଟିଆ ଦେଲା ବେକେଁ ।୧୭
ଢ଼େବ୍‌ରି ଖଣ୍ଡେ ଧୂତି ଦେଇ ଭୁଜ୍‌ନି ଖଣ୍ଡେ ପଛ୍‌ରା
ଭକ୍ ଭକ୍ ଦେଖି ସଢ଼କ୍‌ଦମ୍ ଠିଆଢ଼୍ ରବି ବିଚ୍‌ରା ।୧୮।
ବେକେଁ ପନତ୍ ଦେଇ ନୁନୀ ପଡ଼୍‌ଲା ଗୋଡ଼୍ ଶାଲେଁ
କେ ଶୁନୁଛେ କାଁ କହେଲା ରବି କଲେଁ କଲେଁ ।୧୯।
ଝିଥର୍ ଲେଖେଁ ଝଁପେଇ ହେଲା ଗୁରୁମାଥାଁର୍ ଛାତି
କାହିର୍ ଲାଗି ? ମାଁକେ ଦେଖେ ରବି ଏକସ୍‌କଁଟି ।୨୦।
ମାଁ ବୁଝଲେ ରବିର୍ କଥା ନାଇଁ କହି କା'ଣା କହୁଛେ
ନୁନୀକେ କିଛି ଦେବାର୍ କଥା ବଲି ଗୁନ୍‌ଲେଇ ହଉଛେ ।୨୧।
ରବିର୍ ମାମୁଁ କାଇଁଚିଆକେ ପିନ୍ଧ୍‌ବା ବଲି ନାନୀ
ପଠେଇଥିଲେ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଶକ୍‌ଟାପର୍ ଘିନି ।୨୨।
ସେ ଖଣ୍‌କ ଆନି ଦେଲେ ରବିର୍ ହାତେଁ ଧରେଇ
ରବି ନେଇ ନୁନୀର୍ ଦିହେଁ ବୁର୍‌ଚି ଦେଲା ଘୁରେଇ ।୨୩।
ଦୁହେ ଦୁହିଁକୁ ଆବ୍‌ରି ଧଏଲେ ଉଭିଗଁଲା ଅଏବ୍
ଘୁଟେ ପେଟର୍ ବଲି ଲାଗ୍‌ଲେଁ ସବୁ ଲାଗ୍‌ସି ସଏବ୍ ।୨୪।
ଏତ୍‌କି ଦିନ୍ ତକ୍ ଦୁହେ ଦୁହିଁକୁ ଠଟେଇ ବକେଇ ହେଲେଁ
ଗୋଡ଼୍ ହାତ୍‌କେ ଖସ୍‌ରେଇ ନଉଥିଲେ କଲେଁ କଲେଁ ।୨୫।
ପୁତ୍‌ଲା ପୁତ୍‌ଲି ହେଲେଁ ବି ଆଏକ୍ ଗୁଆଁଟେ ନାଇଁ ଟାଁକ୍‌ରେ
ଦିହ୍-ଭାବ୍‌ନାର୍ ଇଟାଟେ ବି ମନେ ନାଇଁ ଆଁକ୍‌ରେ ।୨୬।

ଜେଠ୍ ମାସର୍ ରଠ୍ ଖରାଥିଁ ବନ୍ଧ୍ ପରୁଥିଲା ଫାଟି
ଅଁଧାର୍ କରି ଭଁଡ଼ାର୍ କନୁ ମେଘ୍ ଆସେ କାଏଁ ଘୁଟି ।୧୨।
ଆଏଲା ନୁନୀ ଥିଉଲା ଥାଲୀ ତାହିଁ ଦରବ୍ କେତେ
ଚିଖ୍ରି ଲିଆ ଦୁବ୍ ନଡ଼ିଆ ସାଁଗେଁ କପ୍ଡ଼ା ଯଥେ ।୧୩।
ଗୁରୁମା କହେଲେ କାଁ କର୍ବୁ ? ଏତେ ଜିନିଷ୍ ଆନି
ସୋଜ୍ ହେଲେଁ ଖର୍ଚା କେତେ କଲୁ ଜାନି ଜାନି ।୧୪।
ନୁନୀ କହେ "କରିଥିଲି ମା ! ଭାଏ ଜୀଉଁତିଆ ଉପାସ୍
କାଏଁ ଜିନିଷର୍ ଜିନିଷ୍ ଆଏ କରୁଛ କାଏଁ ଉପ୍ହାସ୍ ।୧୫।
ମେଲା ହାତେଁ ଦୁବ୍ ଚଢ଼ାଇ ଆସି ପାର୍ତିଁ କାହିଁ ?
କେତେ ତପିସା କଲେଁ ଯାଇ ମିଲ୍ସନ୍ ଭାଇ ଦାଇ" ।୧୬।
କହି କହି ବସ୍ଲା ଯାଇ ରବିର୍ ପାଖେଁ ପାଖେଁ
ଦୁବ୍ ନଡ଼ିଆ ହାତେଁ ଧରେଇ ଜାଁତିଆ ଦେଲା ବେକେଁ ।୧୭।
ଢେ଼ବ୍ରି ଖଣ୍ଡେଁ ଧୂତି ଦେଇ ଲୁଜ୍ନି ଖଣ୍ଡେଁ ପଛ୍ରା
ଭକ୍ ଭକ୍ ଦେଖି ସଢ଼କ୍ଦମ୍ ଠିଆଡ଼୍ ରବି ବିଚ୍ରା ।୧୮।
ବେକେଁ ପନତ୍ ଦେଇ ନୁନୀ ପଡ଼୍ଲା ଗୋଢ଼୍ ଶାଲେଁ
କେ ଶୁନୁଛେ କାଁ କହେଲା ରବି କଲେଁ କଲେଁ ।୧୯।
ଝିଅର୍ ଲେଖେଁ ଝଁପେଇ ହେଲା ଗୁରୁମାଆଁର୍ ଛାତି
କାହିର୍ ଲାଗି ? ମାଁକେ ଦେଖେ ରବି ଏକସ୍କଁଟି ।୨୦।
ମାଁ ବୁଝଲେ ରବିର୍ କଥା ନାଇଁ କହି କା'ଣା କହୁଛେ
ନୁନୀକେ କିଛି ଦେବାର୍ କଥା ବଲି ଗୁନ୍ଦ୍ଲେଇ ହଉଛେ ।୨୧।
ରବିର୍ ମାମୁଁ ଜୀଇଁତିଆକେ ପିନ୍ଧ୍‌ବା ବଲି ନାନୀ
ପଠେଇଥିଲେ ସମଲ୍‌ପୁରୀ ଶଢ୍‌ଟାପର୍ ଘିନି ।୨୨।
ସେ ଖଣ୍‌କେ ଆନି ଦେଲେ ରବିର୍ ହାତେଁ ଧରେଇ
ରବି ନେଇ ନୁନୀର୍ ଦିହେଁ ତୁର୍ତି ଦେଲା ଘୁରେଇ ।୨୩।
ଦୁହେ ଦୁହିକୁଁ ଆବ୍ରି ଧଏଲେ ଉଭିଗଲା ଅଏବ୍
ଗୁଟେ ପେଟର୍ ବଲି ଲାଗ୍ଲେଁ ସବୁ ଲାଗ୍ସି ସଏବ୍ ।୨୪।
ଏତ୍କି ଦିନ୍ ତକ୍ ଦୁହେ ଦୁହିକୁଁ ଠଟେଇ ବଜେଇ ହେଲେଁ
ଗୋଡ଼୍ ହାତ୍‌କେ ଖସ୍‌ରେଇ ନଉଥିଲେ କଲେଁ କଲେଁ ।୨୫।
ପୁଟ୍ଲା ପୁଟ୍ଲି ହେଲେଁ ବି ଆଏଜ୍ ରୁଆଁଟେ ନାଇଁ ଟାଁକ୍‌ରେ
ଦିହ୍-ଭାବ୍‌ନାର୍ ଲଟାଟେ ବି ମନେ ନାଇଁ ଆଁକ୍‌ରେ ।୨୬।

ମନର୍ ଭାବ୍‌ନା ନେଇ ହେସି ଦିହ୍ ସାରାର୍ ବିକାର୍
ଯେନ୍ତା ବିଚାର୍ ସେନ୍ତା ବେଭାର୍ ଦିହେଁ ନେସି ଆକାର୍ ।୨୭।
ଖୁଜି ହଏ ଯାହାକେ ସେ ଆଜିର୍ ତାହାକେ ପାଇଛେ
ଯେନ୍ ଭାବେଁ ଥିଲା ଉଟୁସ୍ ପୁଟୁସ୍ ସେଟା ପର୍ଛା ଯାଇଛେ ।୨୮।
ଫିରୀ ନୁହେ ନାରୀର୍ ରୂପ୍ ମାଁ ବି ଆର୍ ବହେନ୍ ଆଏ
ଭାବି ପାର୍‌ଲେଁ ଝନ୍‌ଏ ଯଦ୍‌ରି ସେ କେଡ଼େ ଧଏନ୍ ଆଏ ।୨୯।
ବର୍ କନିଆଁ ନୁହନ୍ ବର୍ଲି ପର୍‌କୃତି ଆର୍ ପୁରୁଷ୍
ଲଖ୍‌ମୀ ନୁହନ୍, ସୁହଦ୍ରା ନେଇ ମାହାପ୍ରୁ ହେସନ୍ ଦୁରୁଶ୍ ।୩୦।
ନୁନୀର୍ ଆଜିର୍ ବେଭାର୍ ଟିକ ହୁର୍‌ଦେଁ ଗଲା ଗବି
ଭାବି ଭାବି କେ'ନ ଥେବି ପାର୍‌ବା ହେଲେଁ ରବି ।୩୧।
ଦେଖ୍‌ଲା ସେ'ର୍ ପହୁଁଚ୍‌ଲା କି ଏକ୍ ପର୍ବତର୍ ଟିପି
ଗୋଟ୍ ଗୋଟ୍ ନାଇଁ ଦିଶନ୍ କିଛି ସବୁ ହଇଛନ୍ ଲିପି ।୩୨।
ଘର୍, ଗାଁ, ଦେଶ୍, ମହାଦେଶ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ କେନ୍ ସୀମ୍‌ନା
ଥିବାର୍ କାହିଁ ଦିଶେ ନାଇଁ ଗୁଟେ ହେଲେଁ ନମ୍‌ନା ।୩୩।
ମାଏଝି, ମୁନୁଷ୍, ଜାଏତ୍ ହାଏତ୍ କଲା ଗୁରା କରି
ମୁନୁଷ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ପରାଭେଦ୍ କାହିଁ ନୈ ହଏ ବା'ରି ।୩୪।
ତୁଇଁ କିଏ' 'ମୁଇଁ କିଏ' ମୁନୁଷ୍ ସବୁ ଗୁଟେ ଆ'ନ୍
ସାରା ସଁସାରର୍ ଜନ୍ତୁର୍ ଦିହେଁ କେନ୍‌ସିନିର୍ ଫୁଟେ ଆର୍ନ. ।୩୫।
ନିଜ୍‌କେ ନୁରି ଥାବ୍ କର୍‌ଲା ଯେ ଆଏ ନିକୁଛ୍ ବାଏଲ୍
ମୁନୁଷ୍ ପରେ ଶିଖେତ୍ ଆଏ ନୁହେ ଜାନ୍‌ଏ ତାଏଲ୍ ।୩୬।
ବୁଡ଼ି ବୁଡ଼ି ଯାଏ ରବି ଭାବ୍‌ନା-ନଏଦ୍ ଧାରେଁ
ନୁନୀ ଆର୍ ଗୁରୁମା'ର୍ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ଚାଲେ ଘରେଁ ।୩୭।
ଘର୍‌କେ ଯିମି ବର୍ଲି ନୁନୀ ବାହାରେ ଯେତେବେଲେଁ
ଗୁରୁ ମା କହନ୍ 'ରହଲୋ ମା ! ନୈ ଖାଇ ଯିବୁ ହେଲେଁ ।୩୮।
ଉପାସ୍ କଲା ମୁହୁଁ ଟା ତୋର୍ କେତେ ଶୁଖି ଯାଇଛେ
ସରପନ୍ ଲେଖେଁ ଦକ୍ କରୁଥିଲା ଆଜିର୍ ସେଟା କାଇଁ ? ।୩୯।
ମା' ଘର୍‌କେ ଆଏସି କିଏ ଭାଏଜୀଉଁତିଆ ବାସି
ଖିଆ ପିଆ ନାଇଁ କରି ଖାଡ଼ାଗୁଡ଼ି ପଲାସି ? ।୪୦।
ଗୁରୁ ମା ! ମୋର୍ ମାଆର୍ କଥା ନାଇଁ ଜାନ୍‌ଅ କାଏଁ
ଉପାସ୍ ନାଇଁ କରି ଭୁଖେଁ ଅଛେ ଆଜିର୍ ଯାଏଁ ।୪୧।

ବୁଢ଼େଁ ନାଇଁ କାଠି କି ତାର୍ ମୁଢ଼େଁ ନାଇଁ ପାଏନ୍
ଝିଁ'ର୍ ଲାଗି କେନ୍ତା ହେସ ମା' ମାନେ ଗୋ ଧଏନ୍ ।୪୨।
ଯାଉଛେଁ ମା ! ଏଛନି ପଛେଁ ସମିଆ ଦେଖି ଆଏମିନ
ମତେ କାଏଁ ଦିଆ ଲାଗ୍‌ବା ? ବାଢ଼ି କୁଢ଼ି ଖାଏମି ନ' ।୪୩।
ନୁନୀ ଗଲା ଗାଁ ଆଡ଼୍‌କେ ମାଁ ଦେଖୁଥିବେ ବାଟ୍
ହର୍‌ବର୍ ହଇଁ ଧାଇଁ ଯାଉଥିଲା ସିଧା ଛାଟେଁ ଛାଟ୍ ।୪୪।
ଗରାମ୍‌ପତି ଗୁଢ଼ି ଠାନେ ଦେଖିଲା ହୁଦେ ପିଲା
ମୁଖିବିର୍ ହଇ ଗାଁ ପିଲାକର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଶଶି ଥିଲା ।୪୫।
ଗରାମ୍‌ପତିର୍ ପୂନି ଯାତ୍‌ରା ଗୁଢେଁ ହେଲାନ ଛନ୍ଦ୍‌ଲେଇ
ବୁଢ଼ା ମାନେ ସବୁ ଦିନେ କେତେ ହେତେ ଗୁନ୍ଦ୍‌ଲେଇ ।୪୬।
ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ଯୁଆନ୍ ପୀଢ଼ିକେ ଦେଲେ ସଁପି ସାରି
ଯୁଆନ୍ ପିଲାକର୍ ନୂଆ ବିଚାର୍ ନିଣ୍ଣେ ହେବା ଜାରି ।୪୭।
ଶଶି ସାଙ୍ଗେଁ ମିଶିକରି ସବୁ ପିଲା ଲାଗିଛନ୍
ଯାହାକେ ଯେତେ ପରିଥିଲା ଚାନ୍ଦା ଭେଦା ମାଗିଛନ୍ ।୪୮।
ଗୁଢ଼ି ଇଲାକା ଛାଁଚି ପୁଛି କରନ୍ ସଫା ସୁତ୍‌ରା
କଥା ହେଉଛନ୍ କେନ୍ତା ହେବା ଏସୁର୍ ପୁନି ଯାତ୍‌ରା ।୪୯।
ଏତ୍‌କି ବେଲେଁ ସେବାଟେଁ ନୁନୀ ଗଲା ଚାଲି
ନୁନୀର୍ ଆଖେଁ ଶଶିର୍ ଆଏଁଖି ଘାଏକେଁ ଗଲା ମିଲି ।୫୦।
ଆଁଖି ଆଁଖି କେତେ କଥା ହଇଁଗଲେ ଦୁହେ
କିହେ ନାଇଁ ଜାନି ଏଛନିତକ୍ ଜାନନ୍ ନୁହେ ।୫୧।
ଏବେ ବନ୍‌ଏ ବୋଝ୍‌ଟେ ନୁନୀ ଉଲ୍‌ହେଇ ଆଇଛେ ଉସ୍ତୁଲେଁ
ଇ ବୋଝ୍ କାଇଁ ଉଲ୍‌ହେଇ ହେବା ପଡ଼ି ଯାଇଛେ ମସ୍ତୁଲେଁ ।୫୨।
ନୁନୀ ଗଲା ଘର୍‌କେ ମୁଢ଼େଁ ଭାବ୍‌ନାର୍ ବୋଝ୍ ବୁହି
ଶଶି ସୁମ୍‌ରି ଭିତ୍‌ରେଁ ଭିତ୍‌ରେଁ ହଏ ରହି ଦହି ।୫୩।
ଚରେ ଚିର୍‌ଗୁନର୍ ଚିଁ ଚିଁ ଥିଁ ପାରୁଥାଏ ଶୁନି
ସଭେ ଯେନ୍ତା ଗୁଟେ ସୁରେଁ କହନ୍ 'ନୁନୀ' 'ନୁନୀ' ।୫୪।
ଗୁଢ଼ିନିର୍ ସେ ବର୍‌ଗଛର୍ ସବୁ ଡ଼ାଲ୍ ପତରେଁ
ନୁନୀର୍ ପୁତ୍‌ଲାକେ ଲେଖି ନଉଛେ କିଏ କେନ୍ ବତରେଁ ।୫୫
ଭାବ୍‌ମି ବଏଲେଁ ଭାବି ନାଇଁ ପାରେ କେନ୍‌ସି କଥା
ନୁନୀର୍ ଭାବ୍‌ନା ସାନି ହଇ କରି ନଉଛେ ଅଥା ।୫୬

ବୁଢ଼ା ବେଢ଼ା ଜଡ଼୍‌ହା ଲେଖେଁ ଶଶି ଅଛେ ଠାଢ଼୍
ପିଲାମାନ୍‌କର୍ ସବୁ କଥା ଦେଖି ତାର୍ ଆଢ଼୍ ।୫୭।
ସଭେ ବଏଲେ 'କାଁ ହେଲାବୋ ! ନେଁ କହେବାର୍ କିଛି
ଏକ୍‌ଲା ଏକ୍‌ଲା କା'ଣା ଭାବ୍‌ସୁ ଆମ୍‌କୁ ଦେଇ ଅଁଛି' ।୫୮।
କେ'ନ ଥିଲା ଯେ ଶଶି ନିଜେଁ ନିଜ୍‌କେ ଆଏଲା ଫିରି
କହି ବସ୍‌ଲା ଶୁଇଥିଲା କାଏଁ ସତେଁ ଉଠିକରି ।୫୯।
'ଭାବୁଥିଲି ଇ ଯାତ୍‌ରା କଥା, କେତା କର୍‌ମା କହ
କା'ଣା ହେଲେଁ ସୁନ୍ଦର୍ ହେବା ପୁଁଜି ନାଇଁ ତ ଜହ ।୬୦।
ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ଯେତା ହେଲେଁ ବି ନାଇଁ କରୁଁତ କୁଆ
ସେ'ଟା କଲେଁ ଯେତା ହେଲେଁ ସୁଲ୍ ମାଲ୍ ଥିସି ଥୁଆ' ।୬୧।
କହେଲା ଜନ୍‌ଏ 'ପହେଲା କରି ନେଇଛୁଁ ଆମେ ଜିମା
କଥା ପରିଁଗଲେଁ ଆମେ କେନ୍ ରାଏଜେଁ ଥିମା' ।୬୨।
'ହେଁ ସବୁ ସଁଭାଳି ହେବା ମାମ୍‌ଲି କଥା ଛାଢ଼
ଗଞ୍ଜା, ଗର୍‌ରା, ବୁକା ଦିଆ ବନ୍ଦ କଥା ବାଢ଼' ।୬୩।
ଶଶି କହେଲା 'ଗାଁ ସାରାକେ ବୁଝେଇ ପାର୍‌ଲେଁ ଯାଇ
ବଏଲ୍ ବନ୍ଦ୍ ହଇ ପାର୍‌ବା ନେହେଲେଁ ବଁତୁତ୍ ନାଇଁ' ।୬୪।
ଜନ୍‌ଏ କହେଲା 'ଆଏଜ୍ ମଏଧାନ୍ ଗାଁ ଯାକ ଜମୁ
ସମିଆଟେ ଆଇଛେ, ତାହିଁ ବନ୍‌ଏ କରିଁ ସମୁ ।୬୫।
ଆମର୍ କଥାକେ ଗାଆଁର ଲୁକେ ଉଢ଼େଇ ନେବେ ହସି
କହେବେ ଉଠାଲେ ପୁର୍‌ଖାର୍ ଚଲନ୍ ଛୁଆ ଗୁଟାଦୁ ବସି ।୬୬।
ମାଷ୍ଟକର୍ ପୁଓ ରବି ଆଇଛେ ଗିଆନୀ ଆଏ ବଢ଼େ
ସମଲ୍‌ପୁରେଁ ସବୁଠାନୁ ଉଚା ଶେଣୀ ନ ପଢ଼େ ।୬୭।
ତାହାକେ ଡ଼ାକ୍‌ଲେଁ କହେତା ଇ ବଏଲ୍ ବିଶେ ନେଇ
ତାର୍ କଥାକେ ପର୍‌ତେ ଯିବେ ଗାଆଁର୍ ଲୁକେ ଯାଇ' ।୬୮।
ସଭେ ବଏଲେ 'ବନ୍‌ଏ ହେବା ଇ କଥାଟା କର୍‌ମା
କବାର୍ ଥାଉ ଗାଧି ଖାଇ ଗାଁ ଖୁଲି ଭେଟ୍ ପର୍‌ମା' ।୬୯।

—————

୧୦

ଘର୍‌ମାନେ ଲିପାପୁଛା ଖୁଏଲ୍ ବର୍ନାହା ଚତ୍‌ରା
କୁନୁଆଁ ମଏତର୍ ଜମା ହେଲେନ ହେବା ପୁନି ଯାତ୍‌ରା ।୦୧।
ବକ୍ କରୁଛେ କାଁଥିର୍ କୁଇ ତଲେଁ ଗୁବର୍ ଲିପା
କୁଇର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଗେରୁ ବୁନ୍ଦି ବୁନ୍ଦି ହଇଛେ ଛପା ।୦୨।
ଦଶ୍‌ରା ମଏଧାନ୍ ଗାଁକେ ଆଇଛେ ପସ୍‌ରାଇ କରି ଖରା
ତପ୍‌ତି ଜାନି ଛାନିର୍ ଛଏରା ଛିଇସି ତରା ତରା ।୦୩।
ମଝି ମରଲୀନ ଖରାର୍ ଲାଗି ବସି ନାଇଁ ହଏ
ଜାନି କରି ଚାନ୍ଦୁଆ ଗୁଟେ ଟାନି କଲେନ ଛାଏ ।୦୪।
ବୁଢା ଘର୍‌ରା କୁକ୍‌ରା ଏସୁର୍ ଦିଆ ହେବା କି ନି ?
ବିଚାର୍ ହେବା ବଲି ସଭେ ଆସନ୍ ଯିବେ ଶୁନି ।୦୫।
ଚାନ୍ଦୁଆ ତଲେଁ ବିଛା ହଇଛେ କେତେ ପଟି ଦରି
ଦେଖୁନ୍ ଦେଖୁନ୍ ଲୋକ୍ ଆସି ହଇଗଲେନ ଭରି ।୦୬।
ନୁନୀ ଘର୍ ତ ବେଶ୍ ଆଏ, ତାକର୍ ପିଁଢ଼ା ପୁର୍‌ନୁ
ନୁନୀ ଅଛେ, ସାଙ୍ଗ୍ ମାନେ ଆସ୍‌ଲେ ନ ନାଇଁ ନୁର୍‌ନୁ ।୦୭।
ମଝି ନୁନୀର୍ ବାଆ, ପାଶେଁ ଝାଁକର୍ ବୁଢ଼ା ବସିଛନ୍
ସିଆନ୍ ସୁଜନ୍ ପାଶେଁ ପାଶେଁ ଯେତ୍‌କି ଅବ୍‌ତକ୍ ଆସିଛନ୍ ।୦୮।
କିହେ କିଛି ନାଇଁ କହେବାର୍ କାହାକେ ଅଛନ୍ ଚାକି
ଶଗି ସାଙ୍ଗେଁ ପିଲାମାନେ ରବିକେ ଯାଇଛନ୍ ଡ଼ାକି ।୦୯।
ଦୁଇ ଚାଏର୍ ଜନ୍ କେ'ନ କେନ୍ତା କୁଟିଆ କୁଟିଆ ଦଲେଁ
କଥା ହଉଛନ୍ 'ବଏଲ୍ ବନ୍ଧ ହେଲାନ କେନ୍ କାଲେଁ' ।୧୦।
ବୁଢା ଘର୍‌ରା ଯେ ଯେନ୍ତା କେଭୁଁ କେଭୁଁ ବଦିଛନ୍
କେଭୁଁ କେଭୁଁ ପି ବଛର୍ ଦେବାକେ ପହଦିଛନ୍ ।୧୧।
କାଁ କର୍‌ସନ୍ ସେ ବୁପ୍‌ରେ ଆଝିର୍ କଲେଁ ବନ୍ଦ୍
ପୁରଖା ନୁ ତ ଚଲି ଆଇଛେ ଆଏଜ୍ ହେବା କାଏଁ ମନ୍ଦ୍ ? ।୧୨।
କେ ବଲେ "କା' ର କୁଆର୍ ବେମାର୍ ଛାଡ଼ିଯିବା ବଲି
ଛେଲିର୍ କୁଆ ଦୋଷ୍ କରିଛେ ତାହାକେ ଦିଅ ବଲି" ।୧୩।
ସବୁ ଆଡ଼େଁ ଚୁରୁବୁରୁ କଥା ଫୁସୁର୍ ଫୁସୁର୍
କାଏଁ ହର୍‌ବର୍ ଘାଏକେଁ ଜାନ୍‌ମା କା'ଣା ହେବା ଏସୁର୍ ।୧୪।

ପିଲେ ପୁହୁଁଚିଲେ ଜାନି ସଭେ ତୁନ୍ ତାନ୍
ରବି ବସ୍‌ବାର୍ ଲାଗି ଶଶି କରିନେଲା ଠାନ୍ ।୧୫।
ନୁନୀର୍ ବାଆ, ଝାଁକର୍ ବୁଢ଼ା, ଆଉର୍ ସିଆନ୍ ସୁଜନ୍
ସମ୍‌କୁଁ ବୁଝି କହେଲେ କହୁଛେଁ ଶୁନ ଦେଇ ମନ୍ ।୧୬।
ଦିନା ପାଁଚ୍‌କର୍ ପରେଁ ଆମର୍ ପୁନି ଯାତ୍‌ରା ହଉଛେ
ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ସେଥିର୍ ଲାଗି ପିଲା ଦଲ୍‌ଟା ବୁହୁଛେ ।୧୭।
ଗରାମ୍‌ପତି ଦେବ୍‌ତାର୍ ନ ଆଉର୍ ରକତ୍ ଧାର୍
ନାଇଁ କରୁନ ବଲି ପିଲେ କହନ୍ ବାର୍ ବାର୍ ।୧୮।
ପୁରୁଖାପାତିର୍ ଚଲନ୍ ଗୁଟେ କର୍‌ବାର୍ ଆସ୍ତୁଁ ବନ୍ଦ୍
ଗାଁ ମାଁ ବସି ବିଚାର୍ କରୁଁ ସବୁ ଭଲ୍ ମନ୍ଦ୍ ।୧୯।
ଆମେ ସବୁ ଅପଢ଼ା ଲୋକ୍ ଇ ବିଷେ କାଁ ଜାନ୍‌ମା
ମାଷ୍ଟର୍ ପୋ ରବି ଆଇଛନ୍ ତାକର୍‌ଠାନୁ ଶୁନ୍‌ମା ।୨୦।
ସେ ପରେ ସମଲ୍‌ପୁରେଁ ଯେତ୍‌କି ଅଛେ ପଢ଼ିଛନ୍
ଯା ହେଲେଁ ଶିଖେଟ୍ ଲୁକର୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ବି ତ ବଢ଼ିଛନ୍ ।୨୧।
ସେ' ବୁଆ କହୁଛନ୍ ଏଛ୍‌ନି ଛନ୍ ଏ ସଭେ ତୁନ୍ ପର
ଶୁନ୍ ଲା ପରେଁ ବିଚାର୍ କରମା ଟିକେ ବାଗିର୍ ଦମ୍ ଧର' ।୨୨।
କହେଲା ରବି ସାରା ସଭାକେ ପହେଲା କରି ଯୁହାର୍
'ବୁଆଟାକେ ବୁହାଲ ଇଟା ମହାନ୍ ଗୁରୁଭାର୍ ୨୩।
କାଁ ପାଠର୍ ପାଠ୍ ପଢ଼ିଛେଁ କାଇଛେ ମୋର୍ ଗିଆନ୍
ନାଇଁ ମାନ୍‌ଲେଁ ନାଇଁ ଚଲେ କହୁଛ ଗାଁର୍ ସିଆନ୍ ।୨୪।
ଦୋଷାଦୋଷ୍ ମୋର୍ ଯାହା ହେବା କରବ ମତେ ମାଫ୍
ଯା'ର ମନ୍ କେ ନାଇଁ ଆଏବା କହିନେବ ସାଫ୍ ।୨୫।
ଦେ ଦେବ୍‌ତାର୍ ଠାନେ କେନ୍ତା ପଡ୍‌ଲା ରକତ୍ ଧାର୍
କେନ୍ତା ଦେଲା ମୁନୁଷ୍ ! ମାରି ଜଁତ୍ ଜାନୁଆର୍ ।୨୬।
ପୂଜା କର୍‌ଲା ଦେବୀ ଦେବ୍‌ତା ଖୁସ୍ ହେବେ ବଲି
ଇ ମାର୍‌ବାକେ ପୂଜେଇ ବଲ୍‌ସନ୍ କହେସନ୍ ବି ବଲି ।୨୭।
ମୁନୁଷ୍‌କେ ଆଏଜ୍ ଯେନ୍ତା ଦେଖ୍‌ସୁଁ ହେନ୍ତା ନାଇଁ ଥାଇ
ମାକର୍ ମେଡାଲ୍ ଝାର୍ ଯାକର୍ ବୁଲେ ଇଥି ତାହିଁ ।୨୮।
ନାଇଁ ଜାନିଥାଇ କୁଏର୍ ବେଭାର୍ ଛେଲ୍ ଗୋର ଚରା
ନାଇଁ ଜାନି ଭି ଚାଷ୍ ବାସ୍ ରହି ପାନିର୍ ତରା ।୨୯।

ଝାରର୍ ଫଲ୍ ମୂଲ୍ ଆଉର୍ ଝାରର୍ ଜଁତ୍ ଚରେ
ମାରିଖାଇ ବୁଲି ପେଟ୍ ଚାଏର୍ ଆଙ୍ଗୁଲ୍କ ଭରେ ।୩୦।
ଆକାଶେଁ ଦେଖ୍ଲା କେ ଉଦାସି ଜନ୍, ବେଲ୍, ତରା
କିଏ କରାସି ବରଷା ଶୀତ୍ ତାର୍ ଉତ୍ରୁଁ ଖରା ।୩୧।
କିଏ ଅଁକ୍ରାସି ଗଛ୍ ଲହ ତାହିଁ ଫୁଲ୍ ଫଲ୍
ଦେଖା ନାଇଁ ଦେଇ କରେ ତାହାର୍ ସବୁ ଭଲ୍ ।୩୨।
ଅଦେଖା ସେ ଶକ୍ତି କେ ଥାପି ଗଛେଁ ପଥ୍ରେଁ
ଯାହା ଖାଏଲା ତାହା ପହେଲା ଦେଲା ତାର୍ ପତ୍ରେଁ ।୩୩।
ପଛେଁ ପୁଷ୍ଲା ଯେତେବେଲେଁ କୁକ୍ରା ଛେଲ୍ ମେଣ୍ଢି
ତାହାକୁଁ ପୂଜ୍ଲା, ଝାରେଁ ଯେଭେଁ ନାଇଁ ପାଏଲା ଢୁଁଢ଼ି ।୩୪।
ମୁନୁଷ୍ ଜାଏତ୍ ଆର୍ ଅଶିଖେତ୍ ଅଛେ ତାଲି ଭାଏଲ୍
ପହେଲା ମୁନୁଷର୍ କୁହିଲା ଚଲନ୍ ନୁହେ ଛାଡ଼େ ତାଏଲ୍ ।୩୫।
ଭାତ୍ ଖାଏଲେଁ ଅଲଗାଇ ନେସୁଁ କୁଟା କାଠି ଗୁଡ଼ି
ଗାଏ ଖାଏଲେଁ ଉଁକ୍ଲେଇ ନେସି ଘାସୁଁ ଖାଡ଼ି ବାଡ଼ି ।୩୬।
ଚଲ୍ନି ଭିତ୍ରୁଁ ନାଇଁ ଅଲଗାଉଁ ଯେତ୍କି ଅସ୍କଟ୍ କଥା
କଣା ବାଗିର୍ ବନା ହଇ କରୁଁ ଗେଁତ୍କୋ ରେତା ।୩୭।
ମୁନୁଷ୍ ଆର୍ କାଏଁ ଧରି ବୁଲୁଛେ ପଥର୍ ତିଆରି ଅସ୍ତର୍ ?
ନଙ୍ଗଲା ହଇଁ ବୁଲୁଛେ କାଏଁ ଦିହେଁ ନାଏନ ବସ୍ତର୍ ? ।୩୮।
ସବୁ ଛାଡ଼ି ନାଇଁ ଛାଡୁଛୁଁ ଅସ୍କଟ୍ କେତେ ଚଲନ୍
ରହି ରହି ହଇଗଲାନ ମୁନୁଷ୍ ଗୋଠ୍କେ ଅଲହନ୍ ।୩୯।
ସବୁ ଗାଁନୁ ଆମର୍ ଗାଁଟା ବନିହାଁ ଉକ୍ମେ ଭିନେ ଆଏ
ସୁଧ୍ରା ସୁଧ୍ରି କର୍ବାକେ କେତ୍ନି କେତେ ବନ୍‌ଏ ଆଏ ।୪୦।
ମଦ୍ ଗଞ୍ଜାଇ ଛାଡ଼ି ଯାହିଁ ହେସି କରମ୍ଶାନୀ
ସାନ୍ ହେଲେଁଭି ସେ ଗାଁଆଁକେ ମହାନ୍ ଲେଖେଁ ମାନି ।୪୧।
ଭଣ୍ ଭେସର୍ ନାଇଁ ଯାହିଁ ହେସି ଢ଼ାଲଖାଇ
ନୁରି ଦେଖ୍ଲେଁ ଏନ୍ତା ଗାଁଆଁଟେ ମିଲ୍ବା ହେଲେଁ କାହିଁ ? ।୪୨।
ସେ ଗାଁଆଁଟା ମୋର୍ ଲାଗି ନନ୍ଦେ ସୁଟେ ସରଗ୍ ଆଏ
କିଏ ଯଦି ନାଇଁ ମାନେ ତାର୍ କଥା ଅଲଗ୍ ଆଏ ।୪୩।
ଇ ଗାଁଆଁର୍ ମାଏଟ୍ ଧୂଏଲ୍ ଆମର୍ ଲାଗି ଚନ୍ଦନ୍
ଜନମ୍ ଜନମ୍ ନାଇଁ ଟୁଟୁ ଇ ଗାଁ ମାଁର୍ ବନ୍ଧନ୍ ।୪୪।

ଆମର୍ ଲାଗିଁ ଗଙ୍ଗା ଆଏ ଇ ଗାଁର୍ ସାନ୍ ନଲିଆ
ଦେବ୍‌ତା ଗରାମ୍‌ପତି ନୁହେ କାଏଁ ଜଗତ୍‌ପତି କାଲିଆ ? ।୪୫।
ସେ ଦେବ୍‌ତାର୍ ଆଗେଁ ଆମେ ବୁକା କୁକ୍‌ରା ମାରି
କାଁ ସରମେ କରମା ଫେର୍ ସେ ଦେବ୍‌ତା ନ ସୁହାରି ।୪୬।
ଯାହାକେ ରୁଚେ ମାରି ଖାଉନ୍ ବୁକା ଗର୍‌ରା କୁକ୍‌ରା
ଛିଟା ମେଟାବାର୍ ନୁହେ ଦେଇ ଦେବ୍‌ତାର୍ ନାଏଁ ଢ଼କ୍‌ରା' ।୪୭।
'ଯେନ୍ ବିଷେଟା ଅମ୍‌କୁଁ କରୁଥିଲା ଅଥୋଥାଲି
ସାଫ୍ ହେଲା' ବଲି ପିଲାମାନେ ଦେଲେ ତାଲି ।୪୮।
'ଗରାମ୍‌ପତିର୍ ଠାନେ ନାଇଁ ହଏ ରକତ୍ ଧାର୍
ଇ ବିଷେ କେ ସଭା ଆଜିର୍ ପର୍ଚ୍ଚା କରୁ ସାର୍' ।୪୯।
ଏତ୍‌କି ବେଲ୍‌ତକ୍ ଜୁନୀ ସବୁ ଯାଉଥିଲା ଶୁନି
ରବିର୍ କଥା ଗୋଟ୍ ଗୋଟ୍ କରି ପିଉଥିଲା ଛିନି ।୫୦।
କେତେ କଥା ଜାନିଛେ ମାଁ ! ତାହାର୍ ରବି ଦଦା
ଭିତର୍ ଅତଲ୍ ସମୁଦର୍ ଟାର୍ ବାହାର୍ ସାଦା ସିଧା ।୫୧।
କେଢ଼େ ଅଏନ୍ କେଢ଼େ ନୁକୋ ଦଦା କେଢ଼େ ବନ୍‌ଏ ଆଏ
ତାହାକେ ଚାହେଁଲେଁ ଅପ୍‌ନେ ତାର୍ କେନ୍ କନର୍ କନ୍‌ଏ ଆଏ ।୫୨।
ସେ ଆଏ ହେମାଲଇ ଆପ୍‌ନେ ମାଟିର୍ ମୁଢ଼ାଟେ
ଅସୀମ ସମୁଦର୍ ସେ ନିଜେଁ ପାଦେ ପାନିର୍ କୁଢ଼ାଟେ ।୫୩।
ସାନ୍ ହଇକରି ସେ ମହାନ୍‌କେ ସେ ବାରି ନାଇଁ ପାଁଣି
ତାଗେ ସୁତାର୍ କାଁତିୟାଁଟାକେ ହଇ ବସ୍‌ଲା ଯୁରି ।୫୪।
ନିର୍‌ମୂଲିଆ ନଜର୍‌ଟା ତାର୍ ରବିର୍ ଆଢ଼୍‌କେ ସୁଟ୍‌ରାଲା
ଭାବ୍‌ନା ରାଏଜ୍‌କୁଁ ମନ୍‌କେ ଆନି ସତ୍ ଥିତିକେ ଉତ୍‌ରାଲା ।୫୫।
ରବି ବସିଛେ ନିଜର୍ ଠାନେ ଥେବି ଯାଇଛେ କଲ୍‌କଲ୍
କିଏ ବସିଛେ ସୁଇଁସ୍ ଗାଇଁସ୍ କିଏ ଦେଖୁଛେ ବଲ୍‌ବଲ୍ ।୫୬।
ଉଠି କହେଲା ଝାଁକର୍ ବୁଢ଼ାର୍ ବାର ଦିନିଆଁ ଝନ୍‌ଏ
ଯାହା କହୁଛ ମାହା ଅବୁଆ, ନାଇଁ ଲାଗ୍‌ବାର୍ ବନ୍‌ଏ ।୫୭।
ମୁର୍‌ଖା ମୁର୍‌ଖୁ କଥା ନୁହେ, ପୁର୍‌ଖା ପାର୍ତି ଦିନୁ
ଚଲି ଆଇଛେ ବଏଲ୍, କିଏ ବାହାର୍ କରିଛେ କାଏଁ ମନୁ ? ।୫୮।
ନିଜେଁ ଦେବ୍‌ତା ମାଗିଥିବା ଦେଇଥିବେ ଲୋକ୍
ନାଇଁ ଦେଲେଁ ତାହାକେ କେଁ ସତାବା କାଏଁ ଭୋକ୍ ? ।୫୯।

ଆମର୍ ବଛରେ ପୂର୍‌ଲେଁ, ଦିନ୍‌ଏ ହେସି ଦେବ୍‌ତାକର୍
ସେ ଦିନ୍‌ଟା ଭୁଖେଁ ରଖ୍‌ଲେଁ ଦୋଷ୍ ଗାଆଁଟା ଯାକର୍ ।୬୦
ମୁନୁଷ୍ ହଉକି ଦେବ୍‌ତା ହଉ ପେଟ୍ ଜଲ୍‌ଲେଁ ଭୁଖେଁ
ଆଧାର୍ ବିନା ଅନ୍ଧାର୍ କାହାକେ ରହି ନାଇଁ ଦିଏ ସୁଖେଁ ।୬୧।
ସାନ୍ ଠାନୁ ବଡ଼୍ ତକ୍ ମୁନୁଷ୍ ଦେବ୍‌ତା କରି
ପେଟର୍ ଲାଗି ଘିଚାଟନା ପେଟେଁ ମରି ତରି ।୬୨।
ଆଏଜ୍ ଯାହା ବୁକା ଗର୍‌ରା କୁକ୍‌ରା ଥି ନିପ୍‌ଟିବା
ନେହେଲେଁ କାଏଲ୍ ଗୋଟ୍ ଗୋଟ୍ କରି ମନୁଷ୍ ଦେଖ୍‌ଲେଁ ମୁର୍କୁଟିବା ।୬୩।
ଖେଲିଖିଆ କୁଆ କଥାକେ ଦେଇକରି ମାଥିବରି
ଗାଁର୍ ଲାଗି ନୂଆଁ ବିପଦ୍ ସୋଲ୍ ଆନ୍‌ମା କାଏଁ ବରି ।୬୪।
ଛୋଟ୍ ମୁହେଁ ବଡ଼୍ କଥା ତଥାପି କହୁଛେଁ ମାନିଥ
କା'ଣା ବଏଲେଁ କାଣା ହେବା ନେହେଲେଁ ଏକାଁ ଜାନିଥ' ।୬୫।
ତାର୍ ପାଶେଁ ବସିଥିଲେ ଯେନ୍ ଝନ୍‌ଦୁକ ବାଆରି
ପାଲି ଧର୍‌ବାକେ ଆସୁଁ ତାକର୍ ସରିଥିଲା ତିଆରି ।୬୬।
ବଏଲେ 'ଭାଇ ! ବନ୍‌ଏ କଥା ଇ ଝନ୍‌ଏ ଏକା କହେଲା
ଇତାର୍ କଥାକେ ସାର୍ କର ସବୁ ଛାଡ଼ି ପହେଲା' ।୬୭।
ଶଶି ଦେଖିଲା ଯାହାକେ ତାର୍ ବାଆ କର୍‌ସି ଭୁତିଆର୍
ବୁକା ଗର୍‌ରା ପୂଜ୍‌ବାକେ ନାଇଁ ଚଲାଏ ବଲି ହତିଆର୍ ।୬୮।
ଇ ସୁସିଆଁ ପୂଜି ନେସି ମୁଡ଼୍ ସୁଟା ସୁଟା
ଯେନ ମାନେ ତା' ର୍ ପାଲି ଧରୁଛନ୍ ନେସନ୍ ଛାଲ୍ ପୁଟା ।୬୯।
ଛିନାଛକା ଦେଖି ବୁକା ଗର୍‌ରା ସୁଟା ସୁଟି
ନଲିଆର୍ ବାଲିଁ ତୁପିଥିସନ୍ ନେସନ୍ ରାଟୁଁ ଉଠି ।୭୦।
ଶଶି ଉଠ୍‌ଲା ଖନ୍ଦେଁ ତାର୍ ଚାଏର୍‌ହାତୀଟେ ପରିଛେ
ସଭାକେ ଦେଖି ମାଥି ଲୁହାଇ ହାତ୍ ଦୁହିଟା ଯୁରିଛେ ।୭୧।
ଆଖିର୍ ପାଏନ୍ ତରା ତରା କଁଠ୍ ହଉଛେ ରୁନ୍ଧି
ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ କହି ବି ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ କାନ୍ଦି ।୭୨।
ଟଁଟି ସଟ୍‌କି ଅଟ୍‌କି ଅଟ୍‌କି ହେଁ କେଇ ହେଁକେଇ କହୁଛେ
ତାହାକେ ଦେଖିଲା ଲୁକର୍ ଆଖିଁ ଲହ ହେଲେଁ କାଏଁ ରହୁଛେ ।୭୩।
'ଗାଁ ମାଁକେ ବିନ୍‌ତି କରି କରୁଛେଁ ମୁଇଁ ଅର୍‌ଦଲି
ଗରାମ୍‌ପତିକେ ଏସୁର୍ ସାଙ୍କେଁ ଦେତାଁ ମୁନ୍‌ଷର୍ ବଲି ।୭୪।

କେ'ନ ପା'ଏମା ମୁନୁଷ୍ ବଲି ନାଇଁ ଡ଼ର ଟିକେ
ବଲି ହେବାକେ ଚାଲିଯିମି ଗରାମ୍‌ପତି ନିକେ ।୭୫।
ଥାନା ପୁଲିସ୍ କୋଟ୍ କଚରି ଡ଼ର୍ ଥିବା କାଁ କାଯେଁ
ସମ୍‌କର ଆଗେଁ ଲେଖିପଢ଼ି ନେମି ମୁଇଁ ନିକେଁ ।୭୬।
ଯେନ୍ ଦଦା ମୋର୍ ବୁକା ଗର୍‌ରା ମାରି କର୍‌ସି ପୂଜେଇ
ତାହାକେ କହ ଟାଙ୍ଗି ତାବ୍‌ଲି ଏଭୁଁ ରଖୁ ପଜେଇ ।୭୭।
ଯେନ୍‌ମାନେ ବି ବନାକରା କରି ପୁଟା ଛାଲ୍
ନେସନ୍ ସିଏ କର୍‌ରୀ ପନ୍‌ଖି ନିଶି ନଉନ୍ କାଏଲ୍ ।୭୮।
ମୋର୍ ମାଉଁସ୍‌କେ ପର୍‌ସାଦ୍ କରି ନେବ ପୁଟେ ପୁଟେ
ସମ୍‌କୁଁ ଦେବ ଗାଁ ସାରା ଗନି ଗୁଟେ ଗୁଟେ ।୭୯।
ଏତ୍‌କି ବିନ୍‌ତି କାହାରି ଆଁଖି ନାଇଁ ପର୍‌ବା ପାଏନ୍
ମୁଇଁ ପାଏମି ସରଗ୍, ଗାଆଁ ପାଏବା ମହା ମାଏନ୍' ।୮୦।
ନୁନୀର୍ ଆଖିଁ ତପ୍‌ଲା ଲହ ଥପୋ ଥପୋ ଥିପୁଛେ
ପାଶେଁ ଉଦିଆଁ ଆଗର୍ କହେଲା ଲୋକ୍‌କେ ବନ୍‌ଏ ଶଁପୁଛେ ।୮୧।
ସାନ୍ ନୁ ବଡ଼୍ ଯାହା ଅଛନ୍ ସବୁ ମାଆଁ ଜାଏତ୍
କାନ୍ଦନ୍ ନୁହନ୍ ଇମାନେ କେବେଁ ହେଲେଁ ଲୁହର୍ କାଏତ୍ ।୮୨।
ମୁନୁଷ୍ ପିଲାକର୍ ଆଏଁଖ୍ ମାନେ ବି ଭରି ଗଲାନ ପାନି
କେ ପୁହ୍‌ସି ପାପ୍‌ଲି ଲେହେଟେଇ କେ ଗାମ୍‌ଛାର୍ କାନି ।୮୩।
ନୁନୀର୍ ଉଦା ଆଖିଁ ନଜର୍ କୁଦା ମାରି ଧାଏଁଲା
ଶଶିର୍ ଆଡ଼୍‌କେ, ଶଶିର୍ ନଜର୍ ମଝି ତାହାକେ ପାଏଲା ।୮୪।
ନଜରେଁ ଯାଇ ନୁନୀ ଶଶିର୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଯାଉଛେ ସମି
ଶଶିଥାଇ ନିଜର୍ ଠାନେ ନଜ୍‌ରେଁ ଆଉଛେ ଜମି ।୮୫।
ରବି ଦେଖିଲା ଶଶିର୍ ନଜର୍ ପଡ଼୍‌ଲେଁ ନୁନୀର୍ ଆଁଖି
ମୁଡ଼୍‌କେ ଗାଡ଼ି ପତା ଭିତ୍‌ରେଁ ନଜର୍ ରଖେ ଜାଁକି ।୮୬।
ଗଙ୍ଗା ଯମ୍‌ନା ମିଶାମିଶି ରବିର୍ ନଜର୍ ସର୍‌ସତୀ
ଦେଖି କରି ବି ଦେଖା ନାଇଁ ଦେଇ ରହିଗଲା ସର୍‌ପଟି ।୮୭।
ନୁନୀର୍ ବା'କଥା ପଦ୍ ଦୁଏ ଆଁଖିର୍ ପାନି ବୁଥିଁ
ହାତ୍ ପେସ୍‌ରେଇଁ କହେଲା ସଭା ଭିତ୍‌ରେଁ ଠିଆ ଉଠି ।୮୮।
'ସିଆନ୍ ସୁଜନ୍ ଗାଆଁ ମାଆଁ ବିଚାରେଁ ହେଲା ସାର୍
ଗରାମ୍‌ପତିର୍ ନାଏଁ ନାଇଁ ହଏ ରକତ୍ ଧାର୍ ।୮୯।

୧୧

ଉସତ୍ ଉସ୍‌ନାକ୍ ଉଲ୍‌ଦି ଉଲ୍‌ଦି ଦଶରା ପୂଜି ପଲାଲା
ଫାଟି ଥିବାର୍ ମନର ମାର୍ଟି ନୂଆ ରସ୍‌ଟେ ବଲାଲା ।୦୧।
ସାତ୍‌ବିକ୍ ଭାବେଁ କାରତିକ୍ ଆଏଲା କାକର୍ ପଖ୍‌ଲା ସକାଲେଁ
ଦେଖେ ଘାଁସ୍ କେନ୍ତା ଦିଶେ ଓସ୍ ଟିକେ ଟିକେ ମଖାଲେଁ ।୦୨।
ହଁସ୍ ମେତାଲ୍ ମେଘ୍ ଆକାଶେଁ ପହଁରୁଥିଲେ ଯେତ୍‌କି
ସଥର୍ ହଁସ୍ ହଁସରେଲ୍ ହଇ ପାନି ଗଲେନ ଅଟ୍‌କି ।୦୩।
ହଁସର୍ ହଁସ୍‌ରେଲ କୁଁଡା ଭୁଷ୍‌କି ଲାଲ୍ ମୁଡ଼ିଆ ବରଲ୍
ଘି’କୁଁଆରୀ,ଏଣକ୍‌ଗୁଲି, ଚନାଖାଇ ଆର୍ କଁଡ଼ଲ୍ ।୦୪।
ପାନିର୍ ଚରେ ପାଏନ୍‌କେ ଫିର୍‌ଲେ ଆକାଶର୍ ଜନ୍ ତରା
ଛାଏ ଦେଖ୍‌ବେ ପାନି ବଲି ହେସନ୍ ତରା ତରା ।୦୫
ଫୁଟିଗଲେ ନ ବର୍‌ବଗାନୁ ନାଲିଆ କଏଁଫୁଲ୍
ଇ ସମ୍‌କର୍ ଆଏବାରେଁ କାଏଁ ବନ୍ଧ ହସେ ମୁଲ୍ ମୁଲ୍ ।୦୬
ବନ୍ଧ୍ କହୁଛେ ‘ଆସ, ବସ, ଚର, ବୁଲ ମନ ଭର୍
ମୁନୁଷ୍ ମେତାଲ ସୋକ୍ ରୋଜ୍ ନେଁ ହେବ ନ ମାର୍‌ଧର୍ ।୦୭
ମୋର୍ ଠାନେ ଯାହା ଅଛେ ଖଅ, ପିଅ, ମଜା ନାଇଁ
ହଗ, ମୂତ, ଗୁଁଦାଲ୍ କର ଦୁଖ୍ ମତେ ଜନା ନାଇଁ ।୦୮
ସୁଖ୍ ଦୁଖ୍ ଗୁଟେ ଆଏ ମନ୍ ପର୍ଛା ଥିଲେଁ ଯାଇଁ
ସୁଖ୍ ବଲି ଦୁଖର୍ ପଛେଁ ବାଏ ବିଛା ନେଁ ମର ଧାଇଁ ।୦୯
ପହରେ ସୁଖ୍ ଚାଖ୍‌ଲେ ଯା’ର୍ ପାହା ପଡ଼େ ନେଁ ତଲେଁ
ଆର ପହରେଁ ଦୁଖ୍ ଦେଖି ମେରୁ ମୁର୍‌ସି ଭଲେଁ ।୧୦
ଇନ୍ତା ମାନ୍‌କୁଁ ନି ଦେଖି ହେଲେଁ ଦେଖ୍ ଇ ପଦମ୍ କେ
ଖରା ମାସେଁ ଛେକି ନୁହେ ଭତାର୍ ନାଚ୍‌ଲା କଦମ୍ କେ ।୧୧
ଏଛ୍‌ନି ଦେଖ କାକର୍ ଡ଼ର୍‌ହେଁ ଦିହିଟା ଯାକର୍ କଁପୁଛେ
ରସ୍ ଖେଲାରୀ ଲେଖକ୍ ମାନକୁ ଭିତ୍‌ରେଁ ଭିତ୍‌ରେଁ ଶଁପୁଛେ ।୧୨
‘ଟେକାଟେକି କରି ମୋର୍ ଜୀବନ୍ ଟାକ ନଶାଲ
ମାନୁଛେଁ ବଲି ପାନୁଁ ନେଇଁ ଯାହିଁ ପାରି ତାହିଁ ବସାଲ ।୧୩
କାହାର୍ ଆଁଖି କା’ର ହୁର୍‌ଦେଁ କାହାର୍ ମୁହେଁ ନେଇ
ରଖିଲା ପରେଁ ବି ମାନ୍‌ଲ ନାଇଁ ପାହା ନେ ଦେଲ ଥିଇ ।୧୪

ଆଁଖି କେ ସୁନ୍ଦର୍ ନାକ୍ କେ କହର୍ ବର୍ଣ୍ଣି ପବନ୍ ଲୁଭେଁ
ମୁହଁ କେ କେତା ଲାଗ୍‌ବା ବଳି ପକାଇ ଦେଖେ କିଭେଁ ।୧୫।
କାକର୍ ଧୁବା ଆଖର୍ ପାଖର୍ ଠାନ୍ ଦେଖି କୁହୁଛେ
ଘରି ସଁକ୍‌ରି ପଦମ୍ ବୁପ୍‌ରୀ ନାଲେଁ ପତ୍‌ରେଁ କୁହୁଛେ ।୧୬।
ଯାତ୍‌ରା ସର୍‌ଲା କୁନୁଆଁ ମଏତର୍ ସଭେ ଗଲେନ ଚାଲି
ଯାରା ଗାଁଟା ଭରି ଥିଲେଁ ବି ଲାଗ୍‌ସି ଖାଲି ଖାଲି ।୧୭।
ରବି ଗଲାନ ପଢ଼ା ଯାଗାକେ ନୁନୀର୍ ଇସ୍କୁଲ୍ ଖୁଲ୍‌ଲାନ
ସମିୟା ଢ଼ୋଲ୍ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି କରି ଆଁଖି ଦିଶ୍‌ବୁ ବୁଲ୍‌ଲାନ ।୧୮।
କାମ୍ ସରସର୍ ଗାଁ ସଂସାର୍ ଲେହେଁଟି ମାରେ ହାଇ
କବାର୍ କମେ ଗାଁ ସର୍‌ବସ ହଇ ଗଲେନ ବାଇ ।୧୯।
ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ଶଶି ଅଛେ ବଡ଼ା ଆଶା ନେଇ
ଗାଁର୍ ଦେବା ଦେବୀ ସେବା କର୍‌ବା ଗାଏଁ ରହି ।୨୦।
ଦେବ୍‌ତା କେ'ନ ଦେଖା ଦେଶନ୍ ଦେଖେ ତାର୍ ଗାଁ କେ
ଛୁଆ ଯୁଆନ୍ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ବନିହାଁ ମୁନୁଷର୍ ମାଁ କେ ।୨୧।
ଧନ୍ ନାଇଁ ତ ନାଇଁ ମାର୍ ମନ୍ ଯାଇଛେ ନଶି
କାଁ କରି ଗାଁ ମାଁର୍ ମୁହୁଁ ଅଢ଼େଇ ହଇଛେ ହସି ।୨୨।
ଧରସା ଗୁଚର୍ ଜଲ୍‌ଚର୍ ଯିଏ ଯାହିଁ ପାର୍‌ଲେ ଆବ୍‌ରୁଛନ୍
ଗାଁ ଖୁଏଲ୍‌କେ କାହିଁ ଛାଡ଼୍‌ତେ ନିଜର୍ ସଙ୍ଗେ ଚପ୍‌ରୁଛନ୍ ।୨୩।
ରବିର୍ କହତି କଥାର୍ ଗଙ୍ଗା, ହିଁସ୍‌ରି ସୁରୁ ନଲିଆ
ଝାଉଁଟେ କାହିଁ ମଇଁକି ନେଲେଁ ଘାଏକେଁ କରନ୍ ଗୁଲିଆ ।୨୪।
ମଦ୍ ମୁଦକ୍ ଗଁଜାଇ ଭାଁଗ୍ ବିଡ଼ି ଗୁଡ଼ାଖୁ କରି
ପିଲା ହୁଦାକୁଁ ଢ଼ିଲା ପାଇ କଇଜାନୁ ନିଅନ୍ ଚିରି ।୨୫।
ପଢ଼ା ଅପଢ଼ା ସବୁ ପିଲା ପିଁଢ଼ା ପିଁଢ଼ା ବସୁଛନ୍
ସାଙ୍ଗ୍ ସରସିଆ ଟୁକେଲ୍ ଦେଖି ଖିଦ୍‌ଖିଦାନୁ ହସୁଛନ୍ ।୨୬।
ଘରର୍ ପାଏନ୍ ଖୁଏଲ୍‌କେ ଛାଡ଼ି ଚାଲ୍‌ଲେଁ ପରନ୍ ସର୍ଦ୍ଦି
ପାଏନ୍ ବର୍‌ଷାର୍ ଠିକ୍‌ନା ନାଇଁ ବରଷ୍‌କେ ବରଷ୍ ମର୍ଦ୍ଦି ।୨୭।
ଉପର୍ ମୁଡ଼େଁ ନଲିଆ ଖଁଡ଼ି ଗୁଲିଆ ମନେ ବସିଛେ
ନଲିଆର୍ ପାଏନ୍ ଗାଁର୍ କମିନ୍‌କେ ଯାଏତାକେଁ କଷୁଛେ ।୨୮।
ମନ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଭର୍‌ନେ ଭାବ୍‌ନା ମୁହୁଁ ଯାଇଛେ ଶୁଖି
ପଡି ଯାଉଥିଲା ଉଦିଆଁ ସାଙ୍ଗେ ନୁନୀ ଅଟ୍‌କେ ଦେଖି ।୨୯।

ଉଦିଆଁ କହେ 'କାଁକରି ଦଦା କା'ଣା ହକାଲା ମେତାଲ୍
ମୁହୁଁ କରି ତୁଇଁ ନୁରୁ କାହାକେ ଆକାଶ୍ ପୁର୍‌ଥୀ ପାତାଲ୍ ।୩୦।
ଚେହେରା କହେ କାହାକେ ଝୁରା ପହରା କରୁ କହ
ସହି ସଁଭାଲି ଚାଲ୍ ନ ଦଦା ଜୁଗ୍‌ରେଇ ହଉ କହ ।୩୧।
ଆମ୍‌କୁଁ (ସିନେ) ଭାଲ୍‌ନି ନାଇଁ ତୋର୍, ତୋର୍ ଲାଗି ଆମର୍ ଡ଼ର୍
ଜାନିନୁ କିନି ଝୁରା ପହରାଥି ପଛେଁ ଥିସିନ ବଡ଼ ଜର୍ ।୩୨
କାହାକେ ତୁଇଁ ସୁଖ୍ ପାଏସୁ କାହାକେ ଲାଗ୍‌ସୁ ଅର୍ଏଁନ୍ ?
ଜାନ୍‌ତି ହେଲେଁ ମାନ୍‌ତିଁ ତାହାକେ କରି ବହୁ ମାଏନ୍' ।୩୩
'ନାଇଁ କହ' ବଲିଁ ଉଦିଆଁର୍ ଶାଢ଼ୀ ନୁନୀ ଘିଚୁ ଥାଏ
ଝାଲ୍ ନାକିନ ମୁହେଁ ତବି ପନତ୍ କାନିଥିଁ ପୁଛୁ ଥାଏ ।୩୪।
'ସେ ଜାନିଛେ କି ମୁଇଁ ଜାନିଛେଁ ଯାହାକେ ପାଏସିଁ ଭଲ୍'
ହସି କହେଲା ଶଶି ସୋଜ୍ 'କାଁ କରି କଲ୍ କଲ୍' ।୩୫।
'ସେ ବନେତ ମୁଇଁ ବନେ ତାର୍ ଲାଗିଁ ଦେମି ଜାନ୍'
ଉଦିଆଁ ପଚାରେ କିଏ ଆଏସେ ? ନୁନୀ ଅଧ୍ ପରାନ୍ ।୩୬।
ଘିଚିଟାନି ନୁନୀ ପଲାଏ ନାଇଁ ଶୁନୁ ସେ ନାଆଁ
ନୁନୀ ନିଏ ନିଜର୍ ଦିହିକେ ଶଶି କହେ 'ମୋର୍ ଗାଆଁ' ।୩୭।
ଶଶିର୍ ମନ ରସି ଯାଇଛେ ଯେନ୍ ଭାବ୍-ଗହଲିଁ
ନାଇଁ ବାହାରି ପାରେ ସେନୁ ନାଇଁ ପାରେ ବି ହଲିଁ ।୩୮
ଶଶି ଭାବେ 'ଗାଆଁ ମୋର୍ କେଡ଼େ ସରଲ୍ ସୁତର୍ ଆଏ
ଅବିକଲ୍ ମତେ ହେନ୍ତା ଲାଗ୍‌ସି ନୁନୀ କେ ବି ଦେଖିଲେଁ ଘାଏ ।୩୯
ନୁନୀ କେ ଯେତେ ସୁଖ୍ ପାଇ ହେସି ଗାଁ କେ ସେତେ ପାଏଲେଁ
ନାଇଁ ହେତା କାଏଁ ସରଗ୍ ଏକା ଗାଁଟା ଯାକର୍ ଚାହେଁଲେଁ ।୪୦
ସରଗ୍ କେ ଶର୍ଧା କରନ୍ ସେମାନେ କେଡ଼େ ବେଡ଼ା ଆ'ନ୍
ସରଗ୍ ନାଇଁ କରି ହେତା କାଏଁ ନିଜର୍ ସବୁ ରହେଲା ଠାନ୍ ।୪୧
ଇନ ଆଛେ ସରଗ୍ ଇନ ଅଛେ ନରକ୍ ଭୂଇଁ
ସର୍ଗେ ହେଲେ ନରକ୍ ମନା ରହି ପାର୍‌ବା କାହିଁ ?' ।୪୨
ଭାବ୍‌ନା-ମୁଲ୍‌କୁଁ ମୁକ୍‌ଲି ଆଏଲା ଶଶିକେ ଡ଼ାକେ କବାର୍
ବିନ୍ ବୁତାର ସମିୟା ଟିକ୍‌କ ସମ୍‌କୁଁ କର୍‌ସି ଲବାର୍ ।୪୩
ଏତ୍‌କି ଭାବି ସିଧ ସିଧା ଘର୍‌ମୁହାଁ ଗଲା ଧାଇଁ
ତାର୍ କାମ୍ କବାରେଁ ମନ୍‌ଦେଲା ଭାବ୍‌ନା ରହେଲା କାହିଁ ।୪୪

ଛୁଟିର୍ ଆଗୁଁ ଚିଠି ଗୁଟେ ଶେଣୀନୁ ପାଏଲା ନୁନୀ
ରବି ଦଦାର୍ ହାତ୍ ଲେଖା ଆଏ ଦେଖିନୁ ପାଏଲା ଚିହ୍ନି ।୪୫।
ଚିଠି ପଢ଼ଲା ପରେଁ ଘରକେ ଫିରଲା ତତାପନା
ସାଙ୍ଗ୍ ସାଥୀ କେ'ନ ସୋର୍ କରୁଛେ ପର୍ଛା ଆନ୍ ମନା ।୪୬।
ନଲିଆ ଖଁଡ଼ି ଚିଠି ଫାରି ବନେ କରି ଫେର୍ ପଢ଼ଲା
ପଢୁନ୍ ପଢୁନ୍ ଗୋଡ୍ କୁଟୁମ୍ ନେଇ ଚିନ୍ତା ଆସି ବେଢ଼ଲା ।୪୭।
'କେଡ଼େ ଅଏନ୍ ବହେନ୍ ! କା'ଣା ଦେମି ନାଇଁ ନ କିଛି
ସେନ୍‌ହୋ ଯାହା ଥିଲା ତୋ'ର୍ ନୁ ଆଗୁଁ ଦେଇଛେ ବିଛି ।୪୮।
ସୁଖ୍ ପାଏବାର୍ କେନ୍ତା ଆଏ ତୁଇଁ ଜାନିଛୁ ସତେଁ
ଦୀନ୍ ହଇଗଲିଁ ହୀନ୍ ହଇଗଲିଁ ତୋର୍ ନ କେତେ ମତେଁ ।୪୯।
ଦିହ୍‌କେ ରଖି ଦୂରିଆ ଯେ ସେନ୍‌ହୋ ପାର୍‌ସି ଉଲ୍‌ଦି
ଭଲ୍ ପାଇକରି ଭଗ୍‌ବାନ୍ କେ ବି ପାଇ ପାର୍‌ବା ଜଲ୍‌ଦି ।୫୦।
ଆଏଜ୍ ଜାନୁଛେଁ ତତେ ଚାହେଁଲେଁ ମୁଇଁ ଆଏଁ କେଡ଼େ ଛୋଟ୍
ତୁଇଁ ସତେଁ କେଡ଼େ ମହାନ୍, ପୁର୍ଥୀ ମାଁ'ର୍ ନୁ ବି ରୋଟ୍ ।୫୧।
ହେଁ ଦିନ୍ ତକ୍ ଭାବୁ ଥିଲିଁ ତୁଇଁ ମୋର୍ ନୁ ସୁରୁ ଆଉ
ସତ୍‌ସତାନି ଦେଖିଲା ବେଲ୍‌କେ ସତେଁ ମୋର୍ ଗୁରୁ ଆଉ ।୫୨।
ଯେତ୍‌କି ସେନ୍‌ହୋ ଆଦର୍ ଉଲ୍‌ଦି ଥିଲି ତୋର୍ ଠାନେ
ତୋର୍ ନୁ ଶିଖି ସେ ସବୁ ଆଏଜ୍ ବଢ଼ଲା ଶହେ ଗୁନେ ।୫୩।
ସେ ଟିକ୍‌କ ପୁଁଜି କରି ସାରା ସଂସାର୍ ବୁଲ୍‌ମି
ସେନହୋ ଆଦର୍ ବାଆଁଟି ବାଆଁଟି ନିଜର୍ ପରର୍ ଭୁଲ୍‌ମି ।୫୪।
ମନ୍ ମାନେ ଆମର୍ ସଁକ୍‌ରି ସଁକରି କେଡ଼େ ସୁରୁ ହେଲାନ
ପୁର୍ଥୀ, ଦେଶ୍, ରାଏଜ୍ ଛାଡ଼ି ନିଜର୍ ନ ରହେଲା ନ ।୫୫।
ଯାଉଛେଁ ମୁଇଁ ଜାନ୍‌ମି ସଂସାର୍ ମତେ କେ ଜାନ୍‌ବେ ନାଇଁ
ସମ୍‌କର୍ ଦୁ ଖେଁ କାନ୍ଦ୍‌ମି ମୋର୍ ଲାଗି କେ କାନ୍ଦ୍‌ବେ ନାଇଁ ।୫୬।
ଯାଉଛେଁ ନୁନୀ ! କେନ୍ ଠାନ୍‌କେ ଯେ ମତେ ନାଏଁନ ଜନା
ନାଇଁ ନୁର୍‌ବ କିହେ, ନୁର୍‌ଲେଁ କର୍‌ବୁ ବହେନ୍ ! ମନା ।୫୭।
ଇ ଚିଠି ତୁଇଁ ପାଏଲା ବେଲ୍‌କେ ମତେ ପାଏଲା ବାଗିର୍
ଠାନେ ନାଇଁ ଥାଏଁ ନାଇଁ ଭାଲ୍‌ବ ମୋର୍ ଲାଗିର୍ ।୫୮।
ମାଆଁ ବାଆର୍ କଥା ସୁର୍‌ତା କରି ହଉଛେଁ ଅଥା
କେତେ ଆଶା କରିଥିଲେ ଦଉଛେଁ କେତେ ବଥା ।୫୯।

ଶହେ ଜନ୍‌ମେ ଶୁଝି ନାଇଁ ହଏ ତାକର୍ ଯାହା ଲାଗିଛେଁ
ତାକର୍ ସେବା ଲାଏକ୍ ନୁହେଁ କର୍‌ମେ ଏକା ମାଗିଛେଁ ।୬୦।
କାଏଁ ପାପ୍ କରି ମୋର୍ ଲେଖେଁ ପୁଓ ପାଇଥିଲେ ଯେ ଦୁହେ
ଜାନିଥିଲେଁ କହି ନେବେ, ଆଉର୍ ନାଇଁ କର୍‌ବେ ନ କିହେ ।୬୧।
ମୋର୍ ଭାଏଲ୍ କାଣା ଅଛେ ମାଁ ବା'କୁଁ ଛାଡ଼ି
ସେ ମୋର୍ ଧନ୍ ସଂପଦ, ସେ ହିଁ ଜମିନ୍ ବାଡ଼ି ।୬୨।
ତୁଇଁ ତ ନୁହୁ ନିଜର୍ ଖାଲି, ନିକୁଁ ଆଉ ଖଁଡ଼େ
ତୋର୍ କଥା ମୋର୍ ସୋର୍ କେ ଆଏଲେଁ ହାଡୁ ମାଉଁସ୍ ଝଡ଼େ ।୬୩।
ପୁଓ ଝି ଦୁଇଟା ଦେଇ ଯାଉଛେଁ ରଖିବୁ ପୁଷି ପାଲି
ସୋଜ୍ ବୋଝ୍ ଲଦ୍‌ଲା ବର୍ଲି ଦେଉଥା ପଛେ ଗାଲି ।୬୪।
ପର୍ ଘର୍‌କେ ଗଲେଁ ଭି କେବେଁ ନାଇଁ କର୍‌ବୁ ପର୍
ମାଁ ବାଆକୁ ନିଜର୍ କରି ରଖିବୁ ଅଠିପର୍ ।୬୫।
ଯାଉଛେଁ ନୂନା ! ପାଉଛେଁ ଡ଼କରା ବଡ଼େ ସଂସାରର୍
ସାନ୍ ସୁରୁ ଇ କୁରିଆ ଛାଡ଼ି ଆବିର୍‌ମି ମହାନ୍ ଘର୍ ।୬୬।
କେଭେଁ କିଛି ନାଇଁ ମାଗିଁ ଆଜିର୍ ଏକା ମାଗୁଛେଁ
ପାସ୍‌ରି ନେବୁ ପର୍ଛା ମତେ ତତେ ଛାଡ଼ି ଭାଗୁଛେଁ ।୬୭।

୧୨

ଗୁରୁବା' ଯାଇଛନ୍ ସମଲ୍‌ପୁର ମାଁ ପରିଛନ୍ ଖଟେଁ
ଭାଲ୍‌ନି-ଚାଲ୍‌ନି ଚଲେଇ ହଇ ନୂନୀ ପଡ଼ିଛେ ଭଟେଁ ।୦୧
ଗାଁ ଭିତ୍‌ରୁଁ ଦଲ୍‌କେ ଦଲ୍ ମାଏଝି ମୁନୁଷ୍ ଆଉଛନ୍
ବୋଧ୍ କଥା ପଦେ ଅଧେ କହି ଫିରି ଯାଉଛନ୍ ।୦୨
କିଏ କହୁଛେ 'କାହିଁ ପାଏବ ? ରବିର୍ ମେଟାଲ୍ ପିଲା
ନାଇଁ କହେତେ ? ଏତେ କଥା ଯଦ୍‌ରି ମନେ ଥିଲା' ।୦୩
କିଏ କହୁଛେ 'ଗରିବ୍ ଧନୀ କାହାରି ପିଲାଛୁଆ
ଅମଗଟେଁ ବି ନାଇଁ ରିଟାନ୍ ଛାଡ଼ି ମାଆଁ ବୁଆ ।୦୪
ଛୁଆପିଲାକୁଁ କର୍‌ବାର୍ ନୁହେ ଆଖୁଁ ଅଢୁଆଲ୍
ମା' ହେଲେଁ ବି ଜୀବନ୍-ବାଟେଁ ମା' ବୁଆ କଢୁଆଲ୍ ।୦୫

ହାଁ କରି ଗୋ ରବିର୍ ମାଁ ! ସୋକ୍ ହଉଛ ଘା'ରି
ଯାଇଛନ୍ ତ ବନ୍‌ଏ ପିଲା ଆ'ନ୍ ଆଏବେ ଦିନ୍‌ଏ ଫିରି ।୦୬।
ପିଲା ମନ୍‌କେ ଢ଼ିଲା ଦେଖି କାଏଁ ଭାବ୍‌ନା ପଶିଛେ
ସଂସାର୍ ଲାଗି ଥିବାର୍ ଫସାର୍ ଦୁସ୍‌ରା କାହିଁ ରସିଛେ ।୦୭।
ଜିଠି ଶୁନ୍‌ଲ କି ତୁଢ଼େଁ ନୁହେ ଦିଅ ପରେ ପାଏନ୍
ନାଇଁ ଖାଇଁ ଖୁଦ୍‌ବ କାଏଁଗୋ ? ଦୁଖର୍ ମହାନ୍ ଖାଏନ୍ ।୦୮।
ତୁମେ ସିନା ବୁଝାତ ଆମ୍‌କୁଁ, ତମ୍‌କୁଁ ବୁଝାବା କିଏ ?
ନୁନୀ କେ ଦେଖ ତମର୍ ସାଙ୍ଗେ ପାଏନ୍ ବି ନୁହେ ପିଏ ।୦୯।
ପଢ଼ି ନାଇଁଯାଏ ଛାଡ଼ି ତମ୍‌କୁଁ ତାର୍ କଥାକେ ହେଜ
ଜାନ୍‌ବାର୍ ଲୋକ୍ ହଇଁ କେନ୍ତା ସୋଇଁ କଥା ନେଇ ବୁଝ' ।୧୦।
ଝୁରୁମା ଉଠି ନୁନୀକେ ଧରି ଆହୁରି ଆହୁରି କାନ୍ଦୁଛନ୍
ତପ୍‌ଲା-ଲୁହର୍ ଅଁଧାନେ ନେଇ ଦରଦ୍ ଚାଉଳ୍ ରାନ୍ଧୁଛନ୍ ।୧୧।
ଝୁରୁ ଯାଇଛନ୍ ନୁରି, ଘର୍‌କେ ଲେହେଁଟି ନେଇ ଦେଖ୍‌ବାର୍
ଝୁରମା'ର୍ ଆଖିଁ ଲହର୍ ଝର୍‌ନା ପହରେ ନେଇ ଶୁଖ୍‌ବାର୍ ।୧୨।
ନୁନୀର୍ ଆଖିଁ ପାଏନ୍ କାହିଁଯେ ଝର୍‌ବା ଟିକେ ରଁଚେ
କାମ୍‌କେ ଆଏବା ବଳିଁ ଭାଏଲ୍ ଅଜାନ୍‌ତକେଁ କାଏଁ ସଁଚେ ।୧୩।
ଦରଦ୍ ସବୁ ଥାକ୍ ଥାକ୍ କରି ହୁରୁଦ୍-ଗୁଦାମେ ସାଉଟୁଛେ
ଆଁଖିର୍ ପାଏନ୍‌କେ ଭିତ୍‌ରେଁ ନେଇ କଦେି କଦେି ଚଉଟୁଛେ ।୧୪।
ପାଏନ୍ ଆଏଲେଁ ନିଥିରି ଆଁଖି ଦରଦ୍ ରଦା ଧସ୍‌କିତା
ଦୁଖର୍ ଘାଢ଼େଁ ସିହ୍‌ନିଲା ମନ୍ ସଜ୍ ପାଏଲେଁ ଉସ୍‌କିତା ।୧୫।
ଗାଆଁଟା ସାରା ଭାକୁର୍ ଭୁଟୁର୍ ରବିର୍ କଥା ପରିଛେ
କାହାରି ମନେ ପାଏନ୍ ନାଇଁ ସମ୍‌କର୍ ମନ୍ ମରିଛେ ।୧୬।
ଗାଁ ମଝିର୍ ଚଉକୁଡା ନ ଯୁଆନ୍ ପିଲେ ଜମିଛନ୍
ଭାବିତ୍ ସଭେ ରବିର୍ ଲାଗି ରବିର୍ କଥା ରମିଛନ୍ ।୧୭।
ଶଶିର୍ ଆଡ଼୍‌କେ ମୁହଁ କରି କହେ ପିଲା ଝନ୍‌ଏ
'ଆମେ ସଭେ ନୁରି ଦେଖିଲେଁ ନାଇଁ ହେତା କାଏଁ ବନ୍‌ଏ ?' ।୧୮।
ଶଶି କହେ 'ନୁହେ ଜାନ୍‌ଅ କାଏଁ କେଢ଼େ ବଢ଼୍ ଇ ପୁରଥୀ
ଶ' ଶ' କୋଟି ଲୁକେଁ ଝନ୍‌ଏକେ କିଏ କହେବା ନୁରତିଁ ? ।୧୯।
ଶିଖେତ୍ ଜନ୍‌ଏ ଆଏ ଜଗତ୍-ଜଙ୍ଗଲ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଜାନି ବୁଝି
ଘମି ଦେଖ୍‌ସି କି ଗୁମି ଦେଖ୍‌ସି କିଏ ପାର୍‌ବା ହେଜି ? ।୨୦।

ରବିକେ ଆମେ ନାଇଁ ପାଉଁ ଆମର୍ ନୁରା ଖୁଜା ଥିଁ
ସୁନା ରୁପା ମିଲ୍‌ବା କାଏଁ କୁଲାର୍ ଧାନ୍ ଖେଜା ଥିଁ ।୨୧
ଗୁଟେ କଥା କଲେଁ ଭାଇ ! ରବିକେ ଅମେ ପାଏତାଁ
ରବିକେ ତ ଚିହ୍ନଲାଁ, ଆମେ ତାର୍ ଗୁନ୍ ଗ୍ରାମ୍ ଗାଏତାଁ ।୨୨
ରବି କହିଥିଲା ଇ ଗାଁ ଟା ତାର୍ ଲାଗିଁ ପରେ ସରଗ୍ ଆଏ
ସରଗ୍ କରି ପାର୍‌ତାଁ ଗାଁ କେ ଯଦର୍ପି ବି ମହରଗ୍ ଆଏ ।୨୩।
ରବିର୍ କଥେଁ ଆମର୍ ଗାଁର୍ ନଲିଆ ପରେ ଗଙ୍ଗା ଆଏ
ଇ ତାକେ ନିର୍ମଲ୍ ରଖି ଦୁହିଲେଁ ତାହାକେ ପାଏତାଁ ଯୁଗେ ଯାଏ ।୨୪
ସାନ୍ ବଡ୍ ଆମେ ଯାହା ଅଛୁଁ ଗାଁ ଆମର୍ ମାଁ ଆଏ
ସମ୍‌କର୍ ଜୀବନ୍ ଗୁଟେ, ଖାଲି ଭିନ୍ ଭିନ୍ ଆମର୍ ନାଁ ଆଏ ।୨୫
ଗୁଟେ ସୁରେଁ ସଭେ ବଏଲେ ବନ୍‌ଏ କଥାଟେ କହେଲୁ
ଜାଁ ଘଟା ସନା ଏତେ ହେତାଁ ଉପେ କରିଥିଲେଁ ପହେଲୁଁ ।୨୬
ଶଶି କହେଲା 'ଇଟା ଜାଣା କଥାର୍ ଖାଲି ଲଥା ଆଏ
କହେଲେଁ ନୁହେ କଲେଁ ଯାଇ ନେି କଲେଁ ମୁଡ୍ ବଥା ଆଏ ।୨୭
କେତେ ଚପରା କେତେ ଅବ୍‌ରା ଦେଖ ଇ ଗାଁ ଖୁଏଲ୍
ଖୁଏଲ୍ ସଁକରି ମନ୍ ମାନେ ବି ସଁକ୍‌ରି ହଉଁ ଗୁଏଲ୍ ।୨୮
ମଦ୍ ମୁଦକ ବିଡ଼ି ଗୁଡ଼ାଖୁ ଗଁଜେଇ ଭାଙ୍ଗ୍ ପାନ୍
ବିନ୍ ଜାନ୍‌ତକେଁ ପଏସା ନିଏ ନିଏ ସମ୍‌କିରି ପ୍ରାନ୍ ।୨୯
କାହାରି ଖେତ୍‌କେ ପାଏନ୍ ନାଇଁ କାହାରି ମଁଟା ନ ଧାନ୍
ଗାଁ ଗୁହୁରି ତ ଦିହି ପୁହୁରା ରୋଗ୍-ଦେବ୍‌ତାର୍ ଧାମ୍ ।୩୦
କାହାରି ଅଁଟା ବର୍‌କସ୍ ନାଇଁ ସମ୍‌କର୍ ଥିତି ଖରଖସ୍
ଉଦାର୍ ନୁହେ ମନ୍ ମାନେତ ବେଭାର୍ ମାନେ କର୍‌କଶ୍' ।୩୧
ଆର୍ ଝନେଏ କହେ 'ଯାହା କହୁଛୁ ସବୁ କଥା ସତ୍ ଆଏ
ନେି କଲେଁ ଜାଏଁ ସରଗ୍ ହେବା ଗାଁ ଅଗ୍‌ବାର୍ ଖତ୍ ଆଏ' ।୩୨
ଯେନ୍ତା ବଏଲେଁ ସେନ୍ତା କରମା ଉପେ ଚକର୍ କର
ଏଭୁଁ ନେି କଲେଁ କେଭେଁ କରମା ପାଏନ୍ ଥାଉଁ ପାଏନ୍ ଭର ।୩୩
ଶଶି କହେଲା 'ଆଗୋ କରି ଥିତି ଆମର୍ ସୁଧ୍‌ରାମା
ଧନ୍ ନାଇଁ ବଲିଁ ମନ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ସୋକ୍ ଜାଁକରି ସଁକ୍‌ରାମା ।୩୪
ବଛର୍‌କେ ବଛର୍ ମର୍ଡ଼ି ଭାଇ ! ଥିତି କା'ଣା ସୁଧ୍‌ରାବୁ ?
ଚାଷ୍‌ବାସ୍ କରି ଲାଗ୍-ବାଘ-ମୁହେଁ କୁଟୁମ୍ ବସିଆ ଜୁଗ୍‌ରାବୁ' ।୩୫

ଶଶି କହେ 'ହେଁଥିର୍ ଲାଗି ଉପେ ଗୁଟେ ଦିଶୁଛେ
କେନ୍ତା ହେବାଯେ ସଭେ ଦେଖ ମୋର୍ ମନ୍‌କେ ତ ଆସୁଛେ ।୩୬।
ନଲିଆ ଉପର୍ ମୁହେଁ ଯେ'ନ ଅଛେ ହାତୀ ପଖନ୍
ହେନ ଯଦ୍‌ରି ପକାଇ ପାର୍‌ତାଁ ବନ୍‌ଏ ବର୍‌କସ୍ ବଁଧନ୍ ।୩୭।
ଆକୋ ବାକୋ ବଁଧନ୍ ହେତା ମଝ୍ ଟା ରହେତା ମେଲା
ମୁଟା ପଟାଥିଁ ମୁହଲୁ ଯେଭେଁ ପାଏନ୍ ଆନ୍‌ବାର୍ ହେଲା ।୩୮।
ସେ'ନୁ ଆମେ କୁଡ଼ି ଆନ୍‌ତାଁ ହାତେ ଉସାରର୍ ନାଲି
ନଲିଆର୍ ପାଏନ୍ ମୁଡ଼ା ଭିତ୍‌ରେଁ ପଡ଼୍‌ତା ଖେଲି ବୁଲି ।୩୯।
ମୁଡ଼ାର୍ ପାଏନ୍ ଗାଁ ଟା ଯାକର୍ ସବୁ ଜମିନ୍ କେ ମାଡ଼୍‌ବା
ମୁଡ଼ା ଭର୍‌ଲେଁ ନଲିଆ ଆଡ୍‌କେ ଉଲଟି କରି ଟାଡ୍‌ବା ।୪୦।
ପଟା ଅଲଗେଇ ନେଲେଁ ବଁଧନ୍ ମଝୁଁ ସେତ୍‌କି ବେଲେଁ
ନଲିଆର୍ ପାଏନ୍ ନଲିଆ ବାଟେଁ ପଲାବା କଲେଁ କଲେଁ ।୪୧।
ନଲିଆର୍ ପାଏନ୍ ଆମର୍ ଲାଗିଁ ହେବା ଅମ୍‌ରତ୍ ଧାର୍
ଗାଁ ହେବା ସରଗ୍, ରବିର୍ କଥା ସୁନାର୍ ଗାର୍' ।୪୨।
ଏକା ସାରି ସଭେ କହେଲେଁ 'ବନ୍‌ଏ କରି ଲଢୁଁ
ମଦ୍ ମୁଦକ୍ ଗଁଜେଇ ଭାଙ୍ଗ୍ ବି ଏକା ସାରି ଛାଡୁଁ' ।୪୩।
'ମୁଡ଼ା କେ ଗହେର୍ କରା ଲାଗ୍‌ବା କେନ୍ କଥାର୍ କଥା ଆଏ
ଗାଁଟେ ଲଢ୍‌ଲେଁ କେନ୍ ବୁତା ଯେ କଲେଁ ନାଇଁ ହେତା ଘାଏ ?' ।୪୪।
ନଲିଆ ବଁଧା କାମେ ଗାଁ ସାରା ହଇଛନ୍ ବଁଧା
ରବିକେ ନାଇଁ ପାଏବାର୍ ଦୁଖ୍ ପାଶ୍‌ରି ପାରନ୍ ଅଧା ।୪୫।
ରବିର୍ ବା' ଥେବି ନାଇଁ ପାରି ଯାହା ପାରୁଛନ୍ ନୁରୁଛନ୍
ଦିନ୍‌କେ ଦିନ୍ ରାଏତ୍‌କେ ରାଏତ୍ ନେଁ ବଲ୍‌ବାର୍ ଘୁରୁଛନ୍ ।୪୬।
ନୁରାଖୁଜାନ ବାଏ ହଇକରି ମନ୍‌କେ ଘାଏ କୁର୍‌ତାଉଛନ୍
ଛାତି ଭିତ୍‌ରର୍ ମାଡ଼୍‌ଲା ଦୁଖ୍‌କେ ହୁର୍‌ହୁର୍ କରି ହୁର୍‌ତାଉଛନ୍ ।୪୭।
ଗଲା ଦିନର୍ ସବୁ କଥାକେ ହେତୁ-ବୁଲା ନ ପାହ୍‌ରି
ରବି କାଏଁନ ରହେସି , ତାହେଲେ କେନ୍ତା ହେବା ପାଶ୍‌ରି ।୪୮।
ପୁଓ କେ ପାଶ୍‌ରି ପାର୍‌ବା କେ ନିଜର୍ ଆତ୍‌ମାର୍ ଅଧେ
ନାଇଁ ଦେଖ୍‌ଲେଁ ଛନ୍‌ଏ ଯାହାକେ କେତେ ଗହେଁ ବାଧେ ।୪୯।
ହିସାବ୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଭାବ୍‌ଲେଁ ପୁଓ ଜୀବନ୍ ଜମାର୍ ଖାତା ଆଏ
ତତେ ପାଲୁଛେଁ ମୁଇଁ, ମତେ ତୁଇଁ ପାଲ୍‌ବୁ ନାତା ଆଏ ।୫୦।

ପାଲୁ ନେି ପାଲୁ ପୁଓଟେ ଥିଲେଁ ବାଁଧେ କାଁଡ଼ର୍ ଭରସା
ପିଁଡ୍ ପରଦାନେ ପର୍ଚ୍ଛା କରସି ପିତ୍‌ର ଲୁକର୍ ଧରସା ।୫୧।
ତୁରତି ନାଇଁ ଆଏଲେଁ ନାଇଁ, ହେଲେଁ ହେବା ଉଛୁର୍
ନିଶ୍ଚେ ଆଏବା ରବି କେଭେଁ ନଇଁ ହଇପାରେ ନିଠୁର୍ ।୫୨।
ନିଜେଁ ନିଜେଁ ବୋଧ୍ ହଉଥାନ୍ ସବୁ କଥା ଜାନି
ଉହୁଲି ଯାଏ ଧୀରଯ୍ ରବିର୍ ମାଆଁର୍ ଆଖିର୍ ପାନି ।୫୩।
ଅସ୍‌ରା ତାକର୍ ଆଖିର୍ ଧାରା ଅଛ୍‌ରା ଅଛ୍‌ରା ବୁହୁଛେ
କାହାକେ କହେବେ ମନର୍ କଥା ମନେ ମନେ କୁହୁଛେ ।୫୪।
ଗଧା ପଧା ଖିଆ ପିଆ କାହିଁ ନାଏନ ମନ୍
ଦେଖିଲେଁ ଚିହ୍ନି ନାଇଁ ହେବାର୍ ଅଗ୍‌ବାର୍ ତନର୍ ତନ୍ ।୫୫।
ଦୁଖର୍ ମହାନ୍ ଭାରୀ ଧାର୍ କେ ଉହୁଲି ଉହୁଲି ଯାଉଛନ୍
ଗୋଡ୍ ହାତ୍ ତ ନେି ପାଏବାର୍ ଖଏଣ୍ ବି କେନ ପାଉଛନ୍ ।୫୬।
ରବିର୍, ଦିହେଁ-ରହେବାର୍ ଦିନୁ ଘର୍ ଛାଡ଼୍‌ବାର୍ ଯାଏ
ସୁରତା କରନୁ ଉଲ୍‌ଦା ଦୁଖ୍ ମାଡ଼ି ଆଏସି ଘାଏ ।୫୭
ପିଲାତୀ-ଦୁଖ୍ ସାଙ୍ଗେଁ କେତେ ନିଷ୍ଠା ପଥି ଆଚାର୍
ସୋର୍ କଲେଁ ଆଏଜ୍ ଗୁଟେ ଗୁଟେ ସବୁ ଦୁଖର୍ ଧାର୍ ।୫୮
ଶୁଖାନୁ ଶୁଇ ନିଜେଁ ଶୁଇବାର୍ ଉଦା ସର୍ ସର୍ ଦଶ୍‌ନା ନ
ଦିହ୍ ପା' ହେଲେଁ ଅସୁଖ୍ ନିଜେଁ ପଡ଼ି ରହେବାର୍ ମଶ୍‌ନା ନ ।୫୯
ଉସ୍‌ନିଦ୍‌ରା ରାଏତ୍ କେତେ ଅଖିଆ କେତେ ଦିନ୍
ଦୁଖର୍ ଧାର୍ ମାନେ ଆଏଜ୍ ଇ ମହାନ୍ ଧାରେଁ ଲୀନ୍ ।୬୦
'ଯେନ୍ ଆଶା କାଏଲ୍ ଆବ୍‌ରି ବସେ ନୁରଲେଁ ଆଏଜ୍ କା'ଇଛେ
ମୋର୍ ଛୁଆର୍ ଯିବାର୍ ବାଟେଁ ସେ ବିଚ୍‌ରୀ ବି ଯାଇଛେ ।୬୧
କାଏଲ୍ କହୁଥିଲା ପୁଓ ଟା ତୋର୍ ହେବା ବଢ଼େ ଲୋକ୍
ମେଟେଇ ନେବା ଯାହା ଅଛେ କେତେ ଜନ୍‌ମର୍ ଭୋକ୍ ।୬୨
ସୁନ୍ଦର୍ ଶିଖେତ୍ ଭୁଆଷେନ୍ ଟେ ଆଏବା ହଇ ବହ
ତୋର୍ ଦୁଖ୍ ସୁଖ୍ କାମ୍ ବୁତାକେ ଅବିର୍‌ବା ଅହରହ ।୬୩
ସେ ସବୁ କାଏଁ ହଇଗଲା ମୋର୍ ମଏଧନିଆଁ ସପନ୍
ଝୁମ୍‌ରା ଭାଙ୍ଗ୍‌ବାର୍ ଆଗୁଁ ହଇଗଲା କାଏଁନ ସୁପନ୍ ।୬୪
ଇ ସଂସାର୍ ସମୁଦର୍ ଥିଁ କେଡ଼େଁ ବଡ଼୍ ବଡ଼୍ ଲହରୀ
ଆଶ୍‌ରା ଯାହା ଥିଲା ଗଲା, ନେି ପାରି ହଏ ପହଁରି ।୬୫

କେ'ନ ପାର୍‌ମି ଆଉର୍ ମୁଇଁ ଏତେ ବୁଢ଼ା ଉପ୍‌କା
ମନେ ନାଇଁ କି ଗିଆନେ ନାଇଁ ଦୁଖ୍ ମାରୁଛେ ହପ୍‌କା' ।୬୬।
ଗୁରୁମା ଗୁରୁବା'ର୍ କଥା ନୁନୀ ବନ୍‌ଏ ବୁଝୁଛେ
କାହାକେ କହେବା ନିଜର୍ କଥା, କରେ ପୁର୍ତି କରେ ସିଝୁଛେ ।୬୭।
ପାଏଲା ବେଲ୍ଁ ଚିଠି, ସବୁ ହଲ୍ଲା ଲେଖେଁ ଲାଗୁଛେ
ମିଲା ମେଟାଲ୍ ଅବଲାପନ୍ ଥିଲା ଆଏଜ୍ କାଗୁଛେ ।୬୮।
ସବୁ ଥାଇ ତାର୍ କିଛି ନାଇଁ ପୁଁଜି ଖାଲି ତାର୍ ଚିଠି
କାଗଜ୍ ଟିକ୍‌କେଁ ମଗଜ୍ ବୁଢ଼େ ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ ଉଠି ।୬୯।
କିନା ଛକା ପାଏଲେଁ ପଢ଼େ ଚିଠି ଥରକେ ଥର୍
ମନ୍ ମଥିଁ ହଏ ଇଥିଁ ତାହିଁ ଦିହ୍ ଥରେ ଥର୍ ଥର୍ ।୭୦।
ଦେଇ ଯାଇଛେ ପୁଓ ଝି' ଦଦା ନେଁ କର୍‌ବାକେ ପର୍
କହି ଯାଇଛେ ତାର୍ କଥାକେ ଜୁର୍‌ବା ଅଠିପର୍ ।୭୧।
ନୁନୀର୍ ଭାବ୍‌ନା ମାଁ'ର୍ କନ୍ଦ୍‌ନା ବାପର୍ ଖୁଜା ନୂରା ନ
ଗାଁ ଯାକର୍ ନଲିଆ ବଁଧାକେ ସମିୟା କାହିଁ ରହେଲା ନ ।୭୨।
କେ'ନ କିନ୍ଦ୍‌ରି କେ'ନ ଛିଙ୍ଗ୍‌ଲି କାଲ୍ ସମୁଦରେଁ ପଶୁଛେ
ମନୁଷର୍ ସବୁ ଦିନେ ଜୀଇଁବାର୍ ଆଶ୍ ଦେଖି ହଁସୁଛେ ।୭୩।

୧୩

କାଏଲ୍ ବାଗିର୍ ଲାଗେ ଇ ଇସ୍କୁଲ୍ କେଭେଁ କଲେଜ୍ ହେଲା
ନୁନୀ ସର୍‌ଇର୍ ପଢ଼ି ଆଇଛେ ନେଁ କରି ନ ହେଲା ।୦୧।
ଏସୁର୍ ସାଲେଁ ଶେଷ୍ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଘରେ ବସିଛେ
ପାଁଚ୍ ବଛରର୍ ଆଏବଏ ସବ୍ ଆଏଲା ଗଲା କଷିଛେ ।୦୨।
ଇନୁ ଇଆଡ୍ କେନ୍ତା କର୍‌ବା କେ'ନୁ ପାର୍‌ବା ପଢ଼ି
ମାଁ'ବା' ର୍ ତ ବଏସ୍ ଗଲାନ ଚାଲ୍‌ଲେଁ ଯାଉଛନ୍ ପଡ଼ି ।୦୩।
ଗୁରୁବା' ଗୁରୁମା' ର୍ କଥାକହେଲେଁ ନାଇଁ ସରେ
ଗୁରୁମା'ର୍ ଆଁଖି ତପ୍‌କା ଲହ ନେଁ ଥେବ୍‌ବାର୍ ଝରେ ।୦୪।
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଏଁଖ୍ ଦୁହିଥିଁ ପାରା ଗଲା ନ ଧୁଇ
ପାଶ୍ ପାଁଚରେଁ ବି ତାମ୍‌ଡ଼ି ହାତ୍‌ଲି, ଦେଖି ପାରନ୍ ନାଇଁ ।୦୫।

ଗୁରୁବା' ର୍ ଇ ପାଁଚ୍ ବରଷେଁ ପଚିଶ୍ ବରଷ୍ ପାର୍
ହେଲା ଲେଖେଁ ଚେହେରା ସାଙ୍ଗେଁ ସାରା କାର୍‌ବାର୍ ୧୦୬
ପାଶ୍‌ରି କରି ସେ'ମାନ୍‌କୁଁ ଖସ୍‌ରି ପାରୁଛେ କାହିଁ ?
ପସ୍‌ରିଛେ ମା' ବା'ର୍ ସେବା ଉସ୍‌ରିବାର୍ ନାଁ ନାହିଁ ୧୦୭
ଦୁଇ ସାର୍ ମା' ବା'ର୍ ସେବାକେ ନାଇଁ ହଏ ବିତ୍‌ବିତା
ବା' ମା' ସେବା କାହାକେ ମିଳେ, ଅମ୍‌ରତ୍ ଲାଗେ କାଏଁ ଚିଟା ? ୧୦୮
ପାଁଚ୍ ବଛ୍‌ରେଁ କେତେ ପାଏନ୍ ନଲିଆ ନ ଗଲା ବୁହି
ନୂଆଁ କେତେ ଗଜ୍‌ରି ଆଇଛେ ଜୁନ୍‌ହାଁ ଯାଇଛେ କୁହି ୧୦୯
ନଲିଆର ପାଏନ୍ ମୁଡ଼ାକେ ଯାଇ ଗାଁ ସାରା ଜମି ଶାଗୁଆ
ନାଇଁ ଥିଲା ଲୋକ୍ ନାଇଁ ନ ଝନ୍‌ଏ ନାଇଁନ କିହେ ଲାଗୁଆ ୧୧୦
ସଁମ୍‌କର୍ ଅଁଟେଁ ଦୁଇ ପଏସା ସମ୍‌କର୍ ହାତେଁ କାମ୍
ଧନ୍ ବଢ଼ିଛେ ତ ମନ୍ ବଢ଼ିଛେ, ବଢ଼ିଛେ ଗାଁର୍ ନାମ୍ ୧୧୧
ସବୁ ଦିଗୁଁ ସାବୁତ୍ ଗାଁ ନାଇଁ ନ କିହେ ଖୁନ୍‌ହାଁ
ପୁଷ୍‌ପୁନି ନୁ ଉପାସୀ ଥିଲା ଯେ ଆଏଜ୍ ଖାଉଛେ ଜୁନ୍‌ହାଁ ୧୧୨
ପଢ଼ା ଅପଢ଼ା ଗାଁର୍ ପିଲେ କିହେ ନାଏଁନ ବସି
ଗାଆଁ ନ ଦୁଖର୍ ନାଆଁ ନାଇଁ ସମ୍‌କିରି ମୁହେଁ ହସି ୧୧୩
ରବି ପଲାବାର୍ ଦୁଖ୍‌ଟା ଖାଲି ତାର୍ ମା' ବାଆକେ
ଏକ୍‌ଲା ଘାରେ ନାଇଁ ସାରା ଗାଁ ସୁଆଁଲେ ସେ ଘାଆକେ ୧୧୪
ବଁଧନ୍ ପର୍‌ଲା ଦିନୁ ନଲିଆ ନ ଖରାଦିନେ ବି ପାଏନ୍
ସିଆନ୍ ସୁଜନ୍ କହି ହେଉଛନ୍ ଯାହିଁ ପାଏନ୍ ତାହିଁ ମାଏନ୍ ୧୧୫
ନଲିଆ ଠାନୁ ମୁଡ଼ା ତକ୍ କୁଡ଼ା ହଇଛେ ଯେନ୍ ନାଲି
ତଟେଁ ଗଛ୍ ଖୁଟ୍ ଜଗା ହଇଛେ, ଫୁଲ୍ ଫଳେଁ ଯାଏ ଫୁଲି ୧୧୬
ନାଲିର୍ ପାଏନ୍ ନେଇ ଗଛ୍ ଭେଟି ଦେସନ୍ ଛଏରା
ଦୁହି ପର୍ଖୁ ଦିଆନିଆ ହେଲେଁ ଭାବ୍ ହେସି ଗହେରା ୧୧୭
ମାୟା ବଢଲ୍ ଲେମ୍‌ହଉ ଫଲେ, ଖରା ହେଲାକି ଆମ୍
ବର୍‌ଷା ଆସୁନ୍ ସାଏର୍ ରସ୍ ଟମ୍ ଟମ୍ ରାଏଜାମ୍ ୧୧୮
କେତେ ରଙ୍ଗ୍ କେତେ ବାସ୍‌ନାର ଫୁଲେଁ ସୁନ୍ଦର୍ ସରସ୍
ଦୁଇଟା ମହାନ୍ ହୃରୁଦ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ଭାବ୍ ହେବା କାଏଁ ନିରସ୍ ୧୧୯
ମୁଡ଼ା ଭିତର୍‌କେ ଉଡ଼ି ଆଉଛେ ନଲିଆର୍ କେନ୍ ଚରେ
ସେ ଭାବ୍ କେତେ ଉଚା ଆଏ ଯେ କଁଟି ନାପି ଫିରେ ୧୨୦

ଙ୍କେନ୍ ଲଗ୍‌ନେ ରବି କହିଥିଲା ଈ ଗାଁ ମୋର୍ ସରଗ୍ ଆଏ
ଲାଗି ଲାଗି କରି ଶଶି ସେ କଥା ଉତ୍‌ରାଲା ଘାଏ ।୨୧।
ଗାଁ ସାରା ଆଏଇ୍ ସବୁ କବାରେଁ ସମ୍‌କର ମୁହେଁ 'ଶଶି'
ଆକାଶେଁ ଜନକ୍ ରାଏତ୍ ଲେଖେଁ ଗାଏଁ ଖେଲାଲା ହସି ।୨୨।
ଶାଗ୍ ବହ ବି ଅପଢ଼୍ ହେଲେଁ ଶଶି ପାର୍‌ସି ପଟେଇ
ଶାବଲ୍‌ଥୁଁ ନେଇ ବନ୍‌ଲା କାମ୍‌କେ ସୁଜି ନ ଦେସି ହିଟେଇ ।୨୩।
ଗାଁଆଁର୍ ଲୁକର୍ ମନ୍‌କେ ଏକା ନେଇ ଆସ୍‌ବାର୍ କଥାଟେ
ଶଶି ବିହା ନେଇ ହେବାର୍ ଯେ ଗାଁଆଁର୍ ମୁଡ଼୍ ବଥାଟେ ।୨୪।
କହେଲେଁ ବଲ୍‌ସି ଦୁଇ ଝନ୍‌କୁଁ ପାଇ ହେବା କାଏଁ ସୁଖ୍ ?
ଗାଁ କେ ଛାଡ଼ି (ନୁହେ), କାହାକେ ବିହା ହଇ ଦେବୁ ଦୁଖ୍ ।୨୫।
ଝାଁକର୍ ଝାଁକ୍‌ରେନ୍ ହଇଗଲେନ ଅଏସୋ ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀ
ଶଶି ପଛେଁ ପରଶୁଥିସି ନିଜେଁ ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ।୨୬।
ଯା' ହେଲେଁବି ମା ବାପ୍‌କେ ବନ୍‌ଏ ଲାଗ୍‌ବା କାଏଁ ?
ଘୁସୁର୍ ଫାସର୍ ସବୁ ବେଲେଁ ଶଶିର୍ ବିହା କଥା ଗାଁଏଁ ।୨୭।
ସାଙ୍ଗ୍ ସରସିଆ ପିଲା ଭିତରେଁ କଥା ପଡ଼୍‌ଲା ଦିନ୍‌ଏ
ଶଶି କାଏଁ ବିହା ନାଇଁ ହେତା, ତାର୍ ମନେ ଅଛେ ଝନ୍‌ଏ ।୨୮।
ତାହାକେ ପାଏଲେଁ ପରେ ଆଉ୍‌ଲେ ନାଇଁ ଛାଡ଼୍‌ତା ସରଗ୍
ଯେ ଯାହାକେ ସୁଖ୍ ପାଏସି ତାହେଁସି କାଏଁ ହେଉ ଅଲଗ୍ ।୨୯।
ଭାକର୍ ତାକର୍ ଠରାନରା ହେସନ୍ ହଁସା ହଁସି
ହେବାକେ କାହାର୍ ଦମ୍ ନାଇଁ କାଁ ବଲ୍‌ତା ଯେ ଶଶି ।୩୦।
ଏତ୍‌କି ବେଲେଁ ଦେଖ୍‌ଲେ ନୁନୀ ଝାଁକର୍ ଘରୁଁ ଆଉଛେ
ଯାର୍ ଚାଲିଥୁଁ ଗାଁ ଖୁଲିଥି ଫୁଲ୍ ଫୁଟ୍‌ତେଲ୍ ଯାଉଛେ ।୩୧।
ପିଲା ମାନେ ନୁନୀ କେ ଦେଖ୍ ଆଶ୍‌ରିଯ୍ ହେଲେ ଆହୁରି
'ଝାଁକର୍ ଘରେଁ କାଁ କରୁଥିଲା ଯେ ଏଛନି ଆଉଛେ ବାହାରି' ।୩୨।
ତାକର୍ ଭିତ୍‌ରୁଁ କହେଲା ଝନ୍‌ଏ 'ନୁହେ ଜାନ୍‌ଅ ଭାଏଲ୍ ?
ନୁନୀ ସାରା ବୁଢ଼େଲ୍‌କୁଁ ନେଇ ସାର୍ କରିଛେ କାଏଲ୍ ।୩୩।
ଗାଁର୍ ଯେତେ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଅଛନ୍ ଅପାର୍‌ବାର୍
ସେମନ୍‌ଲେ ସେବା କର୍‌ବେ ସାରି ଯେ ଯାହାର୍ କବାର୍ ।୩୪।
ସାନ୍ ବଡ଼୍ ସବୁ ବୁଢ଼େଲ୍ ଆସି ନୁନୀ ଘରେଁ ବସ୍‌ବେ
ସାଁଜ ଘାଏ ସକାଲେଁ ଘାଏ ଦିନ୍‌କ ଦୁଇ ଥର୍ ମେଶ୍‌ବେ ।୩୫।

ପଢ଼୍‌ଲା ଟୁକେଲ୍ ପାଠ୍ ପଢ଼୍‌ବେ ବାକି ଶିଖ୍‌ବେ ସିଲେଇ
ତାସ୍,ଛକା, କି ପରହର୍ କଥେଁ କାଁ କରି ହେବେ ଗୁଲେଇ ।୩୬
କେ କେନ୍ କେନ୍ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀଙ୍କୁ କରବା ଦେଖାରେଖା
ମୋଟ୍ ଭାବେଁ ଗୋଟ୍ ଗୋଟ୍ କରି ସବୁ ହଉଛେ ଲେଖା ।୩୭
ଝାଁକ୍‌ରେନ୍ ବୁଢ଼ୀ ଶଶିର୍ ମାଁ ଅପାରୁ ହେବାର୍ ଶୁନି
ନିଜେଁ ଭାର୍ ନେଇଥିବା କାର୍ଯ ଦେଖି ଆଇଥିବା ନୁନୀ ।୩୮
ନୁନୀ କେ ବହ କରବାକେ ବହୁତ୍ ଘର୍ ଉତ୍‌ରିଛନ୍
ନୁନୀର୍ ମାଁ' ବା' ମାନି ଶୁନି ଆଦର୍ ସହିତ୍ ଗୁଚ୍‌ରିଛନ୍ ।୩୯
ସବୁ ନ ଖାଲି ଗୁଟେ କବାବ୍ ନୁନୀର୍ ପଢ଼ା ସର୍‌ଲେଁ ଯାଇ
ଇ ଉଟ୍‌ଗନେ ନୁନୀ ଦେଲାନ ବରଷ୍ ପାଁଚ୍‌ଟା ସର୍‌ଲେଇ ।୪୦
ନୁନୀର୍ ପଢ଼ା ଯାହା ହେବାର୍ କଥା ଏସୁର୍ ହେଲାନ
ଆର୍ ପଢ଼୍‌ବାର୍ କଥା ନାଇଁନ ଯେନ୍ ସେନ ରହେଲାନ ।୪୧
ନୁନୀର୍ ମା ବା ଭାବୁର୍ ବୁଟୁର୍ ଦେଖିଲେଁ ହେବା ପିଲାଟେ
ସହଜ୍ ସରଲ୍ ସୁତର୍ ସୁନ୍ଦର୍ ନାଇଁ ହଉ ପଛେ ଥିଲା ଟେ ।୪୨
କିଛି ନି ହେଲେଁ ବି ନୁନୀର୍ ହେତ୍‌କି ନାଇଁ ପଢ଼ିଥିଲେଁ ପାଠ୍
କାଁ ଢଙ୍ଗେଁ ହେଲେଁ ଧରେଇ ହେବା ତାହାକେ ନୁନୀର୍ ହାତ୍ ? ।୪
ଭାଏଗେଁ ଥିଲେଁ ଲାଏକ୍ ପିଲାଟେ ପାଏଲେଁ ଖୁଜି ନୁରି
ନୁନୀକେ କମିବାଡି ସମେତ୍ ଦେତେ ସଁପି ସାରି ।୪
ଇ ସବୁ କଥା ବାର୍‌ତା ଟୁଣ୍ କେ ଟୁଣ୍ ହଉ ଛାନି
ନୁନୀ ଶଶି ଛାଏ ଛାଏ ପାର୍‌ସନ୍ ଶୁନି ଜାନି ।୪
କିହେ କାହାକେ ନାଇଁ କନାନ୍ କଥା ବାର୍‌ତା ନାଇଁ
ଆଖିଁ ଆଖିଁ ମନର୍ ଭାବ୍‌କେ ହେସନ୍ ଦିଆଦେଇ ।୪

XXX XXX XXX XXX

ଫଗୁନର୍ ଆର୍ ଚଏନ୍ ନାଇଁନ ଚଏତ୍ ଗଲାନ ପଖେ
ଚଏତ୍ ଧୂଲୁମ୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଆକାଶ୍ ମେଘ୍ ଠାନ୍ ଠାନ୍ ରଖେ ।୪
ଅଶୋକ୍ ପଲ୍‌ଶା ଶେମେଲ୍ ଗଛେଁ ଲାଲ୍ ଚହଚହ ଫୁଲ୍
ଶେଣୁଆଁ ଫୁଲର୍ ମହକ୍ ମାଖି ପବନ୍ ମସ୍‌ଗୁଲ୍ ।୪
ବେଲ୍ ଶୁରୁଜ୍ ସାଙ୍ଗେଁ ମଲି ଫୁଟେ ଆଉର୍ ଫୁଟେ କୁରେ
ସୁନାରୀ ଗଛର୍ ଝୁପା ଝୁପା ଫୁଲ୍ ଉଲମି ଝୁଲେ ।୪

ନଲିଆ ଖଁଡ଼ିର୍ ଡ଼ଙ୍ଗରି ଛୁଆ ମହୁଲ୍ କୁଚି ନେ ହଁସୁଛେ
ଲାଲ୍‌ଆ ଉଠେଁ କଷିଆ କେନ୍ଦୁ ପାଚ୍‌ଲାନ କାଏଁ କଷୁଛେ ।୫୦।
ଥପା ଲହ ଥିଁ ଡ଼ପା ହଇଥିବା ଚାର୍‌ଗଛ୍ ତଳେଁ ବସି
ଛୁଆ ଛୁଆ ଗୁଲି ତିଆରୁଛେ ଆଏବା ଖରାକେ କଷି ।୫୧।
ରାଏଜ୍‌କେ ସୁନ୍ଦର୍ ହେବାର୍ ଆଗୁଁ ଛାତି ଢ଼ାପ୍‌ଲା ମେତାଲ୍
ଆମ୍ କଷିକେ ଉଡ଼ାଇ ଦେଖୁଛେ ଆମ୍ ଗଛ୍ ତାର୍ ଡ଼ାଲ୍ ।୫୨।
କଅଁଲି ପତର୍ ତଳେଁ ବସି କୁଇଲି-କଁଠେଁ ଗାଉଛେ
କହଲି କହଲି ଟଁପା ଚରେ କେତେ ସାବାସି ଦଉଛେ ।୫୩।
ଅଏନ୍‌କା-ଢେଁଟି ଢ଼େଗି ଢ଼େଗି ଲେଁଜ୍ ଟିପିକେ ନଲାଉଛେ
ଗୁଲିହା ଦେଖି ଗୋଲ୍ କର୍‌ବା ବଲି ଡ଼ର୍‌ହେଁ ପଲଉଛେ ।୫୪।
ଗୁଁର୍‌ଗୁର୍ ଡ଼କା ତିତେର୍-ହକା ପଁଣକା-ଘୁଁଟ୍‌ରା ମିଶି
ମିଶାଗୁଲା ଗୀତ୍ ବାଏଦ୍ ଟେ ଶୁନ୍‌ବାର୍ ଲାଏକ୍ ହେସି ।୫୫।
ନଲିଆର୍ ଥିର୍ ପାନି ଉଠେ ଛୁଟିଆ ଛୁଟିଆ ଲହରୀ
ଖରାର୍ ତେଜେଁ ଚିକ୍ ଚିକ୍‌ଟେ ଘାଏ ଘାଏ ଯାଏ ପହଁରି ।୫୬।
ଜରେଲ୍ ମହରେଲ୍ ଢ଼ଁଡ଼୍‌ଉ କୁତ୍‌ରି କେ'ନ କେନ୍ତା ଟପ୍‌କୁଛନ୍
ପାଏନ୍‌କୁଆଲି ଦଲ୍‌ଟେ କୁଡ଼ି ଝୁରିଟେ ଧରି ଉପ୍‌କୁଛନ୍ ।୫୭।
ତରେଁ ତରେଁ ତଗର୍ ଆର୍ କନ୍ଦାବୁଟାର୍ ଫୁଲ୍
ନଲିଆ କାହାକେ ଦେଖିକରି ଭାଏଲ୍ ହଁସେ ମୁଲ୍‌ମୁଲ୍ ।୫୮।
ରାନ୍ଧନି ଗୁଧୁଆ ଉହୁରିଲା ନ ନୁହେ ହଏତାଏଲ୍ ବେଲା
ପାଣେଁ ଅଁତ୍‌ରେଁ କିହେ ନାଏଁନ ଗାଧିବାର୍ ଘାଟ୍ ମେଲା ।୫୯।
ବନ୍ଧନ୍ ମଝିର୍ ପଟା ଭିତ୍‌ରେଁ ପାଏନ୍ ପଲଉଛେ ଗଲି
ଶଶି ଆସି ବୁଟି ଦେଖୁଛେ ଲଟା ଜଗଡ଼ା ଠେଲି ।୬୦।
ନୁନୀ ଆଇଛେ ବେନୀକେ ଢ଼ିଲି ମୁଡ୍ ରେଁଚାବା ବଲି
ଉପାର୍ ଦେଖି ଉବେଲିଆ ଆଇଛେ ଛାଡ଼ି ସାଙ୍ଗ ସହେଲି ।୬୧।
ଘାଟେଁ ଅସି ଠିଆ ହେଲାକି ଶଶି ନ ପଡ଼୍‌ଲା ନଜର୍
ଚମ୍‌କିଁ ଭାବେ କା'ଣା ବଲ୍‌ବା କିଏ ଦେଖିଲେଁ ଆଜର୍ ।୬୨।
ଶଶି ଲାଗିଛେ ତାର୍ କବାରେଁ ନୁନୀ ଛଡ଼ଉଛେ ମୁଡ୍
ଦୁହେ ଦୁହିଙ୍କୁଁ ଦେଖିଲେଁ ବି ନାଇଁ ଫିଟେ କା'ର୍ ବୁଁଡ୍ ।୬୩।
ସେ କହେବା ପହେଲା ବଲି କିହେ ଆଗୋ ନାଇଁ କହନ୍
ମନ୍ ଥିଲେଁ ବି କଥା ହେବାକେ ତୁନ୍ ପଡ଼ି ଦୁହେ ରହନ୍ ।୬୪।

ନାଇଁ ପାରଲା ଠହରି ନୁନୀ ଆଗୋ କହେଲା ହଁସି
'କାଁ ବଏଲୁ ?' ବଲି ପାଶ୍‌କେ ପଲେଇ ଆଏଲା ଶଶି ।୬୫।
ନୁନୀ କହେଲା 'ନାଇଁ ଦେଖ୍‌ବାର୍ ଭାଏଲ୍ କେଭେଁ ମାଁ କେ
ମଲା କାଲ୍‌କେ ଫାଲ୍ ଫାଲ୍ ଦଶା ପୁଓ ଜନ୍‌ମାଇଁ ନାଁ କେ ।୬୬।
ଆଶା ଥିସି ଏତ୍‌କି ବେଲେଁ ପାଶେଁ ଥିଲେଁ ବହ
ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ଗୋଡ଼୍ ହାତ୍ ଟିକେ କରତା ଅହରହ ।୬୭।
ପୁଓ ଥାଇ ଯା'ର୍ ବହ ନାଇଁନ କେନ୍ତା ଲାଗୁଥିବା
ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଇ ବିପତ୍ତି ଅନୁଖନୁ ଭୁଗୁଥିବା ।୬୮।
ଲୋକ୍ କହେସନ୍ ବୁଢ଼ା କାଲ୍‌କେ ମା'ବାପ୍ ଅସନ୍ତୋଷ୍
ହେଲେଁ ପରେ ପଡ଼୍‌ସି ସବୁ ପୁଓ ଝି' କୁଁ ଦୋଷ୍ ।୬୯।
ଶଶି ବଲେ 'ପୁଓ ନାଇଁ ଜାନ୍‌ଏ, ଝି ଅଛେତ ଜାନୁଛେ
ଅଲାଏକ୍ ପୁଓର୍ ମା' ବାପ୍‌କେ ନିଜର୍ ବର୍ଲି ମାନୁଛେ' ।୭୦।
ନୁନୀ କହେଲା ଇ ସବୁ ଛାଡ଼ି ବିହା ହଇପକା ତୁରତି
ଯାହା ହେଲେଁ ବି ମା' ବାପର୍ ମନ୍ କରି ପକା ପୂରତି ।୭୧।
ଶଶି କହେଲା 'ଯାର୍ ପୁତ୍ ଲା ଥାପିଛେଁ ମନ୍-ମହଲେଁ
ତାହାକେ ଅଲଗାଇ ନାଇଁ ହେବାର୍ ଯେ ଯାହା ବି କହେଲେଁ ।୭୨।
ସେ'ହିଁ ମୋର୍ ଜୀବନ୍ କାଲେଁ ମନ୍ ମୁନ୍‌ଷର୍ ଝନ୍‌ଏ ଆଏ
ମୋର୍ ନୁ ଏକା ସେ ସବୁ ଥିଁ ସବୁ ରକ୍‌ମେ ବନ୍‌ଏ ଆଏ ।୭୩।
ମୋର୍ ନୁ ଜହ ପଢ଼ାସୁନା ମୋହର୍ଠୁଁ ବଢ଼ିଆ ଥିତି
ତାହାକେ ପାଏଲେ ମୁଇଁ ତ ସରଗ୍ ସୁଖ୍ ପାଇଥିତିଁ ।୭୪।
ମୁଇଁ ଜାନେ ସେ ମତେ ପାଇ ନେଇଁ ହଇପାରେ ଉସତ୍
ଦୁଇ ପରାନୀର୍ ଯୁଡ଼ି ଜୀବନ୍ ଦୁହିଁକୁଁ ନେଇ ତ ସତ୍ ।୭୫।
ତାର୍ ମନେ ଯଦି ଦୁଖ୍ ହେବା କେନ୍ ସୁଖ୍ ମୁଇଁ ପାଏମି
ତାର୍ ଭଲ୍ ଲାଗି ତାହାକେ ଛାଡ଼ି ଜୀବନ୍-ଗୀତ୍ ଗାଏମି ? ।୭୬।
ତାର୍ ସୁଖେଁ ମତେ ସୁଖ୍ ମିଲେ ଦୁଖ୍ ଦୁଖେଁ ତାର୍
ତାର୍ ବିହୁନେ ବିଷ୍ ପିତା ମତେ ଲାଗ୍‌ସି ଇ ସଂସାର୍ ।୭୭।
ଗାଁର୍ ଦିହେଁ ତାହାକେ ଦେଖେଁ ଗାଁ ଦିଶେ ତାର୍ ଦିହେଁ
ସେନ୍‌ହ୍ ସରାଗ୍ ଯାହା ଅଛେ ମୋର୍ ପର୍ଛା ଉଲ୍‌ଦି ଦିଏଁ' ।୭୮।
ନୁନୀ କହେଲା 'ସେ ଝନ୍‌କୁଁ ପଚ୍‌ରାଇଥିତୁ ଘାଏ
ତାର୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ତୋର୍ ମୂରତି ଥାଏ କି ନାଇଁ ଥାଏ ?' ।୭୯।

ଏତ୍‌କି ବେଲେଁ ଦେଖିଲେ ଦୁହେ ଆଉଛେ ଜନ୍‌ଏ ଦୁରିଆ
ଦେଖିଲେଁ ଇ କଥାକେ କର୍‌ବା ଘାଟ୍ ବାଟ୍ ସବୁ ଗୁଲିଆ ।୮୦।
ଦୁହେ ପଲାଲେ ଦୁହିକର୍ ବାଟେଁ ଘାଟ୍ ପର୍‌ଲା ଛିନା
ଦୁହେଁ ବୁଝ୍‌ସନ୍ ଦୁହିକର୍ କଥା ନାଇଁ କହିପାରନ୍ ସିନା ।୮୧।

୧୪

ନୁନୀ ଘରେଁ ଇସ୍କୁଲ୍ ଟେ ଆପେଁ ହଉଛେ ଗାଡ଼ି
ସେ'ଟା ଛାଡ଼ି କେନ୍ ଇସ୍କୁଲ୍ କେ ନୁନୀ ଯାଏତା ପଢ଼ି ? ।୧।
ବୁଆ ଯୁଆନ୍ ଅଧେର୍ ବୟସର୍ ସଭେ ସେନ ଜମୁଛନ୍
ଯା'ର ଯେନ୍ତା ସମିୟା ଜାନି ନୁଆଁ ବିଷେ ଥିଁ ସମୁଛନ୍ ।୨।
କିଏ ଶିଖୁଛେ ସିଲେଇ କାମ୍ କିଏ ପଢୁଛେ ପାଠ୍
ପୁତ୍‌ଲା ଲିଖା ଝୁଁଟିଦିଆ ନ କିଏ ସୁଧିରାଏ ହାତ୍ ।୩।
ବିର୍‌ହୁନ୍ ଆର୍ ତାଲ୍‌ପତ୍‌ରେଁ କିଏ ବନାସି ବିଛ୍‌ନା
କିଏ ବୁନ୍‌ସି ପଟି ଆନି ଖଜୁର୍ ପତର୍ ମଣ୍ଡ୍‌ନା ।୪।
ଖରା ମାସର୍ ବଢ଼େ ମଏଧାନ୍ ଶୀତ୍ ମାସିଆ ବେଲେ ଆଏ
ଝାଁଜି ପବନେ ଭାଜି ହଇ ଜୀବନ୍ କଲ୍‌ବଲେଇ ଯାଏ ।୫।
ପୁରୁଷ୍ ପିଲେ ତାସ୍ ବାଗ୍‌ଡ଼ି , ମାଏଝି ଟୁକ୍‌ଲେ ଛକା
ଦେଖିଲେଁ ସେ'ଟା ଲାଗ୍‌ସି ସମିୟା ବେକେଁ ପାହା ପକା ।୬।
ଶଶି ଜାନି ସବୁ କଥା କହେଲା ହେଲା ଅକୁଆ
ପିଲାକୁଁ ଧରି ମଣ୍ଡଲୀ ନ ମରାଲା ଗୁଟେ ମକୁଆ ।୭।
ଗୁରୁବା'କୁଁ ଡ଼ାକି କରାଲା ଭାଗ୍‌ବତ୍ ଗୀତା ପାଠ୍
ବୁଝାବୁଝି ଥିଁ ରିଝେଇ ଭାଏଲ୍ ଧରବେ ବନେ ବାଟ୍ ।୮।
ଗୁରୁବା'କର୍ ମନର୍ ଦୁଖ୍ ବି ଉଣାସ୍ ହେଲା ଟିକ୍‌ଏ
ଲାଖେ ଦୁର୍ଭାବନା ଖାଏସି ସତ୍‌ଭାବନା ଲିଖିଏ ।୯।
ରାହୁ ବାଗିର୍ ଖରା ଆଇଥିଲା ଝାଉ-ବାହ୍‌ନେ ଚଢ଼ି
ସେ ବାହ୍‌ନେ ବେଁଡି ହଇ ଲେଡି ପକ୍‌ଲେ ଝଢ଼ି ।୧୦।
ସେଥିର୍ ଡ଼ର୍‌ହେଁ ପୁଁଜା ପୁଁଜା ଗଛ୍ ଟିପିନ ଟୋଲ୍
ଏକ୍‌ଲା ଥିଲେ ଡ଼ର୍‌ମା ବଳିଁ ପାଁଚ୍ ଦଶ୍ ମିଶି ଠୋଲ୍ ।୧୧।

କାଏଁ ଠହରିତେ ସେମାନେ ବି ଘାଏକେଁ ହେଲେ ଲେଥ୍ରା
ଫଲ୍ ଥିବା ତକ୍ ଗୋଛ୍ ଥିଲା ଗଛ୍ ଫଲ୍ ଗଲା କି ଛେତ୍ରା ।୧୨।
ମାର୍କେ ଡ଼ରି ଚାର୍ ବିଚ୍ରୀ ଲହ ହଇଥିଲା ଢ଼ାପି
ଖରାର୍ ହାତେଁ ଧରା ପରିଁ ଭିତ୍ରେଁ ଗଲା କଁପି ।୧୩।
ଠେଁସା ମାର୍ ହେଲା କାଏଁ ସେ ମଲା-ରକତ୍ ବସ୍ଲା
ପାଚ୍ଲା ବଏଲେ ଚାର୍କେ ଯହୁଁ ନୀଲିଆ ବରନ୍ ଦିଶ୍ଲା ।୧୪।
କଁଟା ବଁଧ୍ ମୁଡ଼ା କୁଡା ପାନିର୍ ଆଧାର୍ ଯାହା
ତାକର୍ ଦଶା ଦେଖ୍ଲେଁ କିଏ ନାଇଁ କର୍ବା ଆହା ! ।୧୫।
ଖରାର୍ ଅତ୍ୟାଚାରେଁ ସଭେ ଫାଟି କରିଛନ୍ ଆଁ
ଝାର୍ ଡ଼ଙ୍ଗର୍ ଆତ୍ମାହୁତିର୍ ଲାଗି ଧରିଛନ୍ ଦାଁ ।୧୬।
ପାନିର୍ ଆଧାର୍କୁଁ ଦେଖି ପାନିର୍ ରଜା ସମୁଦର୍
ମେଘ୍କେ ମେଘ୍ ପାଏନ୍ ପଠେଇ ଭୁକ୍ଲା ଦର୍ ଦର୍ ।୧୭।
ନଏଦ୍ ନଲିଆ ବଁଧ୍ କଟା ଉଛ୍ଲି ଉଠ୍ଲେ ହଁସି
ସେ ତୁରତି ଲମ୍ଲେ ରଜା ପର୍ଜା ଯିବେ ମିଶି ।୧୮।
ଡ଼ଙ୍ଗରୁଁ ଆସି ସମୁଦର୍ ନ ଲାଗ୍ଲା ପାନିର୍ ଧାର୍
ଡ଼ଙ୍ଗର୍ ସମୁଦର୍ କଥା ହେବେ ଯେ ଯୁରିନେଲା କେ ତାର୍ ।୧୯।
ବର୍ଷା ଆସି ପୁର୍ଥୀ ସାରା ଭର୍ଲା ସବୁ ରସ୍
କାଁ ଡ଼ଙ୍ଗେଁ ହେଲେଁ ତୁନ୍ ପରି ରଙ୍ଗ୍ ରହେତା ବିରସ୍ ।୨୦।
ପହେଲା ଆଏଲା କଲା ରଙ୍ଗ୍ ମେଘ୍ ହାତୀ ନ ଚଢ଼ି
ଧୋବ୍ ରଙ୍ଗ୍ ତ ସଙ୍ଗେଁ ପାଏଲା ସଫେନ୍ ବଁକର ଧାଢ଼ି ।୨୧।
ହଲ୍ଦିଆ ରଙ୍ଗ୍ କନକ ଚଁପା ମାଲତୀ ଆର୍ ମୁଗ୍ଫଲି
ଫୁଲେଁ ଆଏଲା ଚହଲି ଚହଲି ଗେଲେଁ ଲାଢ଼େଁ ଫୁଲି ।୨୨।
ଲାଲ୍ ରଙ୍ଗ୍କେ ସାଧବ୍ ବହୁ ବୁଲ୍ସି ଦିହେ ବୁହି
ଲାଲ୍ କଇଁ ଆର୍ ମନ୍ଦାର୍ ଫୁଲେଁ ଢ଼େରା ଡ଼ଣ୍ନା ଥୁଇ ।୨୩।
ଶାଗୁଆ ରଙ୍ଗ୍ ତ ସାରା ପୁର୍ଥୀ ଆଗୁଆ ହଇ ବୁଲୁଛେ
କେନ୍ସି ଠାନେ ରଙ୍ଗର୍ ଅଭାବ୍ ଦେଖ୍ଲେଁ ନିଜ୍କେ ଘୁଲୁଛେ ।୨୪।
ସାତ୍ହି ରଙ୍ଗ୍କେ ଧରି ଆଏସି ଅର୍ଜୁନ୍ ଧୁନ୍ ଘାଏ
ଉଭି ଯାଏସି ତୁରତି, ରଙ୍ଗ୍ କାଏଁ ସବୁ ଦିନର୍ ଆଏ ।୨୫।
ବର୍ଷାର୍ ଇ ରଙ୍ଗ୍ ରସ୍ ଥିଁ ଗାଁ ଭୂଇଁ ଗଲା ରସି
କାମ୍ ବୁତାର୍ ମୁନୁଷ୍ କାଏଁ ବୁର୍ଥା ପାର୍ତା ବସି ।୨୬।

ଖତ୍ ବିହନ୍ ହଲ୍ ଧରି ମୁନୁଷ୍‌ଗଲେ ଲମି
ସେ ଠାନ୍‌କେ ଯେ'ନେ, ଅଛେ ଯାହାର୍ ଯେନ୍ ଜମି ।୨୭।
ବର୍ଷା ଫୁକି ଦେଇଗଲା କାଏଁ କେନ୍ ମନ୍ତର୍ ଆନି
ସଁଜ୍ ସକାଲେଁ କାମ୍ କବାଣେଁ ଲୋକ୍ ହେଲେ ସାନି ।୨୮।
ବିନୁଆଁ ତଳେଁ ବତର୍‌କିରି ହେସନ୍ ସିଗିର୍ ବିଗିର୍
ବତର୍ ପାଇ ମୁନୁଷ୍ ଆଜି ହଏ ତାକର୍ ବାଗିର୍ ।୨୯।
ପାଏନ୍ ବର୍ଷେଁ ନଲିଆ ପାନି ଭରି ଜଉଛନ୍ ମୁଡ଼ାକେ
ସକାଲେଁ ଶୁଖା ଥିଲେଁ ଉଛଲି ଯାଏସି ବେଲ୍ ବୁଡ଼ାକେ ।୩୦।
ପାଣ୍ ପାଁଜ୍‌ରେଁ ପାଏନ୍ ଅଭାବେଁ ପଲୁଥିଲେଁ ଛଟ୍‌କି
ଇ ଗାଁର୍ ଲୋକ୍ ଭୁଆ ବିହିଡ଼ା କରନ୍ ଉଟ୍‌କି ଉଟ୍‌କି ।୩୧।
ବର୍ଷା ଦିନେ ପାନିର୍ ଅଭାବ୍ ଯେନ୍‌ନ ଯେଭେଁ ହେସି
ଘୁଲି କଁକରା ଝୁରିର୍ ଆଗୋ ଦର୍‌ମରା ହଏ ଚାଷୀ ।୩୨।
ନଲିଆ ବଁଧା ଦିନୁ ଇ ଗାଁ ସଥେଁ ସୁଟେ ସରର୍ ଆଏ
ସୁନାର୍ ଚୁକ୍‌ରା ଉଡ଼େ ଖାଲି ମାର୍ ଗାଲି ମହରର୍ ଆଏ ।୩୩।
ହଲ୍ ବିହନ୍ ସଭେ ସମ୍‌କୁଁ ହେସନ୍ ଦିଆନିଆ
ଜନ୍‌କର୍ ଜିନିଷ୍, ସତେଁ ଜାଗା ଜାଗା ହଇଛେ ଥୁଆ ।୩୪।
ମାଏଝି ମୁନୁଷ୍ ସମ୍‌କୁଁ ବାୟ୍ କରି ରଖିଛେ କବାର୍
ଖେତେଁ କାର୍ ଖିଆ ପିଆ କାର୍ ଯା'ଆସ୍ କାର୍‌ବାର୍ ।୩୫।
ସମ୍‌କର୍ ଦିହେଁ ସବାର୍ ଅଛେ ସବୁ ବେଲେଁ କାମ୍
କାମ୍ ଏଛନି ମାଁ ବୁଆ ଆଏ କାମ୍ କୃଷ ରାମ୍ ।୩୬।
ଗାଁ ସାରା କାମର୍ ଭିଡ଼େଁ ଜନ୍‌ଏ ହଏ ଦୁଇଜନ୍
କୁନୁଁଆଁ ମଏଚର୍ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ୍ ପାଣ୍‌ରି ନେଉଛନ୍ ।୩୭।
ଦଉଡୁଥିବାର୍ ଗାଁ ଦିନ୍‌ଏ ରହି ଗଲା ଘାଏ ଅଟ୍‌କି
ଅଥା ହଇ କଥାଟାକେଁ ସଭେ ଯାଉଛନ୍ ଲଟ୍‌କି ।୩୮।
ଗାଁ ରହିଛେ ଗଦା ଗଦା, କଥା ବାର୍‌ତା ଖୁଲି
ଛି ନେଲା କେ ରଙ୍ଗି ରଙ୍ଗି ଚାଲୁଥିଲା ଘୁଲି ।୩୯।
କିଏ କହୁଛେ 'ରବିର୍ ବାପା ଗୀତା ପଢ଼୍‌ଲା ବେଲେଁ
ଭାବ୍‌ଲେ ପରେ ମନ୍ ମାନ୍‌ତା ତୀର୍‌ଥ କଲେଁ ହେଲେଁ ।୪୦।
କାଏଲ୍ ପର୍‌ଦିନ୍ କହେଲେ ପରେ ହଉଛେ ତାକର୍ ମନ୍
ଇ ଶରାବନେ ଝୁଲନ୍ ଦେଖି ଯାଏତେ ବୃନ୍ଦାବନ୍ ।୪୧।

ରବିର୍ ବାପା ସାଙ୍ଗେ ରବିର୍ ମାଁ ପଡ଼ିଛନ୍ ବାହାରି
ଯେନ୍ତା ହେଲେଁ ଯିବେ ମନା ନାଇଁ ମାନ୍‌ବାର୍ କାହାରି ।୪
ସେ ଦୁହିଙ୍କୁଁ ଏକ୍‌ଲା କାଏଁ ଯାଇଦେତା ନୁନୀ
ତାର୍ ମାଁ' ବା' ବାହାରି ପର୍‌ଲେ ନୁନୀର୍ ଯିବା ଶୁନି ।୪
ଝାଁକର୍ ଝାଁକ୍‌ରେନ୍ ବାହାରୁଥିଲେ ମନା କଲା ଶଶି
କହେଲା 'କାମ୍ କବାର୍ ଦିନେ କାଏଁ ତୀରଥ୍ ଯାଇହେସି' ।୪
ମା' ବା'ଙ୍କୁଁ ଧରି ଏସୁର୍ ଯିବା ଦିନ୍ ମୁଢ଼୍ ପାଏଲେଁ
ଆଉର୍ ଆଉର୍ ବି ଗାଁର୍ ଲୋକ୍ ଯିବେ ଯେ ଚାହେଁଲେଁ ।୪
ଆଜିର୍ ଏଛ୍‌ନି ଯିବେ ପରେ ସଭେ ବାହାରି ପର୍‌ଲେ ନ
ପଏସା ପତର୍ ଖଁଜି ବୁଚ୍‌କା ପେଁଡ଼ା ବାନ୍ଧି ସାର୍‌ଲେନ ।୪
ଗାଆଁ ସାରା କିହେ କାହିଁ ଯିବାର୍ ନାଇଁ କବାର୍‌କେ
ସଭେ ଅଛନ୍ ସାଙ୍ଗେ ଥାଇ ଲମେଇ ଘାଏ ନେବାର୍‌କେ ।୪
ପାଁଚ୍ ପଚିଶ ଯେ ଯେନ୍ତା ନିଜର୍ ପୁଁଜି ଜାନି
ଗୁରୁବା' ଗୁରୁମା'କେ ଧରା ଧରି କରୁଛନ୍ ଆନି ।୪।
ଦୁହେ କହୁଛନ୍ ପଏସା ପତର୍ ହଜି ନଶି ଯିବା
ତମର୍ ସେନ୍‌ହୋ ଆଦର୍ ଆମର୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଥିବା ।୪
ଶଶି ଆଏଲା ହସି ହସି କହେଲା 'ଦେହ୍ ପାଆ
ଜଗି ରଖ୍ ଚଲୁଥିବ ଗୁରୁମାଆଁ ଗୁରୁବାଆ' ।୫
ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ ଗେଛେ ଆନିଥିଲା ମାଷ୍ଟରଙ୍କର୍ ହାତେଁ ଦେଇ
କହେଲା ଠାନ୍‌କେଁ ଖଁବ୍‌ଏ ଲେଖି ଦ ଇଥିବ ପକେଇ ।୫
ବଏସ୍ ଜାନି ସାନ୍ ବଡ଼୍ ମାନି ଯୁହାର୍ ଦିଆନିଆ
କେ ଦେଖୁଛେ ଶଶି ନୁନୀର୍ ଆଖିର୍ କଥାକୁହା ।୫
ତୀରଥ ଯାତ୍‌ରୀ ତୀରଥ ଗଲେ ଗାଆଁର୍ ଲୁକେ ଗାଁଏଁ
କହେଲେଁ ହେଲେଁ ସମ୍‌କୁଁ ଲାଗ୍‌ଲା କେତେ ବାଏଁ ବାଏଁ ।୫
ଶଶିର୍ ଆଖିଁ ନୁନୀକେ ଦେଖି ପାଏନ୍ ତରା ତରା
ଛାତି ଭିତର୍ ତାର୍, କେ ଦେଖିବା କା'ଣା ତାର୍ ଥିଲା ଭରା ।୫

୧୫

କେତେ ମନ୍ଦିର୍ ମଠ୍ ବୃନ୍ଦାବନ୍ ଅଛେ ବୁହି
କାଖେଁ କାହାକେ ପାୟି କରି ଯମ୍‌ନା ଯାଏ ବୁହି ।୦୧।
ଜୀବନ୍ ଧାର୍ ସେ ଯମ୍‌ନା ନଏଦ୍ ଦେଖ୍‌ଲେଁ କେଡ଼େ ଅଏନ୍
ପୁରାନ୍ କହେ ସେ ପରେ ଫେର୍ ଆଏ ଯମର୍ ବହେନ୍ ।୦୨।
ବୃନ୍ଦାବନ୍ କେ ଆସି ମାଷ୍ଟେ ଅନ୍ଦି କନ୍ଦି ଘୁରୁଛନ୍
ରାସର୍‌ଠାନେ ରସ୍ ପାଏବେ ଅନୁଖନୁ ନୁରୁଛନ୍ ।୦୩।
ଆଉର୍ କିଛି ନୁହେ ଖାଲି ମହାପ୍ରୁର୍ ଭାବ୍ ରସ୍ ଆଏ
ସେଥିଁ ବୁଡି ରହେବାର୍‌ଟା ମୁନ୍‌ଷର୍ ବି ବଶ୍ ଆଏ ।୦୪।
ଅଗାଧ୍ ସେ ରସେଁ ଗାଧିଲେଁ ସତ୍ ଆନନ୍ଦ୍ ଚେତା
ଆବ୍‌ରି ରଖେ ଜୀବନ୍ କେ କାହିଁ ବିଫଲ୍ ହେଇଦେତା ।୦୫।
ଏ କଥା କାଏଁ କହେବାର୍‌କେ ବୃନ୍ଦାବନ୍ ଆଏ ସାକ୍ଷୀ
କେତେ ଦିନୁ ଅଛେ ମନେ କେତେ ରସ୍ ମାଖି ।୦୬।
ଜୀବନ୍‌କେ ଫେର୍ କାଖେଁ ଧରି ପାଖେଁ ମରନ୍ ଚାଲୁଛେ
ମୁର୍‌ତୁଦେବ୍ ତାର୍ ବହେନ୍ ଯମ୍‌ନା ବୁହି ସତ୍‌କେ ପାଲୁଛେ ।୦୭।
ଭଲ୍ ପାଏବାର୍‌ଟା ରସ୍ ଲୋକ୍ ଜାନୁଛନ୍ କି ନାଇଁ
କହେବା କେ ଭାଏଲ୍ ମହାପ୍ରୁ ଆଏଲେ କୃଷ୍ଣ ନାଁ ନେଇ ।୦୮।
ମାହାପ୍ରୁ ସମ୍‌କୁଁ ଭଲ୍ ପାଏସନ୍ ତାହାକୁଁ ପାଅ ଭଲ୍
ସବୁ ଦିହେଁ ମାହାପ୍ରୁ, ନାଇଁ ଜାନ୍‌ଲେଁ କଲ୍ ବଲ୍ ।୦୯।
ମାହାପ୍ରୁକେ ତ ଭଲ୍ ପାଏବାର୍ ବାଟ୍ ଆରାଧନା
ଆରାଧନାର୍ ନାଆଁ ରାଧା ଜାନ୍ ଲା ଲୁକ୍‌କୁଁ ଜନା ।୧୦।
ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଅଲ୍‌ଗା ନୁହନ୍ ଗୋପୀ ନୁହନ୍ ଭିନ୍‌ଏ
ଧ୍ୟାନ୍ ଦେଇକରି ଦେଖି ଜାନ୍‌ଲେଁ ସଭେ ମିଶି ଜନ୍‌ଏ ।୧୧।
ଏ ଭାବ୍‌ଟା ମାଷ୍ଟକର୍ ମନେ ଅନୁଖନୁ ଖେଲୁଛେ
ନନ୍ଦ-ଯଶୋଦା ଭାବ୍‌ନା-ଦହି ହାଁଡ଼ି ହର୍‌ମେଷ୍ ବିଲୁଛେ ।୧୨।
ତାକି ବସିଛନ୍ କେତେବେଲେଁ କାଏଁ ପାଇଯିବେ ଚିକ୍‌ନା
ପଣ୍ଡା ମାନ୍‌କର୍ ଅଡ଼୍‌ହା ବେଭାର୍ ଲଗେଇ ନେଲା ଠିକ୍‌ନା। ।୧୩।
ପଣ୍ଡା ମାନେ ବଡ଼ା ରକ୍‌ମେ ପଏସା ଅସୁଲ୍ କରୁଛନ୍
ଯାତ୍‌ରୀ ମାନ୍‌କର୍ ମୁନା ହାତ୍‌ଲିଁ ସୁଆଁଲି ମେତାଲ୍ ତାରୁଛନ୍ ।୧୪।

ନୁନୀ ବୁଲୁଛେ ସବୁ ଆଡ଼୍‌କେ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀକୁଁ ଧରି
ବୃନ୍ଦାବନ୍ ନେଇ ମୁଁର୍ ସପନ୍ ସୋକ୍ ଆସୁଛେ ସରି ।୧୫।
କେତେ ମାତା କେତେ ବାବା କେତେ ଚନ୍ଦନ୍ ଚିତା
ବାହାରେଁ ଚିତ୍‌ରି ଭିତ୍‌ରି ମନ୍‌କେ ଲୁକେଇ ନେବାର୍ ଚିନ୍ତା ।୧୬।
କୁଟା ଅଁଧା କଣା କାଣୀ ସଲଖ୍ ସୁନ୍ଦର୍ ଭିକାରୀ
କେ ଦଉଛେ କିଛି କାଣା କେ ଦଉଛେ ଧିକାରୀ ।୧୭।
ପଁଡ଼ା ପଡ଼ିହାରୀ ମାନେ ଯାହା ପାଉଛନ୍ ଲୁଟୁଛନ୍
ପୂଜକ୍ ପଣିଆଁର୍ କଣ୍‌ହାଁ ମାନ୍‌କୁଁ ମାହାପ୍ରୁର୍ ନାଏଁ ଚୁଟୁଛନ୍ ।୧୮।
ମାହାପ୍ରୁକେ ପାଏବାକେ ଦର୍‌କାର୍ ନାଇଁ ଭକ୍ତି
ଅଛେ ଯଦ୍‌ରି ଜଲ୍‌ଦି ପାଏବ ପଏସା ଦେବାର୍ ଶକ୍ତି ।୧୯।
ନିକେଁ ଯା' ହଉନ୍ ମହାପ୍ରୁକେ କରିନଉଛନ୍ ଭିକାରୀ
'ମୁଁ' ଯେନେ 'ଭଁ' ନାଇଁ କରତା ସେନୁ ଭରିଛନ୍ ମୁଁକାରୀ ।୨୦।
ଇ ସବୁ କେ ବିର୍‌କତ୍ ହଇ ଯମ୍‌ନା ଆଡ଼୍‌କେ ମୁଁହାଇଛନ୍
ସେନ ଦେଖ୍‌ଲେ ଠାନ୍‌କେଁ ବନିହାଁ ଲୋକ୍ ଜମା ହଇଛନ୍ ।୨୧।
ଲୋକ୍ ବସିଛନ୍ ସୁଧାର୍ ଭାବେଁ କଇର୍ କାଇର୍ ନାଇଁ
କାନ୍ ଦେଇଛନ୍, କହୁଛନ୍ ଜନ୍‌ଏ ସଭାର୍ ମଝି ଥାଇ ।୨୨।
ମୁହେଁ ଦାଢ଼ି ମୁଢ଼େଁ ବାଲ୍ ଗେରୁଆ କପ୍‌ଡ଼ା ଦିହେଁ
ଧିଆନ୍ ଘିଚେ ସିଆନ୍ କଥା ଯୁଆନ୍ ବଏସିଆ ମୁହେଁ ।୨୩।
ବିନ୍ ବାଧାଥିଁ କହି ଯାଉଛନ୍ ରାଧା ଭାବର୍ କଥା
ରାଧା ଭାବ୍ ଟା ନାଇଁ ପାଲି ପୁରାନ୍ ପଢ଼ି ଅଥା ।୨୪।
ବୃନ୍ଦାବନ୍‌କେ ନିଜର୍ ମନ୍‌କେ ରଖ୍‌ଲେଁ ସାଜି ବୁଜି
ରସର୍ କଥା ରାସର୍ କଥା ସହଜେଁ ହେବା ବୁଝି ।୨୫।
ବାବାର୍ କଥା କାବା ହଇ ମାଷ୍ଟେ ସର୍‌ଲଗ୍ ଶୁନୁଛନ୍
ଆଁଖି ପାଏନ୍ ଛଲ୍‌କି ଆସେ ମୁଡ଼୍ ଘାଡ଼ିକରି ଘୁନୁଛନ୍ ।୨୬।
ନୁନୀର୍ ବା ଶୁନି ବଲୁଛନ୍ "କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର୍ କଥା
ଇଟା ଛାଡ଼ି ବୁଲି ବୁଲି ମିଛେଁ ହେଲୁଁ ଅଥା" ।୨୭।
ନୁନୀର୍ ମାଁ ମନେ ଭାବୁଛନ୍ କେଡେ ନୁକୋ ପିଲା
ଇନ୍ତା ପୁଓ ପାଏବାର୍‌କେ କେନ୍ ମାଁର୍ ଭାଏଗ୍ ଥିଲା ।୨୮।
ପର୍‌କରି ସେ ମାଁ ବିଚ୍‌ରୀକେ ପୁଓ ଛାଡିଛେ ଘର୍
ମାଁ ଆଉର୍ କାଏଁ ଜୀବ୍‌ନେ ଥିବା ଝୁରିଁ ଅଠିପର୍ ।୨୯।

ଏନ୍ତା ନୁକୋ ପିଲାଗୁଟେ କୁଲେଁ ଯଦି ପାଏର୍ତି
କୁଏଁ କରି କୁର୍‌ରେଇ ନେତିଁ ଯାହା ରଖିଛେଁ ସାଏର୍ତି ।୩୦।
ନୁନୀକେ ମୋର୍ କାଁ କରସିଁ ବିହା ହେବାର୍ ନାଁ ନାଇଁ
ସଭେ ବଲ୍‌ବେ ଇ ଟୁକ୍‌ଲିର୍ ବୁଆ ନାଇଁ କି ମାଁ ନାଇଁ ।୩୧।
ଆଜିର୍ ପରେ ରାଜି ଯାଏତେ ଧରେଇ ନେତିଁ ହାତ୍
ମହାପ୍ରୁ ! ତୋର୍ ନୀଲା-ନର୍ଦାଁ ନାଇଁ ପାଏ ମୋର୍ କାତ୍ ।୩୨।
ରବିର୍ ମାଁ ଆର୍ଏଁଖିକେ ବନ୍‌ଏ ନାଇଁ ହଏତ ଦୁରୁଣ୍
ବଏସର୍ ଦିନୁ ବଏସରା ନାଇଁ ଦେଖିବାକେ ପର୍ ପୁରୁଷ୍ ।୩୩।
କଥା ଶୁନି ଯଥା ତଥା ରାଗ୍ ବାଆରି ପାରୁଛନ୍
ରବି ହଇଥିବା କାଏଁ ସେ, ସୋର୍ ସିନ୍ଦ୍ କେଁ ନୁରୁଛନ୍ ।୩୪।
ଦର୍‌ଛପ୍ ଦର୍‌ଛପ୍ କରି ପର୍ଦ୍ଦା ଚିହ୍ନୁଲା ନୁନୀ
ଖସ୍‌ରି ଗଲା ସଭା ମଞ୍ଚକେ କୋର୍ କଥା ନାଇଁ ଶୁନି ।୩୫।
ଟୁକେଲ୍‌ଟାକର୍ ଖସ୍‌ରିବାର୍ ଥିଁ ବାବା ଖୁସୁର୍ ମୁସୁର୍
ସକ୍ କଲା ମନ୍ ଦକ୍ କଲା ମୁହଁ ହଇଥିଲା ଯାହା ପାଣ୍ଡୁର୍ ।୩୬।
ନୁନୀର୍ ଚେହେରା ଚିହ୍ନି ରବି ସବୁ ଜାନି ପାର୍‌ଲା
ନୈଁ ଇମେଇ କହେଲା କଥା ଟପୋ କଲା ସର୍‌ଲା ।୩୭।
କଥା ସର୍‌ବାର୍ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଉଠିଲି ଗଲା ସଭା
ଗୁଟେ ଠାନେ ଜମା ରବି, ନୁନୀ, ଚାର୍‌ହି ମା' ବା' ।୩୮।
କଥା ବାର୍‌ତା କିଛି ନାଇଁ ସଭେ ଖାଲି କାନ୍ଦୁଛନ୍
ଦୁଖ୍ ଫାର୍‌ଲା ହୁରୁଦ୍-ବାଏର୍‌କେ ପାକୁଁ ପର୍ଯନ୍ତ୍ ଭୁକ୍ଷୁଛନ୍ ।୩୯।
ଛାତି ତଲର୍ ତାତି ମାନେ ଆଖିର୍ ବାଟେଁ ବାହାରୁଛନ୍
ଅସହ୍ ଅକହ୍ ଦରଦ୍ ବାହାରି ଇହ ହଇ ଇହରୁଛନ୍ ।୪୦।
ଭକ୍ ଭକ୍ ଦେଖି ରବିର୍ ବା' ଭକୁଆ ହଇଛନ୍ ପର୍ଦ୍ଦା
ରବିକେ ଆବ୍‌ରି ରବିର୍ ମାଁ ଘାଏଁକେଁ ଛନ୍‌କେଁ ମୂର୍ଚ୍ଛା ।୪୧।
ସେତ୍‌କି ବେଲର୍ ଥିତି ଯାହା, କିଏ ପର୍‌ବା ଲେଖି
ସେ ଜାନ୍‌ବା ଯେ ଭୁଗିଛେ, କି ଯେ ପାରିଛେ ଦେଖି ।୪୨।
ପାଁଚ୍‌ଟା ହୁର୍‌ଦେଁ ପାଟେଁ ନାଇଁ ପାଟେଁ ପାଁଚ୍‌ଟା ପୁକାର୍ ବେଦନ୍
ମହାପ୍ରୁ ବୁଝ୍‌ବା କେତେ ଦୁଖ୍ ଦେସି ତାର୍ ଇ ଦେନ୍ ।୪୩।
ବୁଝା ସୁଝା ହଇ କଥା ହେଲେ ତାକର୍ ତାକର୍
ପଚ୍‌ରା ଉଚ୍‌ରା ହେଇ ରବି ବୁଝ୍‌ଲା ଗାଁ ଯାକର୍ ।୪୪।

ନଲିଆ ବନ୍ଧାନୁ ମୁଡ଼ା କୁଡ଼ା ତକ୍ ରବି ସବୁ ଶୁନି
କହେଲା "ଶଶିର୍ କଥା କିଏ ଅଛେ ପାର୍‌ବା ଖୁନି ? ।୪୫।
ଦୁଖ୍ ମନା ହେଲା ଶଶି ଅଛେ ଅବ୍‌ତକ୍ ଅବିହାରୀ
ନୁନୀ ହାତ୍‌କୁଁ ଦୁଇହାତ୍ ନୁହେ ହଏ ଜାନିପାରି ।୪୬।
ଚେତା ପାଇକରି ମାଁ ଯେତେବେଲେଁ ରବିଁକେ କୁଢ଼େଁ ପାଏଲେ
କଥା ପାଶ୍‌ରି ଯଥା ତଥା କଥା କହି କହି ଆଏଲେ ।୪୭।
କଏଲେ "ପୁଓରେ ! କେନ୍ ଦୋଷ୍‌ନୁ ଏଡ଼୍‌କି ଦଶା ପାଉଛେଁ
କେନ୍ ଗାଏର୍ ନୁ ଦାମୁର୍ ଛଡ଼େଇଥିଲିଁ ହୁର୍‌ଗୁନି ହଉଛେଁ ।୪୮।
ଫୁଟାଲା କୁଆକୁଁ ଉଡ଼ାବାର୍ ଶିଖଉଥିଲା କେନ୍ ଚରେ
ଛଡ଼େଇ ରଖିଥିଲିଁ କାଏଁସେ ଚରେ ଝୁରି ମରେ ।୪୯।
କେନ୍ ପିଲାଡିର୍ ପିଲାକେ କାଏଁ ଛଡ଼ାଇ ଥିଲିଁ କୁଲୁଁ
ସେ ଦୋଷର୍ କାଏଁ କନ୍ତର୍ ଭୁଗେଁ ଜିତି ଯାଉଛେ ମୁଲୁଁ ।୫୦।
ରବିର୍ ଆଖୁଁ ଲହ୍ ନାଇଁ ନ ମାଆଁର୍ ପାହା ଧରି
କହେଲା ମାଁ ! ଯାହିଁ ଥିଲେଁ ବି ଇ ପାହାକେ ଆଏମି ଫିରି ।୫୧।
ଗଛର୍ ଫଲ୍‌ଲା ଫୁଲ୍ ଫଲ୍ ସବୁ ବଡ଼୍ ହଇକରି ପାଚ୍‌ଲେଁ
କାହିଁ ଯାଏସି ନାଇଁ ପଡ଼ି ମା' ଗଛର୍ ପାହା ତଲେଁ ।୫୨।
ଝାରେଁ ଥିଲେଁ ବି ରଜାର୍ ହାତୀ ସବୁ ବେଲେଁ ରଜାର୍ ଆଏ
ପାଶ୍ ଧୁରିଆ ଯାହିଁ ଶୁଭୁ ବାଜ୍‌ନା ଯେନ୍ତା ବଜାର୍ ଆଏ ।୫୩।
ବଡ଼େ ସଂସାର୍ ପଡ଼ିଛେ ମାଁ, ରହେମି ଖେଲି ବୁଲି
ଡାହା ବଲିଁ କାଏଁ ମାଁ ବାପ୍‌କୁଁ ରହି ପାର୍‌ମି ଭୁଲି ।୫୪।
ମମତା-ରଶି ଥି ବନ୍ଧା ହଇଁ ମା'ବା ର୍ ପାହା-ଖୁଟିଁ
ସାଁକୁର୍ ଇଲାକାଟାକେଁ ରହେତି ମନ୍‌କରି କୁର୍‌କୁଟି ।୫୫।
ନାଇଁ ଲମ୍‌ତା ରଶି ସେନ ଭାଉଁର୍ ଭାଉଁଭ୍ ବୁଲ୍‌ତିଁ
ଗୁଟେ ଠାନେ ସବୁ ଦିନେ ଜୀବନ୍ ଘାଁଟି ଗୁଜ୍‌ର୍‌ତିଁ ।୫୬।
ସେଥୁଁ କାଣା ପାଏତିଁ ? ମା ଗୋ ! ରଶି ଇଛନି ଲମ୍
ବଡ଼୍ ଇଲାକାନ ବନ୍‌ହିଆଁ ଲୁକ୍‌କୁଁ ଦେଖୁମି କରି ସମ୍ ।୫୭।
ଜାନିଥିବ ମାଁ ! ବନ୍‌ହିଆଁ ଦିନେ ଆସିଥିଲା ଦିନ୍ ଟେ
ସାମେନ୍ ନୁହେଁ ରାମେଣ୍ ରଖୁ ନେଇଛେ ଅଲିଭା ଚିହ୍ନ ଟେ ।୫୮।
ଦଶ୍‌ରଥ ରଜାର୍ ମନ୍ ରାମ୍‌କେ ବାନ୍ଧି ରଖିବେ ଦେଶେଁ
ରାମ୍ ଚାହେଁଲେ ଚଉଦ ବରଷ୍ ବୁଲ୍‌ବେ ବାବା ବେଶେଁ ।୫୯।

କୈକେୟୀ କହେ ପୁଓଟେ ନାଇଁ ବାଁଧୁଛେଁ ନାଇଁ ଚଳେ
ବଏଲେଁ ମୋର୍ ଭରତ୍ ଅଛେ ବାଁଧିପକ ହେଲେ ।୬୦।
ନାଇଁ ବୁଝି ଦଶରଥ୍ କାହିଁ ଛାଡ଼ି ପାର୍ଲେ ରାମ୍ ?
ଛାଡ୍ଲେ ପଛେଁ ରାମର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ନିଜର୍ ଦୁଲଭ୍ ପ୍ରାନ୍ ।୬୧।
ଜଗତ୍ ହିତେ ରାମ୍ ଗଲେ ଭରତ୍ ରହେଲେ ବଁଧା
ଆମ୍ କୁଁ ସେ'ଟା କେ'ନ ବିଶ୍ୱସି ଆମେ କେଡ଼େ ଅଁଧା ।୬୨।
ନୁନୀର୍ ବା' କହେଲା "ବାବୁ ! ଆମେ ସବୁ ମୁରୁଖ୍ ଆଉଁ
ହେଁ ସବୁର୍ କାଏଁ ସୋର୍ମୋଲ୍ ଆମେ ସାରା ଜନମ୍ ପାଇଁ ।୬୩।
ସବୁ କଥା ଛାଡ଼୍ ଏତ୍କେଁ ଚାଲ୍ ଯିମା ଘର୍କେ
ଫିରେଇ ଆନ୍ଥ ଗାଁ ସାରାର୍ ଶୁଖି ଯାଇଥିବା ସର୍କେ ।୬୪।
ହେତେଇ କରି ନୁନୀର୍ କଥା ତାହାକେ କାହାକେ ଦିଅ
ମୋର୍ ବୋଝ କେ ନିଜର୍ ଭାବି ଘାଏ ଉତ୍ରେଇ ନିଅ ।୬୫।
ରବି ଦେଖ୍ଲା ନୁନୀର୍ ମୁହୁଁ କେତେ ସହଜ୍ ସରଲ୍
ରବିକେ ଦେଖି ଆଖିର୍ ପାଏନ୍ ତାର୍ ହଏ ଛଲ୍ ଛଲ୍ ।୬୬।
ନୁନୀର୍ ମନର୍ ଭିତର୍ ରବି ଫଟିକ୍ ଭାବେଁ ଦେଖୁଛେ
ଶଶି ବସି ସେଠାନେ କାଏଁ ନୁନୀର୍ ପୁତ୍ଲା ଲେଖୁଛେ ।୬୭।
ଗାଁ ସଭାର୍ ସେ ଦେଖାଚାହାଁ ସବୁ ପଡ୍ଲା ସୋର୍
ଭାବ୍ଲା ବନ୍ଏ କରତବ୍ଟେ ଅଛେ ନିଜର୍ ମୋର୍ ।୬୮।
ଗାଁକେ ଯାଇ ନୁନୀକେ ଦେଇ ପାର୍ଲେଁ ଶଶିର୍ ହାତେଁ
ରହି ପାର୍ତା ଥାନେଁ ଅପ୍ନେ ନିଛେଁ ନିଜର୍ ବୁତେଁ ।୬୯।
ତାର୍ପରେଁ ଫେର୍ ଆଏତା ଫିରି ଯାହିଁର୍ଟା ସେ ତାହିଁ
ମା' ବା' କେ ନୁନୀ ଶଶି ରଖିତେ ନ ନେଇ ।୭୦।
ରବି କହେଲା ଘର୍କେ ଯିମା ଧରି ରାଏତ୍ ଗାଡ଼ି
ସମ୍ଭର୍ ମୁଡ଼େଁ ମାଡ଼ିଥିଲା ଯେନ୍ ଚିନ୍ତା ପଲାଲା ଛାଡ଼ି ।୭୧।

୧୬

ପୃଥ୍ୱୀ ସାରା ଉଦା ସରସର୍ ଧାରା ଶରାବନ୍ ଝରୁଛେ
ଝୁପୁର୍ ଝୁପୁର୍ ଫୁସୁର୍ ଫୁସୁର୍ ଯେବେଁ ଯେନ୍ ସୋର୍ ଧରୁଛେ ।୦୧।
ମନ୍ କର୍ଲେ ଘାଏ କୁଲାର୍ ମୁହେଁ ଗୁକି ନଉଛେ ପାଏନ୍
ଖପର୍ ହଉକି ପୁଆଲ୍ ଛପର୍ ରଡ଼ି ଛାଡୁଛେ ଛାଏନ୍ ।୦୨।
ଅର୍ଯ୍ଲା ମେତାଲ୍ ବୁନ୍ଦା କେବେଁ ପଡ଼ୁନୁ ଧରେ ଫୁକି
ସେ ସରପଟ୍ ହାତୀର୍ ଶୁଁଡ଼େଁ ପାଏନ୍ ଦଉଛେ ରୁକି ।୦୩।
ଜନ୍ ତରା ଉଦିଥିଲେଁ ବି ନାଇଁ ଦିଶ୍‌ବାର୍ ରାତି
ଆକାଶ୍ କୁଲେଁ ଶୁଇ ନଉଛନ୍ ନିଶା ଅନ୍ଧାରେଁ ମାତି ।୦୪
ନଏଦ୍ ନଲିଆ ଛାଡ ଖେତର୍ ଘାଇ ନାଇଁ ହଏ ଲହଁକି
ଅଛ୍‌ରେ ଗଲେଁ ଆର୍ ଅଛ୍‌ରା ତାହାଗୁଁ ଯାଏ ବହଁକି ।୦୫
ପିସ୍‌କାଲେଁ ଘାଏ ଆର ଘାଏକେଁ ମେଘର୍ ଘଡ଼୍‌ଘଡ଼ି
କାନ ଫଟାଇ ବରଷା ଆନେ ଡ଼ରଡ଼ରାନି ଚଡ଼୍‌ଚଡ଼ି ।୦
ପାଏନ ନିଶାଥି ଭୋଲ୍ ହଇ ନଲିଆ କେତେ ଫେଫ୍‌ଲଉଛେ
ସାନ୍ ହେଲେଁ ବି ମହା:ନ୍ ତୋଡ୍ ଯାହା ଯାଉଛେ ଗେଫ୍‌ଲଉଛେ ।୦
ରୁହି, ଭାକୁର୍, ବଲିଆ, ସେହୁଲ୍, ସେର୍‌ନା ଆସନ୍ ଚଢ଼ି
ସିଘି, ମାଗୁର୍, ଟେଙ୍ଗ୍‌ନି, ମୁଟ୍‌ଲା, ଖପ୍‌ସି, କିଆ, ଦୁଡ଼ି ।୦
କରେଲ୍, ମହରେଲ୍ , କୁତ୍‌ରି, ଚିଙ୍ଗରି ବଡ଼୍ ଠାନୁ ସୁରୁ
ତର୍ଦେଇ, ଭଦ୍‌ରି ,ବର୍ଯ୍ରି କେନ ଛିଟ୍‌କିନିଆଁ ଧାରେଁ ଠୁରୁ ।୦
ପାଏନ୍ ଛାଡ୍‌ବାର୍ ନାଁ ନାଇଁ ଘାଉଁ ଘାଏକେ ବଢୁଛେ
ଦୁଲ୍‌କି ଫୁଟା ରଚ୍‌କା ବରଷା ଚାଏର୍ ଆଁଗୁଲ୍ ମାଏଟ୍ ଛିଡୁଛେ ।୧
ଦୁର୍‌ବଲିଆ କାଁଥି ମାନେ ଧସ୍‌କି ବିଦ୍‌ରି ଯାଉଛନ୍
ବସା ଛାଡନ ନାଇଁ ଚରେ ଯାହିଁର୍‌ଟା ତାହିଁ ରହୁଛନ୍ ।୧
ଗାଏ ଦାମୁର୍ କେନ୍‌କେ ଯିବେ ବନ୍ଧା ରହିଛନ୍ ଗୁହାଲେଁ
କିଏ ଉଲିଁ ଦିଏ ବେଁଟ୍ ମୁତେ ତ କିଏ ଭୁର୍‌ତାଏ ପୁଆଲେଁ ।୧
କିଏ ବଲୁଛେ କାଲ୍‌ହିର୍ ସଁଜେଁ ଗଛ୍ ଚଢୁଥିଲା ନାର୍ ଟେ
କନା ପରୁଥିଲା ହେବା ଏନ୍‌ତା ବଏଡ୍ ଝଁକେର୍ ପାର୍ ଟେ ।୧
ଟେ କ କହୁଛେ ରାତି ଯାକ ଡାକୁଥିଲା ପି' ଛଲ୍ ଛଲ୍
ସଁଜୁଁ ସକାଲ୍ ହଦ୍‌ରି ନାଇଁ ବିଜୁ ମଲ୍‌କେ ମଲ୍‌ମଲ୍ ।୧

ବର୍ଷା ଅଗ୍‌ବାର୍ ସହି ହେତା ବୁହେ ହୁର୍‌ହୁରିଆ ପବନ୍
ହଲେଇ ଝୁଲେଇ ଦିହ୍ ମୁଢ଼୍‌କେ ଦୁହୁଲେଇ ଦିଏ ଜୀବନ୍ ।୧୫।
ବଁଧନ୍ ମଝିକେ ପଟା ପରିଛେ ଅଲ୍‌ଗା ହଇ ନାଇଁ
ଏକ୍ ଧରିଆ ପାଏନ୍ ଆଇଛେ ମୁଢ଼ା ଭିତର୍‌କେ ଧାଇଁ ।୧୬।
ବଏଢ଼୍ ପକାବା କେ ଜାନିଛେ ପାଏନ୍ ଆଉଛେ ମୁଢ଼ାକେ
ମୁଢ଼ା ଭରି ଆସିଥିଲାନ ଜାଲ୍‌ହିର୍ ବେଲ୍ ବୁଢ଼ାକେ ।୧୭।
ରାଏତ୍ ସର୍‌ତା ଆଇଛେ ପାଏନ୍ ହେଲାନ ଆସି ବେଲା
ବର୍ଷାର୍ ଲାଗି ପଟା ହେଲେଁ କେ'ନ ଅଲ୍‌ଗାଇ ହେଲା ।୧୮।
ମୁଢ଼ା କଲାନ ଟିପ୍ ଟିପ୍ ଭଗାଏଁ ନେ ଭଗାଏଁ ହଉଛେ
ବାଙ୍ଗର୍ ବାଙ୍ଗର୍ ଠାନ୍ ଦେଖ୍ ଉଛ୍‌ଲି ଉଛ୍‌ଲି ଯାଉଛେ ।୧୯।
ପାଏନ୍ ବଲୁଛେ ମୁଢ଼ା ଭଙ୍ଗେଇ ଗାଁ ଉହୁଲେଇ ଭାଗ୍‌ମି
ମୁଇଁ କାଏଁ ମାନେ ବଁଧା ଛନ୍ଦା ଯାହିର୍‌ଚା ତାହିଁ ଲାଗ୍‌ମି ।୨୦।
ଗାଆଁକେ ଯେନ୍ ମୁଢ଼ା ନୁଆ ଜୀବନ୍ ଥିଲା ଦେଇ
ସେ ମୁଢ଼ା ଆଏଜ୍ ସେ ଜୀବନ୍‌କେ ବୁନ୍ଧୁ ଦେବା ଦାଇ ।୨୧।
ସବୁଟେ ଜିନିଷ ସମିୟା ଜାନି ଜନ୍‌କୁଁ ହେଲେଁ ଭଲ୍
ସେ ସମିୟା ସେ ଜନ୍‌କୁଁ ତାହାକେ କର୍‌ସି ଶଲ୍ ।୨୨।
ଛେଲ୍ ମେତାଲ୍ ଗାଁ ସାରାକେ ଗାଁଏଁ ରଖି ବସେଇ
ଯମ୍ ଜଗିଛେ ବାଟ୍ ମୁହୁଁ ନ ମୁଢ଼ାକେ କରି କସେଇ ।୨୩।
ଗାଁ ସାରା ଉଟୁସ୍ ପୁଟୁସ୍ ପାଏନ୍ ନେଁ ମୁହେଁ ଜାହାରି
କାଁ ଉପେ ଭାଏଲ୍ କେ କର୍‌ତା ଘରୁ ହେଲେଁ ତ ବାହାରି ।୨୪।
ଶଶିର୍ ଡ଼ାକେଁ ଗାଁର୍ ପିଲେ ଚଉକୁଡ଼ୀ ନ ଜମା
ଟାକର୍ ଟାକର୍ ଘୁଡା ଉଟାର୍ ଜା'ଣା କେନ୍ତା କର୍‌ମା ।୨୫।
ଯେନ୍ ଜନାଦୁକ ନଲିଆ ନିକେ ଯାଇଥିଲେ ଫିରିଛନ୍
ଜାଣା ବଲ୍‌ବେ ସେମାନେ ଯେ ଶୁନ୍‌ବେ ବାକି ଘେରିଛନ୍ ।୨୬।
ଉଦା ସର୍‌ସର୍ କପଡ଼ା ଦିହୁଁ ପାଏନ୍ ପରୁଛେ ଥିପି
ନିରାଶ୍ ଭାବ୍‌ଟେ ମୁହୁଁ ଭର୍ ଭର୍ ହଇଯାଇଛେ ଲିପି ।୨୭।
ଶଶି ଆସି କହେଲା ନଲିଆ ଠାନୁ ଆଉଛେଁ ଇ'ଛନ୍
ଆଜିର୍ ପାଏନ୍ ଆଜାଗୁତ୍ ଆର୍ ଧୁବା ଅକଥନ୍ ।୨୮।
ବଁଧନ୍ ଉପ୍‌ରେଁ ହାତେ ଅଧେ ପାଏନ୍ ଅନାଧୁନ୍ ଭାସୁଛେ
ଭଟା ଠାନୁ ବଲି ନୁହେ ପଟା ନୁ କେଢେ ଢେ଼ସୁଛେ ।୨୯।

ପଟା ହିଟାବାର୍ ଲାଗି ପାଏନ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ବୁଡ଼୍‌ଲେଁ ଯାଇ
ବୁଡ଼୍‌ଲେ ନାଇଁ ଠହରି ହଏ ଆନ୍‌ବା ଉହୁଲାଇ ।୩୦।
ଛାତି ଦୁଇଖଣ୍ ବାଁଧିଲେଁ ନଲିଆର୍ ଇ'ତରା ସେ'ତରା
ବୁଢ଼ି ହିଟେଇ ହେତା ହାତେଁ ରଶି ଥିଲେଁ ଧରା ।୩୧।
ଗାଆଁ ଟାକର୍ ଭାଏର୍ ଧରି ପଟା ରହିଛେ ଯେଁତି
ପଟା ରହେଲେଁ ଗାଁଟା ଯିବା, ରହେବା ଗଲେଁ ହିଟି ।୩୨।
"ଯାହା କର୍‌ବାର୍ ଅଛେ ଆମେ କଲେଁ ଯାଇ ତୁରତି
ନେହେଲେଁ ଚିହ୍ନା ବନା ବି ହରେଇ ବସ୍‌ବା ଗାଁ ଧର୍‌ତୀ" ।୩୩।
ମୁଡ଼ା ଉଛଲି ଗାଁ ଖୁଲି ଥିଁ ବହେଲା ନ ପାଏନ୍ ପାଦେ
ଶଶିର୍ ମୁଡ଼େଁ ପଶ୍‌ଲା 'ମୁଡ଼ା ଭଗଉ ନ୍ନାଇଁ ଇହାଦେ' ।୩୪।
ଟେଁଧିରା ବସିଗଲା ଘାଏକେଁ ଲାଗ୍‌ଲା ତାଲୁ ତେତେଲ୍
ପଟା କେନ୍ତେଇ ହିଟା ହେବା ମନ୍ ଟା ସତୀ ଉତେଲ୍ ।୩୫।
ଶଶିର୍ ଆଖିଁ ଗାଁ ବାସୀ ସବ୍ ପାନି ଯାଉଛନ୍ ଭାସି
ଗାଏ ଦାମୁର୍ ବିଲେଇ କୁକୁର୍ ଛେଲ୍, ମେଢ଼ି, ଖସି ।୩୬।
ପୁଷ୍‌ଲା ପାରା ମାନେ ପାନିର୍ ଉପ୍‌ରେଁ ଉପ୍‌ରେଁ ଉଡୁଛନ୍
ଛୁଆ ପୁତା ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଅପାରୁ ମାନେ ରଡୁଛନ୍ ।୩୭।
କାଁଥି ପରୁଛନ୍ ରଝୋ ରଝୋ ଘର୍ ଯାଉଛନ୍ ଧସ୍‌କି
ଉପର୍ ଛାଦନ୍ ପରେଁ ନେ ପରେଁ ପାଟି ହଉଛନ୍ ମସ୍‌କି ।୩୮।
ଯାହିଁ ଯେନ୍ତା ପାର୍‌ଲା ଲୁକେ ନିଜର୍ ଜିନିଷ୍ ସଁଭାଲୁଛନ୍
ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ ଯେନ୍ ମାନେ ଗାଲେଁ ହାତ୍ ଦେଇ ଭାଲୁଛନ୍ ।୩୯
ନୁନୀ ଘରେଁ ତ କିହେ ନାଇଁନ ଯାହାକୁଁ ଯାଉଛନ୍ ସଁପି
ସେମାନେ ବିଚ୍‌ରେ ନିଜର୍ ଥିତି ନ ନିକେଁ ଯାଉଛନ୍ କଁପି ।୪୦
ନୁନୀ ଘରର୍ ସାମାନ୍ ମାନେ ଉହୁଲି ବିହିଲି ଯାଉଛନ୍
ଉପ୍‌ଲିବାର୍ ଜିନିଷ୍ ମାନେ ପାନିର୍ ସୁରେଁ ଧାଉଁଛନ୍ ।୪୧
ସବୁ ଜିନିଷର୍ ପାଁଶେ ପାଶେଁ ନୁନୀର୍ ଚେହେରା ଦିଶୁଛେ
ଶଶିକେ ଦେଖି ଖୁଟେ କେରେଁ ବିର୍‌ଝାଲା ବାଗିର୍ ହଁସୁଛେ ।୪୨
ଗାଆଁ ସାରା ଯେନ୍ ଆଡ଼୍‌କେ ଦେଖି ଆନୁଛେ ଶଶି
ସବୁ ଠାନେ ନୁନୀ ଠିଆଡ୍ ମୁହେଁ ଅଲପର୍ ହଁସି ।୪୩
ଉପ୍‌ରେଁ ଦେଖିଲା ଉଡ଼ି ବୁଲୁଛେ ସବୁ ଆଡ଼୍‌କେ ନୁନୀ
ଶଶିକେ ଦେଖି ଖିଆସ୍ କରେ ଆବୁଲ୍ ବିକୁଲ୍ ଶୁନି ।୪୪

ଟେଁକର୍ ଖୁଡ଼ାଟେ ମୁଁଢ଼େ ଆନି କେ ଦେଲା କାଏଁ ଉଲ୍‌ରାଇ
ମୁଢ଼ି ଅଷାଢ଼ର୍ କଏରୀ ବେଙ୍କୁ ଖୁହୁଢ଼େ ଦେଲା ବିଗ୍‌ରାଇ ।୪୫।
ଚେତା ଚଏତନ୍ ହଜ୍‌ଲା ଶଶିର୍ କଖା ଲେଖେଁ ଲାଗ୍‌ଲା
ହର୍‌ବରେଇ ନଲିଆ ଆଡ଼୍‌କେ ହୁର୍‌ମୁଖିଆ ଭାଗ୍‌ଲା ।୪୬।
ତା'ର୍ ପଛେଁ ପିଲା ହୁଦା ପଛେଁ ସିଆନ୍ ସୁଜନ୍
ଗାଁ ଠାନୁ ନଲିଆ ତକ୍ ଧାଢ଼ି ଧରି ନେଇଛନ୍ ।୪୭।
ତାକର୍ ପଛେଁ ଲାଗିଯାଇଛନ୍ ଗାଆଁ ର୍ ଟୁକେଲ୍ ମାଏଝି
ପାନିର୍ ଡ଼ର୍‌ହେଁ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଗାଁଏଁ ରହେଲେ ଅଲ୍‌ଝି ।୪୮।
ଜନ୍ ଚାର୍‌କର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଶଶି ପାନି ହେଲା ଝଁପେଇ
"ଗରାମ୍‌ପତି କେ ଜେ" ଶବଦ୍ ଠାନ୍‌କେ ଦେଲା କଁପେଇ ।୪୯।
ଆଗ୍‌ଚିରିଆ ପିଲେ ଆସି ବାନ୍ଧି ନେଇଛନ୍ ରଶି
ତାହାକେ ଧରି ବୁଢ଼ି ଦେଖୁଛନ୍ ପାଏନ୍ ଭିତ୍‌ରେଁ ପଶି ।୫୦।
ଶଶିର୍ ହାତ୍‌କେଁ ରଶି ଆର୍ ହାତେଁ ସଜର୍ ଶାବଲ୍
ବୁଢ଼ି ପଟା ଟାଢ଼ି ଦେଖୁଛେ ଯେତ୍‌କି ଅଛେ ବଲ୍ ।୫୧।
ଖୁଟେ ହାତର୍ ବଲେଁ କାଏଁ ଠାନ୍ ଛାଢ଼୍‌ତା ପଟା
ସୋଜ୍ ଖଁଜା ପଟା ତଲେଁ କିଏ ଲଗାଇଛେ କାଏଁ ଅଠା ? ।୫୨।
ସାଙ୍ଗର୍ ପିଲେ ବି ବୁଢ଼ି ବୁଢ଼ି ଟାଢ଼ି ଦେଖୁଛନ୍ ପଟାକେ
ଭିତ୍‌ରେଁ କେତେ ବଲ୍ ଲାଗୁଛେ କେ'ନ ଦିଶୁଛେ ଭଟା କେ ।୫୩।
ବୁଢ଼ି ଉପ୍‌କି ପିଲା ମାନେ ହଇ ଗଲେନ ଅଥା
ଠୁଁଢ଼ି ମାନେ ହର୍ଲି ଯାଉଛେ ବେବ୍‌ଲଉଛେ କଥା ।୫୪।
ଶଁଖ୍-ସେଥୁଆ ଦେହେ ମାନେ ଆଁଏଖ୍ ବରମ୍ ଲାଲ୍
ଅଛେ ବି ନାଇଁନ ଜାନି ନୁହେ ସପ୍‌ଟି ଯାଉଛେ ବାଲ୍ ।୫୫।
ଥର୍ ଚାରେ ତକ୍ ବୁଢ଼ି ଉପ୍‌କି ଶଶି ଭାବ୍‌ଲା ମନେ
"ଇଥିଁ ପଟା ଟକ୍ ନାଇଁ ଟଲେ ଥିବା ତାର୍ ଠାନେ" ।୫୬।
"ଖୁଟେ ହାତେଁ ଶାବଲ୍ ଧରି ଆର ହାତେଁ ରଶି
ବପୁ କେନ ହେବା ପଟା ଟାଢ଼୍‌ଲେଁ ଯେତେ କଷି ।୫୭।
ଘାଇଁ ଘାଏକେ ବେଲ୍ ଯାଉଛେ ମୁଢ଼ା ଯାଉଛେ ଉଛ୍‌ଲି
ଦୁହି ହାତେଁ ଟାଢ଼୍‌ମି ପଟା ଯିମି ପଛେ ପିଛ୍‌ଲି" ।୫୮।
ଭାବିଁ ବୁଡ଼୍‌ଲା ଟାଢ଼୍‌ଲା ପଟା, ଧାରେଁ ଗଲା ପଲେଇ
ଶଶି ଗଲା ପଟା ସାଙ୍ଗେଁ ସମ୍‌କର୍ ଜୀବନ୍ ହଲେଇ ।୫୯।

ତଳେଁ 'ହାତୀ' ପଖନ୍ ପାଏନ୍ ହଉଛେ କଚ୍‌ରେଇ
ଭଉଁରୀ ଖେଳେଁ କେତେ ତଲୁଁ ମାଏଟ୍ ଆନୁଛେ ଉଁଚ୍‌ରେଇ ।୬୦।
ଶଶି କେନ୍‌ଙ୍କେ ଗଲା ? ଲୋକ୍ ଇଆଡ୍ ସେ ଆଡ୍ ଖୁଜୁଛନ୍
ଅଜନା ଡ଼ର୍‌ହେଁ ସରମି ସଁକ୍‌ରି ଆଏଁଖ୍ କାନ୍‌କେ ମୁଜୁଛନ୍ ।୬୧।
ହାତୀ ପଖନ୍ ତକ୍ ସଭେ ଦେଖୁଛନ୍ ତେହେଲୁଁ ଗଲା କାହିଁ ?
କେନ୍‌କେ ଗଲା ବଲେ ଧୁବା ଡ଼ାକି ସାଇଁ ସାଇଁ ।୬୨।
ନଲିଆର୍ ପାନି ବର୍‌ଷାର୍ ବୁନ୍ଦା ପଡ଼େ ଟପର୍ ଟାପର୍
ଭିତ୍‌ରେଁ ଭାଏଲ୍ ଥିବା କହେ, ନୁରି ଦେଖୁଛେ ଉପର୍ ।୬୩।
ଭଉଁରୀ ପାଶେଁ କିନ୍ଦ୍‌ରି କିନ୍ଦ୍‌ରି ଫେଫଲ୍ ମୁଢ଼ାମୁଢ଼ା
ନୁରି ଦେଖୁଛନ୍ ନାଇଁ ଡ଼ରି ପାଏନ୍ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ା ।୬୪।
ଡ଼ାହି ପଖ୍‌ରା ଗଛ୍ ଖୁଟ୍ ଉହୁଲି ଉହୁଲି ଆସୁଛନ୍
ଭିତ୍‌ରେଁ ଥିବା ବର୍ଲି କାଏଁ ପାଏନ୍ ହନ୍ଦ୍‌ଲେଇ ପଶୁଛନ୍ ।୬୫।
ଗାଁ ଟା ଯାକର୍ ଛାତି ଧକ୍ ଧକ୍ ଆଁଖେ ଲେଖା ଲହ
କାହାରିର୍ ମୁହେଁ କଥା ନାଇଁ ଗହ ଗହ ନାଇଁ ଜହ ।୬୬।
ନଲିଆ ଖଁଡ଼ି ତଲୁଁ ତଲ୍‌କେ ଲୋକ୍ ଗଲେନ ଲାଗି
କିଏ ନୁଲୁଛେ ପାଖେଁ କିଏ ଦୁର୍‌କେ ଯାଉଛେ ଭାଗି ।୬୭।
ଟିକେ ତଳେଁ ଦେଖିଲେ ପଡ଼ି କରପନ୍ ଟାକେଁ ଶଶି
ବାହାରି ନାଇଁ ପାର୍‌ବାର୍ ଦୁଇ ସଁଧାଲି ଟାକେଁ ପଶି ।୬୮।
ଦୁଇ ଚାଏର୍ ଜନ୍ ପଶିଗଲେ ଶଶି ଆଏ ବର୍ଲି ଜାନି
ଯେତ୍‌କି ପାର୍‌ଲେ ସେତ୍‌କି ତୁନ୍‌ଚି ପାନୁଁ ଆନ୍‌ଲେ ଛାନି ।୬୯।
ବଁଧନ୍ ପାଶ୍‌କେ ଆନି ଟିକେ ସମ୍ ମେତାଲ୍ ଠାନେ
ଶୁଆଇ ଦଲେ ଉପେ ଚକର୍ ଥିବା ବର୍ଲି ଜାନେ ।୭୦।
ମେଲା ଦିହେଁ ଗୁରେଇ ନେଇଛନ୍ ପିଲେ ଅଲ୍‌ଛି ଦୁଇଟା
ଦେହ୍ ମୁଡ଼୍ ଯାକର୍ ଲହୁ ସର୍‌ସର୍ ବରନ୍ ଅଗ୍‌ବା ସିଠା ।୭୧।
ସଏଦ୍ କାହାକେ ଦେଖିଲା ମେତାଲ୍ ଆଏଁଖ୍ ଦୁଇଟା ଦେଖେ
ହଁସ୍‌ଲା ହଁସ୍‌ଲା ଓଠ୍, ମୁହଁ କଥା କହେଲା ଲେଖେଁ ।୭୨।
ଝୁଁଡ଼ି ହଇଛନ୍ ଗାଁ ଟା ସାରା କହନ୍ "ଦେଖ ଦେଖରେ
ଜୀବନ୍ ଅଛେ ବାଗିର୍ ଲାଗ୍‌ସି ଦେଖିଲେଁ ରୂପରେଖରେ" ।୭୩।
"ଯେନ୍‌ମାନେ ଜାନ୍‌ସ ଘାଏ ଦେଖ ହେଲେଁ ନାଡ଼ୀ
ଶଶି ନୁହେ ଗାଁ ଟା ଯାକର୍ ଜୀବନ୍ ଯାଉଛେ ଛାଡ଼ି ।୭୪।

ଶଶି ପଢ଼ିଛେ ଛାଟ୍ ହଇ ନାଇଁନ ଟିକେ ହଇଚଇ
ଜନା ନାଇଁ ପରେ ମର୍‌ବାର୍ ଆଗୁଁ ହେଲା ଲେଖେଁ କଇବଇ ।୭୫।
ଘରେଲ୍ ପରେଁ ଚରେ ନାଇଁ ଥିବାର୍ ଖୁର୍‌ଡ଼ିଆ ଗୁଡ଼ାଟେ
ହାଏଁଡ଼୍ ସରାଥିଁ ଅଇଗାଲା ଜେନ ପାଏନ୍ ନେଁ ଥିବାର୍ ଘଡ଼ାଟେ ।୭୬।
ଗାଁ ସାରାକେ ଜୀବନ୍ ଦେଇ ଇ ଜୀବନ୍‌ଟା ପଲେଇଛେ
ଜାନ ବୁବାଲିର୍ ସମୁନ୍ଦର୍ କେ ଗାଁ ଟା କୁ ଆଏକ୍ ପେଲ୍‌ହେଇଛେ ।୭୭।
ଚବଧ୍ ସଭେ ଜବଦ୍ ମୁହଁ ଆଁଖୁଁ ଜିଥିରେ ପାଏନ୍
ସେ ଲୋକ୍ ବାକ୍ ସେ ଗାଁ ଭୂଇଁ ନାଏନ ଖାଲି ଚଏନ୍ ।୭୮।
ଧୂବେନ୍ ଚରେର୍ ସୁରେଁ ହେଁକେଇ ହେଁକେଇ କାନ୍ଦେ ଗାଁ
ଝୁର୍‌ବୁଣ୍ଣ ଥିଁ ଝୁରିକୁଁ ଥାଏ ଚରେ କେ ଜାନ୍‌ଏ ନାଆଁ ।୭୯।
ସମ୍‌କର୍ ମୁହେଁ ହାଏ ! ହାଏ ! ସମ୍‌କର୍ ମନ୍ କନ୍ଦ୍‌ରିୟ୍
ଏତ୍‌କି ବେଲେଁ ସମ୍‌କୁଁ ଘାଏ କରିନେଇ କରି ଆଶ୍ରିୟ୍ ।୮୦।
ପଛେଁ ପଛେଁ ରବି ଆଗୋ ଆଗୋ ଆସେ ନୁନୀ
ପଛେଁ ଚାର୍‌ହି ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଦୁହିଁ ହଉଛେ ଚିହ୍ନି ।୮୧।
ରବି ଜାନି ଶଶି ନୁନୀ ଦୁହିଙ୍କର୍ ମନ୍ ଭିତର୍
ଗାଁକେ ଆସି ଦୁହିଙ୍କର୍ କଇପନା କର୍‌ବା ସତର୍ ।୮୨।
ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀକୁଁ ସବୁ କଥା ବୁଝେଇଥିଲା ବାଟେଁ
ସଭେ ଉଷତ୍ ନୁନୀ କେ ଦେବା ରବି ଶଶିର୍ ହାତେଁ ।୮୩।
ଶଶିର୍ ସାଙ୍ଗେଁ ଦିହି ଭିନ୍ ଭିନ୍ ଜୀବନ୍ ହେବା ଗୁଟେ
ନୁଆଁ ଆଶାନ ନୁନୀର୍ ମନ୍ ସରଗ୍ ସୁଖ୍ ଲୁଟେ ।୮୪।
ଗାଁକେ ଆସି ଶୁନ୍‌ଲେ ଯାହା ଘଟି ଯାଇଛେ କଥା
କାଏଁ ଅଟ୍‌କିତେ ଗାଏଁ ଆଉର୍ କାହିର୍ ଅଥାବିଥା ।୮୫।
ସେ ସରଇର୍ ନଲିଆ ଖଏଣ୍‌କେ ଆସି ହେଲେ ଠିଆ
ଦମ୍ ଧରିକେ ରହେତା କାହାର୍ ଥିଲା ହେନ୍ତା ହିଆ ।୮୬।
ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀ ଗୁଲ୍‌ଗୁଲା ସୁଲ୍‌ସୁଲା ହଇ କାନ୍ଦ୍‌ଲେ
ପାଆଁଲି ଥିବାର୍ ଆଶା-ନର୍‌ଜା ପର୍ଜା କରି ବୁନ୍ଦ୍‌ଲେ ।୮୭।
ରବିର୍ ଆଖିଁ ନାଇଁ ବୁହିବାର୍ ପାଏନ୍ ଶଶିର୍ ଲାଗି
ମମତା ଛାଡ଼ି ସେ ହଇ ଯାଇଛେ କେଭୁଁ ତ ବଏରାଗୀ ।୮୮।
ମାତର୍‌କ ନୁନୀର୍ ଆଖିଁ କେନ୍ତା ଲହ ନାଏଁନ ଥିପେ
କେନ୍ ଅଠାନ ଫଟା ହୁରୁଦ୍ କେ କେନ୍ତା ଦମେ ଲିପେ ।୮୯।

ପାଣେଁ ଥିଲା ଧୋବ୍ ଚରଚର୍ କୁରେ ଫୁଲର୍ ଗୁଛା
ତୁଲି ଆନ୍‌ଲା ହାତ୍ ପାହାଁତିଆ ଥିଲା ନୈ ଥାଇ ଉଚା ।୯୦।
ଫୁଲ୍ ଗୁଛାକେ ଶଶିର୍ ପାଦେଁ ଯତନ୍ କରି ଚଢ଼ାଇ
ମୁଡ୍ ଥୁଇଲା ପାଦେଁ, ମୁଡ୍‌କେ ପନତ୍ ଟାକ ଉଢ଼ାଇ ।୯୧।
ମନେ ମନେ କହେଲା "ଦୁଇଟା ଜୀବନ୍ ମିଶି ଯୋର୍
ଇ ଖଏଣ୍ ତ ତୋର୍ ଥିଲା, ଆର ଖଏଣ୍ ଟା ମୋର୍" ।୯୨।
ରବି କହେଲା ହାତ୍ ଯୁଡ଼ି କରି "ବିନ୍‌ତି ଗୁଟେ ମୋର୍
ଗାଁ ଲାଗିଁ ଯେ ଜୀବନ୍ ଦେଲା ତାହାକେ ରଖ୍‌ମା ସୋର୍ ।୯୩।
ଇ ଗାଁର୍ ନାଁ ଆଜ୍‌ହୁଁ ହେବା ଶଶିଭୂଷଣ୍ ପୁର୍
ଯେ ରହେବା ଜାଇଁ କାଇର୍ ଦଉଡ଼୍ ଯେତେ ଦୂର୍ ।୯୪।
ଇ ଗାଁର୍ ଗଢେଁ ପତ୍‌ରେଁ ବାଏଇ ଧୁଏଲ୍ ଠାନୁ
ସବୁ ନ ସେ ଥିବା ଆମେ ମାନୁ ନାଇଁ ମାନୁ ।୯୫।
ରବି କହେଲା ନିଜର୍ ନିଜର୍ ମନ୍ ଭିତର୍ କେ ସାଜ
ଶଶିର୍ ପୁତ୍‌ଲା ଥୁଇଁ ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ୍ ଗେଁତି ମାଜ ।୯୬।
ଶଶି ଥିବା ସବୁ ଠାନେ ନାଇଁ ଦେଖିଲେଁ ହେଲେଁ
ଗାଁର୍ ଲାଗି କିଏ କାଁ କରୁଛେ ଦେଖିବା କଲେଁ କଲେଁ ।୯୭।
ବୁଆ ନୁ ବୁଢ଼ା ଯାହା ଥିଲେ ଶଶିର୍ ଆଡ୍‌କେ ଦେଖି
ହାତ୍ ମାନ୍‌କୁଁ ଯୁଡ଼ି ଯୁଡ଼ି ମୁଡ୍‌କେ ଦେଲେ ଟେକି ।୯୮।
ଶଶିର୍ ମାଁ' ବା କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କୋଡ୍ କେ ନେଲେ ନୁନୀ କେ
"ଏଡ଼ା ପୁଓ ରତନ୍ ପାଇ ଆମର୍ ଠାନୁ ଧନୀ କେ ?" ।୯୯।
ନୁନୀ କେ କହେଲେ "ବହ ନୁହୁ ମାଁ ! ଇ ଗାଁ ମାଁର୍ ମାଁ ଆଉ
ଗାଁଟା ଯାକର୍ ଦେଖ୍ ରେଖ୍ କର୍ ଗରାମ୍‌ପତିର୍ ଦୟା ଥାଉ" ।୧୦୦।
ଏଛନି ପରେ ବି ନଲିଆ ଖଁଢ଼ି ବୁଲୁଥିସି ଶଶି
ନୁନୀ ଗଲେଁ ଛିନା ଦେଖି ହେସନ୍ ହଁସା ହଁସି ।୧୦୧।